

CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

10
1964

GĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

PUBLICAȚIE A COMITETULUI DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ

★
S
U
M
A
R
U
L
★

CENTENARUL UNIVERSITĂȚII BUCUREȘTI

- Acad. prof. dr. GH. MIHOC : *Centenarul Universității București* 577
MIRCEA TOMESCU : *Biblioteca Universității București* 579
NICOLAE OANCEA : *Biblioteca facultății de științe juridice* 585
VALENTINA POPOVICI : *Relațiile internaționale ale Biblio-
Universitare din București* 588
MARIA VULCU : *Din istoricul relațiilor internaționale ale Biblio-
tecii facultății de filozofie și litere din București* 591

★

- *** *După primele 6 luni de întrecere* 594
I. ABRAHAM : *Biblioteca Casei Centrale a Armatei* 600
*** *La ordinea zilei: Învățămîntul agrozootehnic de masă* 603
EMIL MANU : *Cartea muzicală — mijloc de informare și educare
estetică* 608
S. GROSMAN : *Colaborarea în munca de informare științifică în
domeniul culturii fizice* 611
C. ȘERBAN : *Expoziția realizărilor economiei naționale. Pavilionul
social-cultural* 614
PAUL KUNTZ : *O interesantă expoziție de publicații* 616
I. STOICA : *Dezvoltarea bibliotecilor de învățămînt în anii puterii
populare* 618

DIN ISTORICUL BIBLIOTECILOR NOASTRE

- CORNELIU DIMA, DRĂGAN : *Știri noi despre biblioteca stolni-
cului Constantin Cantacuzino* 619
MIHAI BORDEIANU : *Contribuții la Bibliografia românească veche* 624
BARBU THEODORESCU : *Laudă cărții. (Nicolae Iorga despre scris
și carte)* 625

SFATURI PRACTICE

- COȘCA CREȚU : *Cum se poate confecționa o mapă pentru păs-
trarea colecțiilor de ziare* 627

ACTUALITATEA ÎN BIBLIOTECI

- SILVIA CISTELECAN : *Cartea la locul de producție* 629
NICOLAE POPA : *În sprijinul producției din G.A.C.* 630
ARTUR FLORESCU : *Secția muzicală a Bibliotecii raionale Rîm-
nicu-Sărat* 631
PAVEL BINDER : *Practica de vară a studenților clujeni* 632
Note, știri 633
Recenzii 635

ANUL XVII
nr. 10

OCTOMBRIE
1964

41 000

● REDACȚIA : Str. BIS. AMZEI 5-7 — Bu

CENTENARUL UNIVERSITĂȚII BUCUREȘTI

Acad. prof. dr. GH. MIHOC
Rectorul Universității-București

Sărbătorirea Centenarului Universității din București, între 14—19 octombrie 1964, are o dublă semnificație: împlinirea a o sută de ani de rodnică activitate a celui mai mare for de învățămînt superior din țară și a 270 de ani de la întemeierea primului așezămînt academic universitar în capitala țării.

În anul 1694, Constantin Brîncoveanu a pus temelile „Academiei domnești” de la Sf. Sava, corespunzătoare unei facultăți de litere și filozofie (facultas artium) din universitățile europene, în care baza studiilor o forma clasicismul greco-latin. Reorganizată de mai multe ori, o dată cu formarea și dezvoltarea noilor relații de producție și sub influența iluminismului, spre sfîrșitul secolului al XVIII-lea, Academia de la Sf. Sava se orientează spre învățămîntul științelor experimentale. În al doilea deceniu al secolului al XIX-lea, sub impulsul cerințelor noilor prefaceri social-economice, se inițiază sub îndrumarea dascălului Gh. Lazăr învățămîntul superior în limba romînă, prin înființarea „Academiei de științe filozoficești și matematicești”, pe băncile căreia s-au pregătit o serie de cărturari progresiști ca P. Poenaru, Eufrosin Poteca, Eliade Rădulescu, care au jucat un rol de frunte în progresul social și cultural al țării noastre.

În preajma Unirii Principatelor Romîne constatăm tendința separării învățămîntului superior de celelalte trepte de învățămînt grupate în Colegiul Național Sf. Sava. Au luat astfel ființă „Școala de legi”, devenită Facultatea de drept, Școala superioară de științe și Școala superioară de litere, transformate mai apoi în facultăți. Unirea Țărilor Romîne la 1859, ca urmare a luptelor maselor populare, a creat noi condiții pentru dezvoltarea învățămîntului nostru. În acea atmosferă, după Unire, la propunerea poetului D. Bolintineanu, prin decretul 765 din 4/16 iulie 1864, sancționat de Al. I. Cuza, cele trei facultăți s-au unit într-un „corp universitar sub nume colectiv de Universitatea din București”.

În condițiile precare în care a activat în anii stăpînirii burghezo-moșierești, Universitatea din București a cunoscut o creștere sinuoasă caracteristică dezvoltării tuturor instituțiilor de știință din acea perioadă. Prin strădania unor eminenți profesori ca matematicienii Gh. Țițeica, D. Pompei, Traian Lalescu, S. Stoilov, chimiștii C. I. Istrati, Gh. Spacu, biologii Gr. Antipa, D. Voinov, I. Athanasiu, geologii și geografii Gr. Ștefănescu, Ludovic Mrazec, I. Simionescu, G. Vilsan, istoricii V. Pirvan, Nicole Iorga, filologii B. P. Hașdeu, Ovid Densușianu, slavistul Ion Bogdan, juristul N. Titulescu etc., învățămîntul și știința românească s-au impus atenției specialiștilor de peste hotare și și-au adus contribuția la progresul științei mondiale.

După eliberarea patriei la 23 August 1944, prin insurecția armată inițiată și condusă de P.C.R., Universitatea din București cunoaște o epocă de înflorire impresionantă. Aproape că se dublează numărul facultăților, iar al studenților se triplează.

Dacă în 1938, Universitatea din București avea 7 facultăți, astăzi ea are 12 facultăți (matematică-mecanică, fizică, chimie, geologie-geografie, filozofie, istorie, limbă și literatură română, limbi și literaturi românești, limbi și literaturi germanice, limbi și literaturi slave, științe juridice), cu 56 de specializări frecventate de 13 435 de studenți.

În București, alături de Universitate prosperă un număr de alte institute de învățămînt superior între care Institutul de medicină și farmacie, Facultatea de medicină veterinară desprinse din această universitate. În anii socialismului s-au produs esențiale transformări de conținut, învățămîntul fiind strîns legat de cerințele construcției socialiste în patria noastră. Învățămîntul științelor naturii, vitregit și restrîns în trecut într-o singură facultate, s-a extins corespunzător stării și importanței pe care o au științele în societatea contemporană. A fost de asemenea reorganizat pe principii și metode moderne învățămîntul limbilor străine, grupat într-un institut pe lângă Universitate.

Datorită sprijinului multilateral acordat de statul nostru socialist, Universitatea din București a fost dotată cu laboratoare înzestrate cu aparatură modernă aptă experiențelor și cercetărilor de înaltă valoare teoretică și practică. Centrul de calcul matematic, înființat în anii regimului democrat-popular, a fost dotat cu mașini electronice la nivelul tehnicii mondiale.

Prin decretul nr. 136 din 12 iulie 1948 al Prezidiului Marii Adunări Naționale, s-a creat Biblioteca centrală a Universității. Au fost reorganizate și — acolo unde nu existau — au fost create bibliotecile de facultăți. Aceste biblioteci sînt strînse într-un complex unitar, un adevărat laborator al muncii cu cartea.

Prin activitatea largă desfășurată, bibliotecile Universității noastre sînt pîrghii de primă importanță în procesul de învățămînt și de cercetare științifică din Universitate. Ele contribuie din plin la formarea multilaterală a viitoarelor cadre de specialiști din țara noastră, aducîndu-și astfel contribuția serioasă la promovarea învățămîntului universitar românesc și a științei și culturii noastre.

În cei 20 de ani de la eliberare, Universitatea din București se poate mîndri cu realizări de seamă. Ea a pregătit un mare număr de specialiști cu o înaltă calificare pentru principalele domenii științifice, economice și culturale.

Cu sprijinul larg al statului democrat-popular Universitatea bucureșteană și-a putut ridica la un nivel mai înalt tradițiile sale progresiste. Cele peste 1 200 de cadre didactice ale sale desfășoară o muncă rodnică de cercetare științifică, prezentînd lucrări importante, apreciate în țară și peste hotare.

Valoroasele tradiții ale școlii de matematică, de geografie, de filologie, de istorie etc. sînt continuate și dezvoltate multilateral; rezultatele muncii sînt azi superioare atît calitativ cît și cantitativ față de trecut. Numai în anul 1963, au fost studiate 1415 teme științifice, unele în colaborare cu institute ale Academiei R.P.R., cu ministere și întreprinderi. Totodată este încurajată și activitatea științifică a studenților, în cadrul cercurilor științifice studențești. În anul universitar 1963—1964 au activat 80 de cercuri științifice cu peste 1 800 de studenți. Condițiile de studiu și de trai create studenților — fiind, cred, de ajuns să amintesc cele două noi complexe moderne de studenți, complexul de la Grozăvești și complexul „6 Martie” — le dau posibilitatea deplină să studieze, să desfășoare muncă științifică, să se pregătească cît mai temeinic. Corpul didactic universitar își consacră talentul și puterea de muncă rezolvării unor probleme importante teoretice și practice ale desăvîrșirii construcției socialiste în patria noastră, scopului principal al procesului de învățămînt: însușirea temeinică de către studenți a cunoștințelor de specialitate. Universitatea din București pășește astfel într-un nou veac de realizări rodnice.

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII BUCUREȘTI

Universitatea București continuă, pe o treaptă superioară, învățămîntul academic de la Colegiul Național Sf. Sava, inaugurat în capitala patriei noastre în anul 1694, prin înființarea Academiei domnești de către Constantin Brîncoveanu.

În preajma Unirii Principatelor Române, în cadrul Colegiului Național funcționau, ca forme de învățămînt superior, Facultatea de drept (1859), Școala superioară de litere (1863) și Facultatea de științe (1863), organizate treptat, prin dezvoltarea cursurilor speciale și a „învățăturilor slobode” predate la colegiu. În 1864, poetul D. Bolintineanu, ministrul Instrucțiunii Publice și al Cultelor, propune domnitorului unirea celor trei facultăți, într-o unitate, „un corp universitar sub nume colectiv de Universitatea din București”¹⁾. La 4/16 iulie 1864, Ioan Alexandru Cuza sancționează decretul de înființare a Universității din București²⁾, care va deveni unul din cele mai înalte foruri de știință din patria noastră.

În momentul înființării Universității din București nu s-a pus problema creării unei biblioteci universitare, întrucît funcțiile acesteia le preia biblioteca Colegiului Sf. Sava, care se afla chiar în incinta noii instituții. Noul *Regulament pentru bibliotecile publice*, promulgat în octombrie 1864, declară biblioteca Universității din București și pe cea a Universității din Iași — „biblioteci centrale” publice cu atribuții de biblioteci naționale. Din prevederile noului regulament reiese însă că cele două biblioteci centrale sînt totodată biblioteci universitare, ele fiind puse sub conducerea unui „comitet special compus din: a) rectorele Universității; b) decanii facultăților; c) revizorele școlastic; d) bibliotecarul, ca secretar”³⁾. Caracterul de bibliotecă universitară al Bibliotecii centrale din București reiese și din faptul că decanatele facultăților erau consultate în ceea ce privește achiziționarea de noi publicații și rugate să indice „lucrările noi cele mai însemnate privitoare la ramurile de știință” predate în Universitate, „lucrări pe care

¹⁾ Apud M. Regleanu, *Centenarul Universității din București*, în: *Revista Arhivelor*, VII, 1, 1964, p. 322.

²⁾ Decretul nr. 765 din 4/16 iulie 1864, publicat în *Monitorul, jurnal oficial*, nr. 149, 7/19 iulie 1864.

³⁾ *Regulamentul pentru bibliotecile publice*, art. 14, în: *Monitorul, jurnal oficial*, nr. 240, 28 oct./9.nov.1864, p. 1125.

Cu această ocazie rectific, în sensul rîndurilor de față, cele afirmate în articolul din *Călduza bibliotecarului*, XVII, nr. 8, aug. 1964, p. 502.

biblioteca ar fi bine să le posedă în interesul publicului⁴⁾. Biblioteca era frecventată cu prioritate de studenți și de cadre didactice, ceea ce a făcut ca ea să fie cunoscută sub numele de „Biblioteca Universității”, nume sub care o amintește și Ion Bianu, fost salariat al bibliotecii⁵⁾.

Beneficiind de dreptul de depozit legal încă din 1832, precum și de fondurile de manuscrise și cărți strinse de la mănăstirile din țară, Biblioteca centrală din București avea un fond reprezentativ de lucrări de literatură, filologie și istorie. Nevoită, ca bibliotecă publică, să satisfacă și cerințele unor cercuri mai largi decît universitare și neavînd sume bugetare suficiente, Biblioteca centrală nu a reușit să-și formeze un fond satisfăcător de publicații din domeniul științelor naturii, matematicii etc., încît cadrele didactice semnalau pe bună dreptate că biblioteca nu avea „nici o colecție științifică, nici o operă de oarecare însemnătate, nimic în fine care să poată fi de vreo utilitate în niște cercetări de o ordine mai înaltă⁶⁾”.

Cu toate acestea, atîta timp cît a existat, Biblioteca centrală a servit ca loc de lectură mai ales pentru studenții și cadrele didactice din ramurile umanistice și toatădată ea a contribuit la formarea culturii generale a studențimii noastre din acei ani, fiind, în aceste direcții, un real sprijin al Universității, încît desființarea ei, în aprilie 1901, și trecerea colecțiilor sale Academiei Romîne⁷⁾, era nejustificată.

După desființarea Bibliotecii centrale, cel mai important loc de lectură pentru studenți rămîne Biblioteca Fundației universitare, care-și deschisese sălile de lectură în martie 1895. Fundația universitară urmărea educarea studenților în spiritul cultului monarhic, ceea ce a făcut ca ea să fie primită cu rezervă și chiar cu ostilitate de studenți⁸⁾. Inițial, Fundația universitară a fost pusă sub îndrumarea onorifică a unui comitet din care făcea parte și rectorii Universităților din București și Iași. Sarcina administrării Fundației revenea însă directorului⁹⁾. Primul director a fost folcloristul G. Dem. Teodorescu (1895—1898). Datorită atitudinii de rezervă a studenților față de noua instituție de cultură și datorită concepțiilor democratice în problemele de învățămînt ale lui Spiru Haret și principalului său colaborator la legiurile școlare, C. Dumitrescu-Iași, rector al Universității din București, Fundația trece în 1899, sub îndrumarea directă a rectorului Universității din București.¹⁰⁾ În acești ani, biblioteca se îmbogățește cu o serie de lucrări importante, multe din ele donate de intelectuali și îndeosebi de cadre didactice universitare. Dintre cele mai însemnate donații amintim cărțile provenite din biblioteca poetului Mihail Eminescu donate de fratele său Matei Eminescu¹¹⁾, donațiile I. A. Cantacuzino, Titu Maiorescu etc.¹²⁾. De la 3 400 volume în 1895, biblioteca ajunge la peste 30 000 de volume în 1914¹³⁾.

În 1914, regulamentul Fundației universitare este modificat în sensul că întreaga conducere a Fundației este încredințată unui director numit de rege, iar rectorul Universității are numai „privilegiu onorifică a Fundației¹⁴⁾”. De acum înainte, legătura Bibliotecii Fundației universitare cu Universitatea este formală. Biblioteca nu poate cunoaște necesitățile didactice și de cercetare ale facultăților. Fondurile de publicații constituite mai ales din exemplarele legale și din donații nu cuprindeau lucrări științifice necesare pregătirii multilaterale a studenților. Prin sîrnuința unor bibliotecari cu concepții democratice, ca G. Dem. Teodorescu, St. O. Iosif și alții, biblioteca a devenit o instituție de îmbogățire a cunoștințelor de cultură generală, dar nu și o bibliotecă științifică de specialitate. „Fundația — spunea în 1907, un student cititor — îți vine în ajutorul formării unei culturi generale, nu speciale; și studenții în toate timpurile au dorit o bibliotecă de speciali-

⁴⁾ Facultatea de matematică, *Arhiva anului 1884*, dosar 25, p. 69.

⁵⁾ Marin Popescu-Spîneni, *Contribuțiuni la istoria învățămîntului superior*. Facultatea de filozofie și litere din București de la început pînă în prezent, Buc., Cultura națională, 1928, p. 21.

⁶⁾ Facultatea de matematică, *Arhiva anului 1880*, dosar 17, p. 16.

⁷⁾ *Legea nr. 1823 din 11 aprilie 1901*, în: *Monitorul oficial*, nr. 12 din 17/30 aprilie 1901, p. 357.

⁸⁾ Biblioteca centrală universitară Buc., *Arhiva anului 1895*, dosar 1, Probabil că această atitudine a studenților a determinat desființarea Bibliotecii centrale, ca mijloc de a-i obliga să frecventeze Biblioteca Fundației.

⁹⁾ Al. Tzigara-Samurcaș, *Fundațiunea universitară...* Buc., 1933, p. 4.

¹⁰⁾ *Ibidem*, p. 9.

¹¹⁾ B.C.U. — București, *Arhiva anului 1895*, vol. 1, dosar 3, filele 12—14.

¹²⁾ Al. Tzigara-Samurcaș, *op. cit.*, p. 61.

¹³⁾ *Ibidem*, p. 71.

¹⁴⁾ *Ibidem*, p. 16—17.

tate... cu cărți multe și bine scrise, unde, în tihnă, să-și poată completa cunoștințele căpătate prin audierea cursurilor; unde să-și întregească cele ce știau; unde scumpe pentru punga săracă de student¹⁵⁾.

În condițiile în care nu exista o bibliotecă universitară dotată cu publicațiile necesare, iar Biblioteca Fundației universitare nu avea lucrări științifice satisfăcătoare, profesorii erau nevoiți să pună la dispoziția studenților, din bibliotecile de cercetări originale întreprinse de unii studenți¹⁶⁾. Deseori, asemenea cărți erau dăruite facultății, ele constituind începuturile modestelor biblioteci de seminarii și laboratoare. Aceste biblioteci au început să funcționeze chiar din primul an de înființare a seminarilor, 1892, ceea ce ne îndreptățește să credem că încă mai tuite din cărți ale profesorilor. În 1892, constatăm existența bibliotecii seminarului de slavistică ale cărei cărți proveneau din donația prof. Ion Bogdan¹⁷⁾. Din același an avem știri despre funcționarea bibliotecii laboratorului de fiziologie animală alcătuită din donația prof. Al. Vitzu¹⁸⁾, iar din anul următor, 1893, avem mărturie despre existența bibliotecii laboratorului de morfologie animală înființată prin donația prof. D. Voinov. Din donațiile și prin stăruința prof. G. Țițica, D. Pompei, G. Vrinceanu și alții s-au constituit bibliotecile seminarilor de matematică.

Cunoscând importanța bibliotecilor nemijlocit legate de sarcinile didactice, cadrele didactice și consiliile facultăților au militat insistent pentru obținerea din partea Ministerului Instrucțiunii Publice a sumelor necesare pentru constituirea bibliotecilor de specialitate. Dar numai târziu și parțial, ministerul a acordat unor facultăți subvenții pentru achiziționarea de cărți. În anul 1889—1890, de pildă, Facultatea de medicină a obținut suma de 1 000 lei pentru bibliotecă¹⁹⁾. Din anul 1890, Ministerul Instrucțiunii Publice a încuviințat ca din taxele studențești un procent de 10% să fie folosit pentru înzestrarea bibliotecilor. Nefiind vorba de o prevedere generală, ci de încuviințări date izolat unor facultăți ca de pildă, Facultății de drept²⁰⁾ și de medicină²¹⁾ șumele adunate sînt sporadice, fluctuabile și constituie de fapt o contribuție dată de profesori pentru constituirea bibliotecilor de specialitate (șumele se opreau de fapt din aceea ce se cuveneau profesorilor ca examinatori).

O dată cu înmulțirea disciplinelor predate în facultăți se simte mai acut necesitatea înființării unor biblioteci comune pentru cursurile înrudite între ele și care, în mare măsură, au trebuință de aceleași izvoare de cercetare²²⁾. Problema se discută în Consiliile științifice ale facultăților, iar unele decanate inițiază crearea bibliotecilor de facultăți.

Inițiativa înființării bibliotecii Facultății de drept este, de fapt, mai veche și ea aparține lui Al. Lahovari. Din suma donată de el s-au cumpărat în 1876 primele cărți ale noii biblioteci²³⁾, dar ea nu poate încă funcționa. Problema deschiderii Bibliotecii Facultății de drept este reluată mai târziu și prin stăruința decanului se obține ca în regulamentul taxelor universitare din 1904 să se prevadă ca studenții

¹⁵⁾ I. C. Negoescu, *Discursul d-lui I. C. Negoescu, președinte al Soc. studenților în drept*, în vol.: *Biblioteca Facultății de drept Buc.*, *Discursurile de inaugurare rostite în ziua de 6 mai 1907*, Buc., Tip. Curierul judiciar, 1909, p. 35.

¹⁶⁾ Universitatea din Buc., *Anuarul pe 1914—1915*, an. 23, Buc., 1916, p. 50.

¹⁷⁾ Facultatea de limbă și literatura română, *Arhiva anului 1910*, act. nr. 169 (scrisoarea lui Ion Bogdan către Titu Maloiescu).

¹⁸⁾ Al. Vitzu, *Caietul de evidență a publicațiilor laboratorului de fiziologie animală*, ms. Bibl. Facultății de biologie. Vezi și Al. Vitzu, *Cuvînt de deschidere la cursul de fiziologie animală*, ms. Biblioteca Facultății de biologie.

¹⁹⁾ Institutul de medicină și farmacie — Buc., *Învățămîntul medical și farmaceutic din București de la începuturi pînă în prezent*, Buc., 1963, p. 306.

²⁰⁾ Biblioteca Facultății de drept-Buc., *Discursurile de inaugurare rostite în ziua de 6 mai 1907*, Buc., Tip. Curierul judiciar, 1909, p. 30. Amănunte în acest sens și în: Nicolae Oancea, *Biblioteca Facultății de științe juridice din București*, ms. 1964, p. 15.

²¹⁾ Institutul de medicină și farmacie-Buc., op. cit., loc. cit.

²²⁾ O asemenea constatare o face de pildă, Consiliul Facultății de litere și filozofie în ședința din 15 octombrie 1907 cu mențiune în: Marin Popescu-Spîneni, *Contribuțiuni la istoria învățămîntului superior...* Buc., *Cultura națională*, 1928, p. 56.

²³⁾ Vezi Nicolae Oancea, art. cit., p. 7—10.

Facultății de drept să plătească în plus 10 lei anual pentru bibliotecă²⁴⁾. Cu sumele strînse astfel din taxele plătite de studenți, s-a putut deschide în 1907, Biblioteca Facultății de drept²⁵⁾. În același an, din donațiile prof. Ion Bogdan s-a constituit Biblioteca Facultății de litere și filozofie²⁶⁾.

Prin 1930—1931, Rectoratul intenționează să transforme Biblioteca Facultății de filozofie și litere în bibliotecă centrală a Universității, dar fără a reuși²⁷⁾.

La facultatea de științe au continuat să funcționeze numai bibliotecă de seminarii și laboratoare pînă în anii regimului democrat-popular.

Constituite din donațiile cadrelor didactice și îmbogățite anual mai mult cu ceea ce se putea achiziționa din sumele provenite din taxele de bibliotecă plătite de studenți, care se generalizează din 1909, bibliotecile de facultăți și seminarii sau laboratoare se dezvoltă anevoios. Lipsite de subvenții anuale satisfăcătoare din partea Ministerului Instrucțiunii Publice, bibliotecile erau obligate să apeleze la diverse instituții și asociații, ca să obțină sume cu care să poată achiziționa publicațiile de care aveau nevoie. Se înțelege că în asemenea condiții nu se putea face o completare științifică și îndestulătoare a fondului de publicații. Din sumele astfel strînse, bibliotecile Universității București puteau cumpăra numai cîteva zeci sau sute de volume pe an. În anii 1930—1939, biblioteca Facultății de filozofie și litere a putut cumpăra numai 848 de volume²⁸⁾, ceea ce înseamnă o creștere anuală, prin cumpărare, de 85—90 de volume. O situație comună întîlnim și în bibliotecile celorlalte facultăți. Starea materială a bibliotecilor era și ea precară: lipsa de mobilier adecvat, lipsă de săli de lectură—erau trăsături comune bibliotecilor Universității bucureștene, ca și bibliotecilor celorlalte universități²⁹⁾.

Este limpede că în asemenea împrejurări bibliotecile Universității nu puteau sprijini în măsură necesară activitatea didactică și științifică. Și dacă în aceste condiții grele, unele din ele au desfășurat o muncă fructuoasă, aceasta se datorește zelului unor cadre didactice care au fost alături de bibliotecă și abnegației unor bibliotecari entuziaști și devotați slujitori ai cărții.

O perioadă nouă pentru bibliotecile Universității din București — ca pentru toate bibliotecile și instituțiile științifice și culturale din patria noastră — a început după eliberarea României de sub jugul fascist. În anii de luptă pentru democratizarea țării și refacerea economiei distruse de război, bibliotecile Universității din București continuă activitatea în vechea formă organizatorică, dar își îmbogățesc colecțiile cu lucrări legate de cerințele didactico-științifice. O dată cu organizarea pe baze științifice a învățămîntului s-a trecut și la reorganizarea corespunzătoare a bibliotecilor universitare. La 12 iulie 1948 a fost înființată Biblioteca centrală a Universității din București din colecțiile fostei Bibliotecă a Fundației universitare³⁰⁾. Noua instituție este bibliotecă de lectură și studiu și totodată centru de informare și documentare legat de activitatea didactico-științifică a Universității. Paralel cu dezvoltarea și închegarea structurii Universității, s-au dezvoltat și format și bibliotecile corespunzătoare. În facultățile care nu aveau bibliotecă centrale ca și în cele nou create, s-au înființat noi bibliotecă, unele prin transferarea de la bibliotecile mai vechi a colecțiilor care nu intrau în profilul lor dar interesau noile unități, completate cu noi achiziții, altele prin strîngerea într-o unitate cu fonduri reprezentative a micilor bibliotecă de seminarii sau laboratoare. Astfel s-au constituit bibliotecile centrale ale facultăților de matematică, biologie, chimie, fizică (desprinse treptat din vechea Facultate de științe), istorie, filozofie etc. Acolo unde necesitățile impun, activează și bibliotecă de catedre și de laborator, dar nu rupte de biblioteca facultății, ci ca părți componente ale ei. Bibliotecile de facultăți și de catedre (sau laboratoare) sînt bibliotecă științifice de specialitate. Unitatea centrală a Bibliotecii centrale universitare are sarcina să contribuie la formarea unei înalte și întinse culturi generale a studenților și să asigure informarea

²⁴⁾ Regulamentul taxelor universitare, 1904, art. 2, alineatul ultim.

²⁵⁾ Biblioteca Facultății de drept, *Discursurile de inaugurare rostite în ziua de 6 mai 1907*, Buc., Tip. Curierul judiciar, 1909.

²⁶⁾ Facultatea de limba și literatura română, Buc., *Arhiva anului 1910*, act. 169.

²⁷⁾ Facultatea de limba și literatura română-Buc., *Arhiva anului 1931*, dosar 82, f. 29.

²⁸⁾ Idem, *Arhiva anului 1939*, act. 91 din 9 iunie 1939.

²⁹⁾ Vezi în acest sens și: N. Georgescu Tistu, *Bibliotecile noastre universitare*, în: N. Georgescu Tistu, *Orientări bibliologice*, Buc., Librăria Universitară, 1938, p. 60.

³⁰⁾ Decretul nr. 136 din 12 iulie 1949 al Prezidiului Marii Adunări Naționale a R.P.R., în: *Monitorul oficial*, partea I A, nr. 160 din 14 iulie 1948.

și documentarea în problemele generale ale activității științifico-didactice a Universității, precum și în problemele care interesează mai multe ramuri ale științei. Biblioteca centrală universitară-București este deci o unitate complexă, a cărei structură este determinată de organizarea și sarcinile științifico-didactice ale Universității.

Datorită condițiilor materiale și culturale create de statul nostru democratic și popular, activitatea Bibliotecii centrale universitare este din an în an mai bogată și complexă.

În cei 20 de ani de la eliberare, fondurile de publicații ale bibliotecii au crescut de peste 10 ori față de 1938. La sfârșitul anului 1963, fondurile de publicații ale Bibliotecii centrale universitare numărau 1 184 019 volume. În fiecare an, bibliotecă se îmbogățește cu 60—70 000 de volume. În anul 1963, de pildă, au fost achiziționate 66 398 de volume, ceea ce echivalează cu creșterea fondului fostei Bibliotecii a Fundației universitare în aproximativ 30 de ani. Biblioteca a reușit să asigure manualele și cursurile universitare în majoritatea cazurilor în proporție de 1 exemplar la 4 studenți, iar lucrările recomandate în bibliografiile obligatorii pentru diverse discipline există în suficiente exemplare. O atenție deosebită s-a acordat achiziționării publicațiilor marxist-leniniste și în primul rând a lucrărilor clasice marxism-leninismului, inexistente în 1938 în fondurile bibliotecii. Colecțiile bibliotecii au fost îmbogățite cu lucrări științifice române și străine care înlesnesc studenților și cadrelor didactice cunoașterea ultimelor realizări ale științei și tehnicii mondiale, a ultimelor creații literare și artistice.

În fondurile bibliotecilor noastre există și numeroase lucrări rare de o deosebită importanță în dezvoltarea științei și culturii mondiale ca: Prosper Farinaccius, *Praxis et theoriae criminalis*, Lugduni, 1607—1622, *Codex Theodosianus*, Basileae, 1528, Hugo Grotius, *De jure belli ac pacis*, Paris, 1625, C. Linnaeus, *Systema naturae in quo naturae regna tria*, 1740, C. Linnaeus, *Philosophia botanica in qua explicatur fundamenta botanica* 1780, De Reaumur, *Mémoires pour servir à l'histoire des insectes*, Paris 1734—1742 etc. Biblioteca centrală universitară posedă ediții rare ale clasicelelor grece și latine, ale scriitorilor clasici și moderni ai literaturii universale. Un loc însemnat în fondurile Bibliotecii centrale universitare îl ocupă lucrările românești, printre care tipărituri din secolele XVII—XIX, primele manuale de învățămînt din țară, cursuri ale profesurilor Universității.

Biblioteca centrală universitară are legături de schimb de publicații și informații științifice cu peste 650 de biblioteci universitare, instituții și asociații științifice din peste 85 de țări din toate unghiurile globului: din Uniunea Sovietică pînă în Statele Unite ale Americii și Australia, din R. P. Chineză pînă în R.A.U., din Japonia pînă în țările scandinave etc. Prin schimburile de publicații, biblioteca noastră urmărește asigurarea unei mai largi informări și documentări a cadrelor didactice și a studenților, înlesnirea

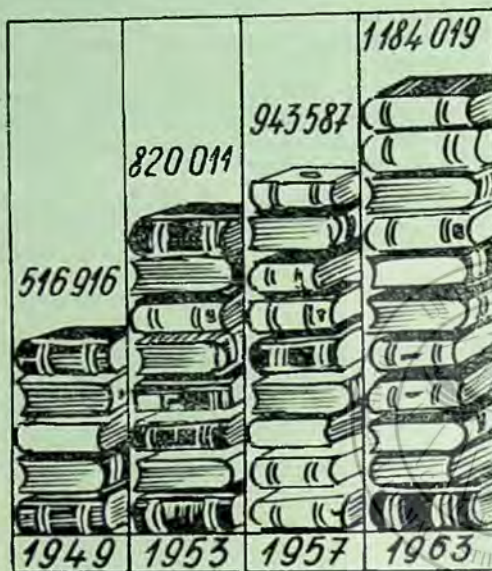

Volume consultate în perioada 1949—1968

circulației noutăților științifice, răspindirea realizărilor științei și culturii românești, stringerea relațiilor științifice dintre țara noastră și alte țări, contribuția la progresul cunoașterii reciproce între popoarele lumii.

O dezvoltare intensă a luat în ultimul timp schimbul de informații științifico-bibliografice cu biblioteci universitare și științifice din străinătate, schimbul de microfilme, împrumutul internațional între biblioteci, mijloace din ce în ce mai frecvente pentru facilitarea circulației cunoștințelor.

Paralel cu îmbogățirea fondurilor de publicații, Biblioteca centrală universitară a depus eforturi pentru organizarea lor potrivit cerințelor biblioteconomice moderne, pentru reorganizarea pe baze științifice a cataloagelor, în vederea transformării lor în instrumente eficiente de orientare și îndrumare a lecturii și

Creșterea fondului de publicații în perioada 1949-1963

Frecvența cititorilor la Biblioteca centrală universitară - București

cercetării științifice. Prin deschiderea unor noi săli de lectură, organizarea recentă a unui cabinet de studiu dotat cu lucrări moderne de informare și prin înființarea unor secții de împrumut cu acces liber la raft, s-au creat condiții optime de folosire a publicațiilor din bibliotecă, rezultatele oglindindu-se în creșterea numărului cititorilor și a volumelor consultate anual. În 1963, în bibliotecile Universității au cercetat 19 491 de cititori, care au frecventat sălile de lectură de 1 106 398 ori și au consultat 1 688 047 de volume. Biblioteca centrală universitară este frecventată atât de studenți și cadre didactice ale Universității, cât și de studenți și cadre didactice de la alte institute de învățământ superior din capitală³¹⁾, ea fiind astfel cu adevărat o bibliotecă centrală universitară a capitalei. Biblioteca este frecventată și de tot mai mulți specialiști și tehnicieni din producție, care găsesc aici publicații românești și străine din toate domeniile de cunoștințe și un complex încheiat de instrumente de informare bibliografică.

Creșterea numărului cititorilor și a volumelor consultate în bibliotecile Universității este, în primul rând, o consecință a dezvoltării învățământului superior din patria noastră, a măririi numărului de studenți, dar și un rezultat al adâncirii

³¹⁾ În 1963, B.C.U. Buc., a fost frecventată de 4 285 de studenți de la alte institute de învățământ superior.

pregătirii profesionale și culturale a studențimii noastre. Analiza activității cu cititorii studenți dovedește că din an în an lectura lor devine mai bogată, mai cuprinsă. În 1963, fiecare student a cercetat în medie 87 de volume, față de 12 volume³²⁾ cite consulta un student în 1938. Cele mai multe cărți citite de studenți sînt cercetate de studenți în vederea înlocuirii lucrărilor originale prezentate la seminariile, cercuri științifice studențești etc. Se constată, totodată, un interes sporit pentru lectura scrierilor social-politice, literare, artistice — semne vădite ale formării unei culturi generale tot mai complete.

Varietatea și adîncimea lecturii studenților reiese și din creșterea numărului cărților consultate în limbi străine. În anul 1963, de pildă, din cărțile consultate de studenții Facultății de chimie, 44,3% au fost cărți în limbi străine, dintre care în limbile rusă (11%), germană (8%), engleză (22,3%), franceză (3%).

Una din preocupările centrale ale Bibliotecii este grija pentru asigurarea informării și documentării cadrelor didactice și îndrumării metodico-bibliografice a studenților. După înființarea Bibliotecii centrale universitare, în cadrul ei s-a organizat un serviciu de bibliografie și documentare, care și-a îndreptat atenția, în primul rînd, spre crearea instrumentelor de informare bibliografică, dintre care amintim indexul bibliografic al operelor clasicilor marxism-leninismului, catalogul lucrărilor cadrelor didactice ale Universității din București, catalogul enciclopediilor și dicționarelor enciclopedice din bibliotecile din capitală. Pentru informarea curentă a cititorilor săi, biblioteca editează buletinul lunar *Cărți străine intrate în bibliotecile de învățămînt superior din țară* (din nov. 1963), un Buletin bibliografic al cărților intrate în bibliotecă (trimestrial, din 1957) și colaborează la cataloagele colective editate de B.C.S. La cererea studenților, cadrelor didactice, a diversilor cititori și instituții și întreprinderi, biblioteca întocmește liste bibliografice pe teme solicitate. În cadrul colaborării cu bibliotecile universitare și cu specialiști din străinătate, biblioteca întocmește bibliografii selective — și la nevoie asigură documentarea necesară — pe teme din domeniul științei și culturii românești, cercetate de oameni de știință de peste hotare.

Informarea și documentarea pentru științele sociale și umanistice este asigurată la nivelul corespunzător de Secția de documentare a B.C.U., care întocmește și multiplică trimestrial un Buletin de informare științifică în trei serii: I. Filozofie, sociologie, economie politică, socialism științific; II. Psihologie, pedagogie, învățămînt, cultură; III. Istorie, lingvistică, literatură. Buletinul cuprinde adnotări referative și critice asupra celor mai noi și importante lucrări din domeniile respective și este apreciat ca un util instrument de informare științifică pentru cercetători.

În cei douăzeci de ani de la eliberare, Biblioteca centrală universitară a devenit participantă activă la buna desfășurare a muncii didactico-științifice a Universității. Biblioteca a obținut rezultate demne de relevat în îndrumarea bibliografică a studenților și în informarea curentă a cadrelor didactice asupra noilor publicații. În ultima vreme, biblioteca se preocupă intens de problemele informării științifice și documentării în diverse ramuri ale științei și culturii. În cadrul preocupărilor de lărgire și adîncire a activității bibliografico-documentare, biblioteca a planificat întocmirea unor lucrări bibliografice mai ample în sprijinul studenților și tinerelor cadre didactice universitare, precum și unele cercetări bibliografice și documentare pe teme actuale ale procesului de învățămînt superior, pe probleme fundamentale ale diverselor discipline predate în Universitate, dorința Bibliotecii centrale universitare fiind de a contribui multilateral, prin mijloacele specifice muncii sale, la progresul învățămîntului universitar, la promovarea științei și culturii noastre socialiste.

MIRCEA TOMESCU

³²⁾ Date calculate pe baza cifrelor din vol.: Universitatea-Buc., *Anuar pe anul 1937—1938*, Buc., 1938, p. 99 și 106.

BIBLIOTECA FACULTĂȚII DE ȘTIINȚE JURIDICE

Învățământul juridic are în țara noastră tradiții îndelungate. Printre disciplinele de studiu de la academiile grecești din București și Iași, înființate la sfârșitul sec. a XVII-lea și începutul sec. al XVIII-lea, figurau și „cursurile de legi“. Desigur, în această perioadă, învățământul era destul de rudimentar, mărginindu-se mai ales la indicații de interpretare strictă a legilor.

Din a doua jumătate a secolului XIX, ca urmare a constituirii statului național burghez și a nevoii de cadre cu calificare superioară juridico-administrativă, învățământul juridic ia o largă dezvoltare. Este suficient să arătăm că în 1859 școala de legi este ridicată la rangul de unitate de învățământ superior — cea dintâi facultate de sine stătătoare din București — sub numele de „Facultatea de științe juridice și politice“. Peste câțiva ani, în 1864, această facultate, împreună cu Școala superioară de litere și Facultatea de științe formează Universitatea din București.

Alături de învățământ, pentru completarea și adâncirea cunoștințelor căpătate la cursuri, studenții au avut întotdeauna nevoie de o bibliotecă de specialitate, așezată în imediata apropiere a sălilor de cursuri. Pentru prima perioadă a dezvoltării învățământului juridic nu se poate vorbi de existența unei astfel de biblioteci. Numai după înființarea Universității încep să apară preocupări pentru organizarea bibliotecii. Este de remarcat că aceste preocupări nu aparțin autorităților, ci ele pornesc de la unele inițiative particulare, luate de profesori, sau la cererile studenților.

Arhiva Facultății de drept consemnează existența unui început de bibliotecă încă din anii 1873/74, când facultatea a intrat în posesia primului său fond de cărți, nucleul viitoarei biblioteci. În 1873, Al. Lahovari, suplinitor la catedra de drept roman, a renunțat la salariul ce i se cuvenea pe timpul suplinirii și l-a cedat facultății, cu destinația de a se cumpăra cărți juridice. Suplinirea la catedră a durat un an, din decembrie 1873 până în decembrie 1874. Cu banii proveniți din această donație, facultatea a achiziționat, prin Librăria A. Durand & Pedone Lauriel, 233 lucrări juridice de bază, din toate domeniile dreptului.

Această inițiativă, atît de promițătoare, n-a fost continuată. Numai după aproape 30 de ani, în 1904, la cererile insistente ale studenților, conducerea facultății a întreprins unele acțiuni care au dus la constituirea bibliotecii. Aceste acțiuni priveau asigurarea unui fond bănesc pentru procurarea cumpărării cărților și un spațiu rezervat bibliotecii. Cu aprobarea Ministerului s-a reținut din taxa universitară plătită de studenți, suma de 10 lei de fiecare student, ca fond de bibliotecă. În același timp, Rectoratul a pus la dispoziția facultății, în imobilul Universității, câteva camere pentru sala de lectură și depozitul de cărți. În câțiva ani, prin cumpărări și donații, facultatea avea un fond de cărți de aproximativ 3000 volume, cu care, la 6 mai 1907, s-a inaugurat oficial biblioteca. Trebuie subliniat că această realizare aparține aproape în exclusivitate studenților, deoarece numai prin contribuția lor bănească a fost posibil să se asigure baza materială de susținere a bibliotecii.

De la inaugurare și pînă în 1948, biblioteca s-a dezvoltat încet, deoarece contribuția statului a fost cu totul neînsemnată. Chiar și noul local al facultății construit între anii 1934—1936 și în care bibliotecii i s-a rezervat un spațiu corespunzător, este o creație a studențimii, fiindcă banii de construcție au provenit din așa-numita „taxă de construcție“, pe care studenții au plătit-o ani îndelungați, alături de celelalte taxe universitare.

Organizatorii bibliotecii s-au orientat, atît în faza de început cît și ulterior, destul de bine, deoarece au aplicat cu discernămint principiile biblioteconomice ale vremii.

La baza organizării bibliotecii a stat regulamentul de funcționare elaborat în 1906. Acest regulament conținea norme privitoare la modalitățile de creștere a fondurilor, la alcătuirea cataloagelor, la conservarea și folosirea publicațiilor. Călăuză și program în același timp, regulamentul a fost punctul de plecare și de orientare și a constituit pînă în epoca actuală — cu toate modificările suferite — garanția de stabilitate pe care s-a rezemat întreaga activitate a bibliotecii.

Urmărindu-se realizarea punctelor din regulamentul, s-a căutat să se asigure creșterea fondurilor cu publicații de specialitate, achiziționate atât din țară cât și din străinătate. Desigur, în limita restrînsă a fondurilor de care dispunea, sensibilă a fondului s-a datorat mai ales abonamente la periodice, însă creșterea plu, Academia Română, au donat în repetate rânduri numeroase cărți și periodice, din fondul lor de dublete. Însă cei care au contribuit efectiv la înzestrarea bibliotecii au fost persoane particulare: profesori ai facultății și alți oameni de cultură. Merită să fie menționați: V. Urseanu, I. Tanoviceanu, Gr. Tocilescu, foști profesori, care și-au dăruit facultății bibliotecile lor personale. Donații sporadice, însă valoroase, au mai făcut: Titu Maiorescu, Andrei Rădulescu și mulți alții. Totuși, după aproape 40 de ani de la înființare, deși s-a bucurat de sprijinul masiv al donatorilor, în 1948 biblioteca avea în fondurile sale abia 35 000 volume.

În ceea ce privește lucrările de tehnică bibliotecară, cu unele lipsuri încrente, datorită mai ales faptului că în bibliotecă nu lucrau bibliotecari de meserie — se constată o activitate metodică, ordonată. Biblioteca ținea evidențe clare, pentru cărțile intrate, pentru periodice și pentru împrumuturi. Existau două cataloage pe fișe: unul alfabetic și altul pe materii, în care fișele erau așezate în ordinea cuvintelor caracteristice — o variantă de catalog pe subiecte. În afara acestor instrumente de informare bibliografică, biblioteca a avut și cataloage tipărite în volum. Între anii 1909—1912 au apărut în această formă 3 volume. După primul război mondial, în 1936, s-a reluat tipărirea cataloagelor în volum, însă nu a apărut decît o fascicolă de 120 pagini, pînă la litera D. Desigur, apariția cataloagelor tipărite este un eveniment important în dezvoltarea bibliotecii, care merită să fie consemnat. În perioada aceasta și cu mijloacele de care dispunea biblioteca, nu poate fi vorba însă și de o activitate bibliografică. De asemenea, nu sîntem în măsură să apreciem felul cum era folosită biblioteca de către cititori, deoarece nu s-au păstrat date statistice privitoare la frecvență.

În anii puterii populare, o dată cu reforma învățămîntului din 1948 și trecerea sub îndrumarea și conducerea Bibliotecii centrale universitare, biblioteca a făcut progrese deosebite, luînd o dezvoltare pe care n-a cunoscut-o în cei aproape 40 de ani de la înființare.

În această perioadă au fost create bibliotecii condiții optime de activitate. Spre deosebire de trecut, biblioteca are acum un buget corespunzător, din care poate achiziționa toate publicațiile care se încadrează în profilul de completare, este înzestrată cu mobilierul și aparatul necesar, are un personal suficient, din punct de vedere numeric, și calificat, din punct de vedere profesional.

Munca se desfășoară planificat, aplicîndu-se pe scară largă norme și procedee avansate de tehnică bibliotecară.

Obiectivele principale ale activității sînt orientate către creșterea colecțiilor, organizarea fondurilor și munca cu cititorii. În toate aceste sectoare, biblioteca are importante realizări.

a) Creșterea colecțiilor.

Dacă în anul 1948 fondul de publicații era de 35 000 volume, în prezent el este de aproximativ 200 000 volume. Această creștere masivă, se explică, în primul rînd, prin achizițiile efectuate în ultimii ani și unele donații și, în al doilea rînd, prin integrarea bibliotecilor de institute (seminarii) care funcționau pe lîngă catedre și care n-aveau nici o legătură cu biblioteca centrală a facultății. De asemenea, biblioteca a intrat în posesia bibliotecii fostei Academii de științe morale și politice, care își avea sediul în palatul facultății. În ceea ce privește dotarea, mai ales pentru publicațiile cu caracter didactic (manuale și cursuri), se ține seama de cîteva criterii de bază:

- strînsa legătură cu catedrele,
- consultarea planului de învățămînt și de cercetare științifică,
- bibliografia recomandată la cursuri,
- numărul exemplarelor comandate este în raport cu numărul studenților,

stabilindu-se, pe cît este posibil, o proporție de 1 exemplar la 4 studenți. În felul acesta, biblioteca și-a achiziționat un număr suficient de publicații, care satisface cererile cititorilor. În general, creșterea anuală este de 5—7 000 volume.

b) Organizarea fondurilor

Din 1948 s-a trecut la organizarea ritmică a fondului de publicații recent achiziționate și la reorganizarea fondului vechi. Întregul fond de publicații a fost

inventariat. Concomitent cu inventarierea, aplicînd principiul specializării, colecțiile de publicații au fost împărțite pe fonduri distincte.

Profilul bibliotecii, specificul ei, se reflectă în structura actuală a fondurilor de publicații: (1) un *fond principal* — de bază (publicațiile juridice și disciplinele auxiliare); (2) un *fond de legi* (acte normative necomentate); (3) un *fond de cursuri și manuale*; (4) un *fond de cărți marxist-leniniste*; (5) un *fond de periodice*; (6) un *fond de referință* (enciclopedii, dicționare și bibliografii); (7) un *fond de cărți vechi* (cărți românești juridice apărute pînă la 1864 și cărți străine apărute pînă la 1800); (8) un *fond beletristic* (literatură și artă); (9) un *fond de dublete*.

În sala de lectură există un *fond uzual*, care este permanent îmbogățit și schimbat în funcție de necesitățile imediate ale cititorilor.

Biblioteca a organizat un sistem complex de cataloage, care permit cititorilor să poată cunoaște cu ușurință conținutul ei. Pe lîngă cataloagele alfabetic și sistematic zecimal, au mai fost întocmite următoarele cataloage: catalogul analitic al articolelor de specialitate juridică publicate în periodicele românești, catalogul legilor (actele normative, legi, decrete și hotărîri) publicate în Monitorul Oficial și colecția H.C.M., catalogul bibliografic al disciplinelor de învățămînt care se predau în facultate, catalogul lucrărilor de diplomă, catalogul noutăților românești și străine.

În *activitatea bibliografică* noi acordăm prioritate bibliografiilor la cerere. Astfel, la cererea unor cadre didactice sau studenți au fost elaborate bibliografii pentru teme specifice planului de învățămînt: Legalitatea populară — principiul de bază al statului de democrație populară; Organele locale ale puterii de stat; Sfaturile populare; Actele administrative în R.P.R. etc.

c) Activitatea cu cititorii.

Indicele anual de frecvență este de aproximativ 100 000, numărul volumelor consultate oscilînd între 200 000—300 000. Se fac și împrumuturi, mai ales studenților de la secția fără frecvență.

Îndrumarea cititorilor în vederea folosirii cît mai raționale a izvoarelor mijloacelor de documentare se realizează prin îndrumări orale, personale, cît și prin lecțiile care se organizează pentru studenții anului I, la începutul anului școlar, în cadrul acțiunii „Zilele deschise ale bibliotecii”.

O altă cale eficientă folosită pentru cunoașterea de către cititori a fondurilor de publicații este *accesul liber la rafturi*. Biblioteca experimentează această metodă într-una din sălile ei de lectură.

În concluzie, putem afirma că față de vechea bibliotecă a Facultății de drept, lipsită de un buget pentru achiziții de cărți și abonamente la periodice, cu un personal restrîns, actuala bibliotecă, care dispune de o bază materială solidă și de o organizare superioară, corespunde cerințelor și aduce o reală contribuție la desfășurarea procesului de învățămînt și de cercetare științifică, ajutînd munca studenților și a cadrelor didactice.

NICOLAE OANCEA

RELAȚIILE INTERNAȚIONALE ALE BIBLIOTECII CENTRALE UNIVERSITARE — BUCUREȘTI

Dintre multiplele îndatoriri spre a căror cît mai deplină realizare tinde Biblioteca centrală universitară din București face parte și continua lărgire a sferei de colaborare științifică și documentare pe plan internațional.

Relațiile internaționale ale Bibliotecii centrale universitare din București îmbracă aspecte variate, fiecare din ele avînd importanța menire de a contribui

cît mai mult la schimbul de informații științifice între universități, de a face cunoscute în diferite colțuri ale lumii realizările științifice ale cadrelor didactice din învățămîntul nostru superior, și mai ales ale cadrelor Universității din București.

În anul 1958 biblioteca a primit sarcina de a trimite diferitelor universități din lume *Analele Universității București*. Această acțiune nu a avut la început aspectul stabilirii unor colaborări reciproce, ci s-a limitat la popularizarea publicației cît mai departe peste hotare. Cum era și de așteptat, această acțiune a dus la stabilirea unor relații de colaborare și de schimb de publicații. Multe dintre universitățile cărora li se trimiteau *Analele* au început să trimită bibliotecii publicațiile lor. În felul acesta s-au stabilit, spre sfîrșitul anului 1962, peste 450 parteneri, cărora li se trimiteau în mod regulat, publicații valoroase din punct de vedere al informării și documentării științifice. Pentru coordonarea cît mai eficientă a acestei acțiuni, care trebuia să îmbrace forma unor ferme relații de schimb, au fost luate noi măsuri de organizare. Biblioteca a continuat să trimită publicațiile sale numai acolo unde ele erau solicitate, acolo unde produceau ecou. Ca rezultat al acestei atitudini s-a constatat o intensificare a primirilor de publicații străine, sosite în schimbul *Analelor* sau al publicației *Travaux du Muséum d'histoire naturelle „Gr. Antipa“*. Numai în primul trimestru al acestui an s-au primit 188 titluri periodice din partea a 178 universități și instituții. Scrisorile primite de la parteneri ne solicitau completarea colecțiilor, ne ofereau noi publicații, ne propuneau intensificarea relațiilor de colaborare.

În prezent Biblioteca centrală universitară primește un număr impresionant de titluri de periodice de la peste 650 parteneri cărora le trimite în mod regulat publicații românești.

Sugestiile cadrelor didactice, transmise prin intermediul bibliotecilor de facultăți și cadre, au fost deosebit de prețioase în munca de stabilire a noi relații de schimb. Numai în cadrul ultimelor două luni s-au perfectat peste 50 de noi legături cu diverse universități, institute, asociații științifice din diferite țări. Constatăm cu deosebită satisfacție că ofertele noastre de schimb sînt primite necondiționat și că publicațiile pe care le oferim se bucură de apreciere unanimă. Putem aminti, de pildă, propunerea primită din partea redacției binecunoscutei publicații *Biological abstract* de a insera în paginile sale referate despre cercetările publicate în *Analele Universității*, secția biologie. Nu mai puțin edificatoare este scrisoarea primită din partea Organizației Meteorologice Mondiale de la Geneva, în care se spune, printre altele: „Acceptăm cu plăcere schimbul de publicații... sîntem informați că publicația menționată în scrisoarea dv. — *Analele Universității București*, secția matematică-fizică va prezenta pentru noi un interes deosebit și vă sîntem recunoscători pentru faptul că ne-o veți trimite în mod regulat.“

Dar în afară de faptul că răspîndirea în 65 țări a publicațiilor Universității bucureștene contribuie la ridicarea prestigiului țării noastre, ea constituie și un important mijloc de a pune la dispoziția cititorilor interesante și deosebit de variate materiale.

Un loc important în acțiunea de schimb îl ocupă lucrările cadrelor didactice ale Universității. Sînt larg răspîndite și îndeosebi solicitate lucrările acad. prof. Ilie Murguleșcu, acad. prof. Iorgu Jordan, acad. prof. Al. Rosetti, acad. Al. Graur, prof. dr. Jean Livescu, prof. Boris Cazacu, acad. Gr. Moisil, acad. G. Vrinceanu și mulți alții. În schimbul acestor cărți primim importante lucrări din diverse domenii, materiale de referință, teze de doctorat de la universități precum și de la biblioteci de diferite tipuri cum ar fi Biblioteca fundamentală de științe sociale din Moscova, British Museum, Biblioteca Congresului din S.U.A., biblioteci ale Aca-demiilor de științe din diferite țări etc.

Dar schimbul internațional de publicații nu epuizează conținutul relațiilor pe care Biblioteca centrală universitară le are cu străinătatea. În diferite colțuri ale lumii s-au încheat cercuri de iubitori ai limbii romine. La universități, institute sau școli din țările vecine, precum și în punctele mai îndepărtate ale globului se învață limba romină, se studiază literatura și arta noastră. În Anglia și Uruguay, în China și Cuba, în Peru și Chile, în Austria, Italia, Franța, U.S.A., U.R.S.S., Polonia — în 26 țări s-au constituit 78 lectorate românești. Acolo predau lectori romini sau profesori de la universitățile respective, care prin activitatea lor

contribuie la răspîndirea culturii romînești. Printre ei se află Alf. Lombard, Alain Gouillermonu, Mario Ruffini, Roseta del Conte, Tamara Repina, Walther Bahner și mulți alții, cunoscuți în lumea științifică mondială prin lucrările lor. Biblioteca noastră se ocupă de dotarea cu publicații romînești a acestor lectorate. La dispoziția celor care studiază limba romînă s-au pus principalele periodice romînești, cu caracter general — *Scinteia*, *Romînia liberă*, *Contemporanul*, *Romînia azi*, *Luceafărul*, *Lumea* — cît și reviste filologice și literare — *Viața romînească*, *Studii și cercetări de lingvistică*, *Gazeta literară*, *Limba romînă* și altele. Fiecare lectorat este abonat la 14—24 periodice, abonamentele făcîndu-se diferențiat, în funcție de cerințele și de specificul lectoratului.

În afară de aceasta, lunar se expediază lectoratelor cărți romînești. Primul loc îl ocupă edițiile clasiceilor literaturii romine — atît în limba romînă cît și în limbi de largă circulație: Caragiale — în limbile franceză și germană, Creangă — ediția bilingvă romînă — franceză, Eminescu — în limba germană, acestea s-au bucurat de o largă răspîndire alături de edițiile romînești.

Comemorarea lui Eminescu, s-a făcut și la lectorate. În vederea acestui eveniment s-au trimis lectoratelor diferite ediții ale lucrărilor lui Eminescu, în versuri și proză. La lectoratul de la Leipzig s-au făcut serbări comemorative, în cadrul cărora cei mai buni studenți au primit în dar poeziile bardului din Ipotestii. Lectoratul de limbă și literatură romînă de la Roma, condus de Roseta del Conte și-a pus activitatea sub egida marelui nostru poet.

Lectoratul de limbă romînă de la Universitatea din Viena a sărbătorit în acest an 60 de ani de activitate. Cu acest prilej biblioteca noastră i-a trimis un număr important de publicații romînești, opere ale clasiceilor literaturii noastre, lucrări ale scriitorilor romîni contemporani, albume de artă romînească populară, clasică și modernă precum și numeroase albume reprezentînd aspecte ale vieții și peisajului nou din Republica Populară Romînă. Profesorii și lectorii care lucrează în cadrul lectoratelor trimis scrisori de mulțumire pentru publicațiile pe care le primesc. Ei vorbesc despre prestigiul culturii romînești, dîndu-i o înaltă considerație și militînd pentru răspîndirea ei în foarte țările respective. În scrisoarea sa, prof. Alf. Lombard spune printre altele „Institutul de studii romanice al Universității din Lund (Suedia) a primit cu mult interes și cu multă recunoștință, grație amabilității dv. atît frumoasa culegere de cărți — cît și revistele. Acest dar generos va îmbogăți, în modul cel mai util, biblioteca romînească a Institutului nostru și va fi foarte prețuit de studenții noștri care studiază limba romînă“.

Lectoratul de la Heidelberg este cunoscut de asemenea prin îndelungata sa tradiție de popularizare a limbii și culturii romînești. Într-o scrisoare recentă, prof. dr. Erich Köhler, ne scrie: „Vă aducem sincere mulțumiri pentru interesul arătat lectoratului de limba și literatura romînă din cadrul institutului romanice al universității noastre. Seminarul nostru este de fapt mîndru de tradiția îndelungată și neînteruptă a culturii limbii romine la Universitatea din Heidelberg“. Acestei scrisori i se adaugă cuprinzătoarea listă de deziderate: cărți și reviste care lipsesc din bibliotecile lectoratului sau care sînt necesare în mai multe exemplare. Biblioteca noastră le procură și le trimite pentru a satisface în cea mai mare măsură nevoia de carte romînească.

Alături de clasici se trimit lucrări ale scriitorilor romîni contemporani, lucrări de lingvistică și studii de istorie și critică literară, lucrări de artă romînească și clasică, înregistrări fonice de muzică populară și cultă, fotografii care reprezintă aspecte din orașele patriei sau frumusețile meleagurilor romînești. Numai în cursul acestui trimestru s-au trimis la lectorate peste 4000 exemplare cărți și 100 hărți, fără să mai vorbim de periodice.

Sînt cazuri cînd biblioteca dotează cu cărți romînești și asociații în cadrul cărora nu s-a constituit un lectorat de limbă și literatură romînă, ci numai un cerc de amatori. Se poate cita, spre exemplificare, cercul constituit în cadrul Asociației de prietenie Japonia-Romînia de la Tokyo. Biblioteca a donat acestei asociații un stoc de cărți menit să ajute studiul limbii romine.

Tot pe planul relațiilor internaționale pe care le întreține Biblioteca centrală a Universității din București se înscriu donațiile pe care aceasta le face diferitelor Universități sau biblioteci din străinătate. S-au trimis publicații în limba romînă, franceză, germană, engleză, rusă, Universității din Edinburg, cu care s-au stabilit apoi relații de schimb, Universităților din Tokyo, Kyoto, Roma, Indiana, Tubingen, Viena și altele. Recent, biblioteca a trimis peste 600 exemplare

de cărți și reviste unor universități din Statele Unite ale Americii și din R. P. Ungară.

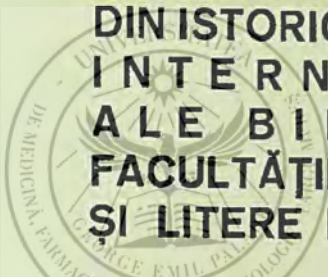
Alăturându-se acțiunii întreprinse pentru ajutorarea unor biblioteci care au suferit daune grele din cauza războiului sau a unor calamități naturale, biblioteca noastră a trimis Universităților din Caen și Skopje peste 450 volume publicații, stabilind totodată cu ele relații reciproce de colaborare.

În scrisoarea de răspuns primită de la Caen se spune printre altele: „Am primit publicațiile românești și vă mulțumim în mod deosebit pentru posibilitatea pe care ne-ați dat-o de a oferi cititorilor noștri o documentație bogată care va face ca studenții noștri să cunoască mai bine frumoasa și generoasa dv. țară. În numele lor și în numele Universității din Caen, vă asigur de profunđa noastră gratitudine față de sprijinul pe care l-ați dat pentru reconstituirea colecțiilor noastre distruse“.

Adăugînd la aceasta, relațiile cu profesori și cercetători de la diverse universități, care ne trimit lucrările lor și care ne solicită colaborarea, putem conchide că Biblioteca centrală universitară din București folosește diferite mijloace pentru a contribui la răspîndirea peste hotare a lucrărilor științifice românești și la ridicarea nivelului științific al informării și documentării — prin legăturile rodnice stabilite cu principalele universități și biblioteci din lume,

VALENTINA POPOVICI

DIN ISTORICUL RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE ALE BIBLIOTECII FACULTĂȚII DE FILOZOFIE ȘI LITERE DIN BUCUREȘTI

Înființată la începutul secolului nostru, în 1907¹⁾, sub decanatul profesorului Ioan Bogdan, Biblioteca fostei Facultăți de filozofie și litere din București, potrivit articolului 1 din primul său „Regulament“ care ne este cunoscut, avea sarcina „să conserve cărțile și publicațiile existente, cum și cele ce se vor cumpăra sau primi ca donațiuni în viitor, stînd la dispoziția studenților și profesorilor Facultății“²⁾. Deși a avut de luptat cu tot felul de greutăți care i-au stîngherit la începuturile sale dezvoltarea și care i-au primejduit, la un moment dat, chiar existența³⁾ și deși nu a dispus o vreme de necesarul corespunzător de fonduri, de personal și de spațiu care să-i

¹⁾ Data 1907, ca dată a înființării, rezultă din următorul pasaj al unei copii a adresei de mulțumire a decanului Ioan Bogdan către Titu Maiorescu, profesor onorar al facultății, pentru donația a 1338 volume făcută Bibliotecii Facultății de litere, adresă care poartă data de 29 noiembrie 1910: „...deși are o vechime numai de trei ani, numără acum... aproape de 10.000 de volume“. Vezi: Arhiva Bibliotecii Facultății de filologie București, Dosar nr. 14, f. 2. Cf. și *Ghidul bibliotecilor din R.P.R.* București, 1958, p. 83, unde, pentru prima dată, se indică anul 1907 ca an al înființării, față de anul 1912 dat de M. Popescu-Spineni, *Contrib. la ist. inv. sup. Fac. de Filos. și Litere din Buc.*, Buc., 1928, p. 58.

²⁾ Vezi: Copia dactilo. din 14 nov. 1910 a Regulamentului Bibliotecii Facultății de Filozofie și litere din București, în Arhiva Bibliot. Fac. de filologie Buc., Dosar nr. 64, f. 119. Exemplarul are semnătura lui Ramiro Ortiz, membru în „Comisiune“.

³⁾ În 1927 — anul mutării Fac. de lit. în noul local — s-a pus problema desființării Bibliotecii Centrale și a împărțirii fondului său de publicații bibliotecilor seminariale. Vezi: *Ibidem*, Dosar nr. 63, f. 542—547. „Memoriu“ bibliotecarului C. Georgiade „privitor la situația prezentă și activitatea desfășurată“ de el în Biblioteca Facultății, înaintat la 24 febr. 1927 decanului Ch. Drouhet, din care cităm încheierea: „Avînd în vedere toate considerațiunile decanului Ch. Drouhet, din care cităm mai ales cele privitoare la menținerea ei mai departe în forma expuse în acest memoriu și mai ales cele privitoare la menținerea ei mai departe în forma în care se găsește, am onoarea a ruga pe domnii Profesori ai Facultății de a nu hotărî desființarea sau fragmentarea ei pe biblioteci seminariale“.

asigure într-un mod mai rapid organizarea, funcționarea și dezvoltarea, totuși, Biblioteca a reușit să-și îndeplinească, în bună măsură, sarcinile ce-i reveneau, dînd în mai multe feluri un sprijin efectiv procesului didactic și cercetării științifice desfășurate în cadrul fostei Facultăți de filozofie și litere. Vom prezenta în cele ce urmează unele aspecte ale relațiilor internaționale ale Bibliotecii, care constituie o parte din realizările meritorii ale activității sale în sensul amintit.

În strînsă legătură cu organizarea, cu dezvoltarea și cu îndeplinirea sarcinilor sale, în activitatea Bibliotecii a apărut firește, între altele, și necesitatea stabilirii de legături cu străinătatea, care au fost inițiate și realizate constant de către conducerea bibliotecii, sub îndrumarea și cu aprobarea decanatului facultății și a „Comisiei bibliotecii“.

Schimburile de publicații și donațiile au contribuit nemijlocit la îmbogățirea continuă a fondurilor de cărți și periodice ale bibliotecii. Dacă de schimbul publicațiilor universitare — teze de licență, de doctorat, omagii, anuare etc. — Biblioteca Facultății de filozofie și litere era doar o beneficiară, primind regulat asemenea publicații, mai ales din Franța și din Germania, indirect prin Oficiul Universitar, care se ocupa de organizarea și desfășurarea lui, ea a încercat să-și facă și legături proprii de schimb, folosind ocaziile ce i s-au prezentat în acest sens. Din raportul către decanat pe anul 1929 al Bibliotecarului N. Georgescu-Tistu, organizatorul bibliotecii potrivit principiilor științifice biblioteconomice moderne, rezultă că, în acel an, fondurile sale au crescut, între altele cu 162 volume din donații și cu 29 volume provenite din schimbul universitar⁴⁾. În 1930—1931, Rectoratul a îndreptat către această bibliotecă publicațiile de toate specialitățile, pe care le primise în acea vreme, respectiv 3012 cărți și broșuri și 468 periodice, cu intenția de a se constitui acolo un depozit central, începutul unei bibliotecii a Universității, ceea ce nu s-a putut însă realiza⁵⁾. La 1 martie 1934, Rectoratul comunică decanatului Facultății de filozofie și litere că au sosit din străinătate 253 volume pe care le-a repartizat pentru bibliotecă sa⁶⁾.

Între 1928—1934, biblioteca întreprinde cîteva acțiuni în vederea obținerii de publicații străine prin schimb. Constatăm că, parte din ele au avut rezultat urmărit. Astfel, pe temeiul unei cereri a sa în acest sens, din 1928, se primesc prin schimb din S.U.A., în anii 1931 și 1934, o serie de publicații din partea lui „The Carnegie Endowment for International Peace“ din Washington, majoritatea lor fiind referitoare la istoria Statelor Unite. O relație asemănătoare pare a se fi stabilit, în 1933, cu Biblioteca Universității din California de la Los Angeles. Informînd, la cerere, în 1929, direcția Bibliotecii Naționale din Madrid asupra bugetului de achiziții de care dispunea biblioteca pe care o conducea, bibliotecarul N. Georgescu-Tistu nu scapă ocazia de a propune un schimb de publicații universitare, — ofertă rămasă pe cît se pare, fără rezultat. Satisfăcînd cererea Bibliotecii Universității din Lund, Suedia, în 1934, Biblioteca Facultății de litere îi trimite „Închinare lui N. Iorga, Cluj, 1931“, și solicită și obține pentru aceasta dizertațiile: 1. „Jarring, G. Studien zu einer osttürkischen Lautlehre“, 1933; 2. „Nordeblad, J. Gaiusstudien, 1932“; 3. „Tengblad, E., Syntaktischstilistische Beiträge zur Kritik und Exegese des Clements von Alexandrien, 1932“. Pe baza celor de mai sus, se poate spune că Biblioteca Facultății de filozofie și litere din București a încercat ocazional să obțină unele publicații străine pe calea schimbului, fără să-l fi putut însă organiza potrivit normelor necesare pentru ca el să devină fructuos și operativ.⁷⁾

Instituție anexă a învățămîntului universitar, integrată ca element primordial în activitatea științifică a acestuia, biblioteca de care ne ocupăm era chemată să sprijine în chip deosebit cercetarea științifică. Prin intermediul împrumutului interbibliotecar intern și extern, biblioteca a pus la îndemîna cadrelor didactice cu promptitudine și cu operativitate, acele publicații pe care ea nu le avea în colecțiile sale, în majoritate publicații ce tratau amănunte cu totul particulare din specialitatea lor, care le trebuia pentru informare sau pentru rezolvarea diverselor probleme inerente cercetării științifice. În acest scop, Biblioteca Facultății de filozofie și litere a avut legături internaționale în următoarele opt țări din Europa: Austria, Bulgaria, Elveția, Franța, Germania, Italia, Marea Britanie și Polonia. Între anii 1931—1938 ea este solicitată de Bibliotecile Universităților din Lwow și Varșovia pentru ca să le împrumute în jurul a 23

⁴⁾ Vezi: Arhiva Bibliotecii Facultății de filologie-București. Dosar nr. 63, f. 458.

⁵⁾ Ibidem, Dosar nr. 82, f. 29.

⁶⁾ Ibidem, f. 21.

⁷⁾ Vezi: Ibidem, f. 31, 90—94, 107, 547—8 și Dosar nr. 84, f. 212—213, 377, 396, 399 și 407.

titluri din domeniul istoriei noastre respectiv cercetări istorice ale unora dintre profesorii facultății: Ioan Bogdan, C. Giurescu, N. Iorga ș.a. Biblioteca împrumută, în Anglia, în 1928, două lucrări privitoare la studiile românești de bizantino-logic și, în 1939, împrumută Bibliotecii Universității din Sofia o lucrare privind terea și propagarea științei românești în străinătate. Între anii 1928—1941, prin ților din Berlin, din Paris, din Strasburg, din Breslau și din Basel, prin cele obținute de la Bibliotecile Naționale din Viena, din Paris, din Berlin, din Berna, din Sofia și din Roma, prin cel obținut, pe cale diplomatică, de la biblioteca de la Schottenkloster din Viena — manuscrisul slav nr. 609 — conducerea Bibliotecii Facultății de filozofie și litere din București, satisfăcând toate cererile de împrumut interbibliotecar ale corpului didactic, a ajutat la rezolvarea obligațiilor științifice ale acestuia.⁸⁾

O altă activitate a bibliotecii, și anume aceea bibliografică, — desfășurată, evident, întâmplător și numai la cerere — i-a dat ocazia de a avea și unele legături cu străinătatea. Dintre acestea, vom cita doar câteva. În 1934, conducerea bibliotecii comunică, la cerere, lui K. Treimer, din Brno, Cehoslovacia, o bibliografie asupra argoului în limba română. Cu biblioteca „Deutsche Bücherei” din Leipzig, are relații între 1929—1939. În 1938, Asociația bibliotecarilor din Polonia este informată despre lucrările apărute asupra cataloagelor bibliotecii și despre cele privitoare la activitatea sa. Organizarea în 1934, la Shanghai, a unei expoziții de mari proporții, referitoare la progresele realizate de bibliotecile chineze în cadrul căreia, cu caracter informativ, urma să existe și o secție, bine reprezentată, asupra bibliotecilor occidentale, a fost sprijinită de conducătorul Bibliotecii Facultății de litere bucureștene — solicitat în acest scop de comitetul expoziției — atât prin informații bibliografice, cât și prin trimiterea a două lucrări⁹⁾. O cerere bibliografică care i-a fost adresată, la 26 ianuarie 1940, de către Biblioteca de Stat M. E. Saltikov-Șcedrin, despre edițiile operelor fabulistului rus I. A. Krilov și a lucrărilor despre el aflate în bibliotecă, a fost satisfăcută cu destulă promptitudine de bibliotecarul N. Georgescu-Tistu, care, profitând de oferta de contrașervicii bibliografice a bibliotecii din Leningrad, i-a cerut, cu această ocazie, informații de aceeași natură despre familia scriitorului și istoricului Bogdan Petriceicu Hașdeu.¹⁰⁾ Alte documente inedite din arhiva sa arată colaborarea Bibliotecii Facultății de litere cu Camera Centrală a Cărții din Moscova.¹¹⁾ Această îi cerea la 23 noiembrie 1940, cu titlul de schimb, instrucțiunile privind catalogarea și fișele tipărite de ea și întreaga documentare oficială din țara noastră despre serviciul de bibliografie. Acestei cereri i se răspunde de către conducătorul amintit al bibliotecii, la 11 februarie 1941 — în aceeași zi în care ea fusese primită și înregistrată.¹²⁾ Din răspuns aflăm că acesta a comunicat conservatorului Bibliotecii Academiei Române această cerere, că el a promis să trimită toate instrucțiunile de acolo. Mai aflăm că personal a expediat în aceeași zi, două dintre lucrările sale cu referiri la problemele respective, al căror titlu nu-l menționează. Presupunem că una dintre ele va fi fost poate „Cataloagele de bibliotecă, o problemă tehnică și culturală” — extrasul din „Omagiul prof. D. Gusti”, apărut în editura Institutului social-român. Mai amintește că va comunica cererea și altor biblioteci din București, ceea ce constatăm că a făcut la 27 februarie 1941.

Am înfățișat, în cercetarea de față, câteva aspecte necunoscute din trecutul unei biblioteci științifice de specialitate. Cunoașterea unor greutăți cu care a avut a se lupta această instituție, pusă în slujba științei și culturii, ne oferă posibilitatea de a prețui și mai mult sprijinul larg și multilateral de care se bucură, astăzi, bibliotecile de toate categoriile din partea regimului nostru democrat-popular.

MARIA VULCU

⁸⁾ Vezi: Ibidem, Dosar nr. 63, f. 152; Dosar nr. 78, f. 86, 89, 98, 100—1, 107—7; Dosar nr. 82, f. 61 și urm. (dosarul se referă în majoritatea cazurilor la împrumutul interbibliotecar); Dosar nr. 84, f. 187 și 398 și Dosar nr. 85, f. 386.

⁹⁾ Ibidem, Dosar nr. 84, f. 189, 216—17, 221—2, 383—386; Dosar nr. 82, f. 40—1, 49—50 și 189.

¹⁰⁾ Vezi: Ibidem, Dosar nr. 84, f. 25 și 82.

¹¹⁾ Valeriu Moldoveanu, *Din istoricul relațiilor biblioteconomice româno-sovietice. În: Studii și cercetări de bibliologie*. IV, 1961, p. 181—194.

¹²⁾ Vezi: Arhiva Bibliotecii Facultății de filologie, București, Dosar nr. 85, f. 532.

DUPĂ PRIMELE 6 LUNI DE ÎNTRECERE

Aflat la cea de-a 3-a ediție a sa, concursul bienal „Biblioteca în slujba construcției socialiste” a antrenat în întrecerea pentru ridicarea activității de răspîndire a cărții pe o treaptă mai înaltă un număr de 6 578 de biblioteci din sistemul așezămintelor culturale.

Rezultatele cu care majoritatea bibliotecilor au încheiat primul semestru al anului 1964 atestă legătura mereu mai strînsă a conținutului acestei activități cu actualitatea construcției economice și culturale pe de o parte, iar pe de altă parte — justa apreciere și valorificare a experienței dobîndite în desfășurarea celor două concursuri biennale anterioare.

Preocuparea pentru calitate — imperativul principal al actualului concurs — s-a concretizat în activitatea practică a bibliotecilor printr-o echilibrată împletire a strădaniei pentru cuprinderea la lectură a păturilor largi ale populației cu efortul îndreptat spre permanentizarea cititorilor și sporirea indicilor de frecvență și de lectură, în numeroase inițiative menite să îmbunătățească servirea cititorilor, organizarea fondurilor și cataloagelor etc. La rîndu-i, munca de masă a bibliotecilor a îmbrăcat forme mai variate, iar conținutul manifestărilor a fost ancorat mai strîns în problematica actualității: nivelul îndrumării metodice și activitatea bibliografică au înregistrat de asemenea unele creșteri calitative.

★

Bilanțul primului semestru al acestui an consemnează printre cele mai importante rezultate, succesele obținute de biblioteci în direcția cuprinderii populației la lectură. Studiul datelor statistice la sfîrșitul perioadei de care ne ocupăm relevă pentru ansamblul sistemului de biblioteci publice, ca și pentru majoritatea acestor biblioteci, luată fiecare în parte, progrese constante în

atragera cititorilor și în difuzarea cărților în raport cu realizările ultimilor doi ani.

Numărul cititorilor care au frecventat bibliotecile în primele șase luni ale anului 1964 este în creștere față de perioada corespunzătoare a anului trecut, în toate regiunile țării.

În regiunea Banat de pildă, în timp ce în 1962 numărul cititorilor însemna un procent de 19% din totalul locuitorilor regiunii, iar în 1963, 20%, la finele semestrului I al anului curent acest număr reprezintă 24% din întreaga populație a regiunii. Deosebit de concludent este nivelul atragerii la lectură în localitățile rurale, aflate în ascensiune permanentă după încheierea colectivizării agriculturii în țara noastră. În această direcție, rezultate remarcabile au obținut bibliotecile comunale și satești din regiunile Argeș, Hunedoara, Bacău, Mureș-Autonomă Maghiară și Iași, care au înscris ca cititori 25—32% din totalul populației cititori. În același timp însă în regiunile București, Crișana, Oltenia ș. a., unde progresele ce se fac de la un an la altul în ceea ce privește cuprinderea populației satești la lectură sînt mai mici, acest procent e sub 20%. Există în fiecare regiune un număr de unități comunale și satești al căror grafic de activitate e marcat de o linie destul de sinuoasă și nu — așa cum ar fi normal — de o curbă ascendentă.

Cifrele medii — luate în considerare chiar cu rezervele pe care asemenea valori le impun — ne obligă la constatarea unor decalaje între bibliotecile din aceeași categorie din diferite regiuni, pe de o parte și apoi între bibliotecile comunale și cele satești, pe de altă parte.

Dacă în regiunile Argeș, Bacău, Banat, Iași, Suceava, Cluj, Galați și Maramureș numărul celor care au frecventat bibliotecile comunale este în medie între 800—1 000 (apropiindu-se simțitor de media numărului de cititori realizată de bibliotecile raionale din regiunea Dobrogea de pildă), în regiunile Brașov, Oltenia și Crișana acest indice mediu nu e mai mare de 650. Explicația unei atari diferențe e probabil alta de la regiune la regiune, dar insuficiența stabilitate a lucrătorilor din bibliotecile comunale și o defectuoasă organizare a activității unităților afiliate bibliotecilor comunale constituie cauze care determină în bună măsură

realizările nesatisfăcătoare din toate cele trei regiuni citate.

Deosebiri între rezultatele dobândite de bibliotecile sătești în raport cu cele comunale sînt firești, ele exprimînd în primul rînd posibilitățile sensibil deosebite ale celor două categorii de biblioteci. Tocmai de aceea credem că nu poate fi trecută cu vederea de către Comitetele executive ale sfaturilor populare constatarea că în regiuni ca: Bacău, București, Cluj și Galați capacitatea de atragere a populației la lectură a rețelei de biblioteci de la sate, în întregul ei, este diminuată de existența unui mare număr de biblioteci sătești care, în regiunile menționate, au înscris în medie doar cîte 100 de cititori; ca să nu mai vorbim de aportul unor unități ca cele din Seleuș și Popești (Crișana), Albești și Provița de sus (Ploiești), Lăpușul de jos (Hunedoara), Izvoarele și Ciungetu (Argeș) etc., care practic nu desfășoară nici un fel de activitate.

Asemenea aspecte ale activității bibliotecilor au fost relevate și în analiza întreprinsă în cadrul ședinței plenare a Consiliului așezămintelor culturale din anul trecut, cu prilejul încheierii celui de-al II-lea concurs, dar lipsa unor măsuri care să întărească munca de îndrumare și controlul activității bibliotecilor sătești, să ridice munca unităților slabe la nivelul mediu înregistrat pe regiune și raioane și să organizeze mai bine activitatea bibliotecarilor comunali în satele aparținătoare centrului de comună au determinat repelarea în parte a acelorași deficiente și în prima etapă a actualului concurs.

În mediul orășenesc, activitatea bibliotecilor publice a înregistrat progrese în direcția atragerii unor cercuri din ce în ce mai largi ale populației în rîndul cititorilor, în îmbunătățirea îndrumării lecturii, în organizarea muncii de informare bibliografică.

Cu puține excepții, rezultatele consemnate în bilanțul bibliotecilor regionale la finele primului semestru exprimă constanța cu care aceste institutii își dezvoltă activitatea atît la sediu, cît și în afara sa.

Bibliotecile regionale din Bacău, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Ploiești și Timișoara, cunoscute și în trecut ca unități care desfășoară un mare volum de activitate cu cititorii, au deservit în perioada la care ne referim între

10 000—17 000 de cititori, cu un procent de creștere față de semestrul I al anului trecut mergînd pînă la 15%.

În pofida condițiilor materiale mai grele în care funcționează și a numărului relativ mic al populației din orașul de reședință, bibliotecile regionale din Baia Mare, Suceava și Deva au obținut rezultate îmbucurătoare. Ceea ce nu se poate spune despre Biblioteca regională Argeș și Biblioteca orășenească a Capitalei care se mențin la un nivel mediu în ceea ce privește atragerea populației în rîndurile cititorilor sau despre Biblioteca regională din Tg. Mureș ai cărei indici principali de activitate cu cititorii marchează scăderi în raport cu perioada corespunzătoare a anului 1962—1963.

În aprecierea muncii bibliotecilor regionale trebuie să avem în vedere indicațiile aceleiași plenare a Consiliului așezămintelor culturale care preconizau dezvoltarea activității la sediu a acestor instituții. În această lumină, rezultatele obținute de bibliotecile regionale în primele 6 luni ale anului nu sînt la nivelul posibilităților lor.

Creșteri minime la înscrierea cititorilor, variînd între 1 000 și 3 000 pe ansamblul bibliotecilor regionale dintr-o regiune și sporuri cam la același nivel în ceea ce privește cărțile difuzate, indică un progres prea lent în raport cu posibilitățile existente. Indici de lectură medii, oscilînd în jurul cifrei de 13,5, satisfăcători pe întreaga rețea de biblioteci regionale din regiunile Galați, Maramureș și Cluj, ascund rezultate total diferite, așa cum e cazul regiunii Cluj, de pildă, unde în timp ce la Biblioteca raională Zalău se înregistrează un indice de citire de 18,6, la Biblioteca raională din Aiud acest indice a de numai 11. Referindu-ne la frecvența și continuitatea lecturii, exprimată în bună măsură de indicii de citire, constatăm situația cu totul nefirească, uneori chiar în interiorul aceleiași regiuni, cînd biblioteci regionale funcționînd în orașe (Miercurea-Ciuc, Balș, Tîrgoviște, Vatra Dornei ș.a.) realizează indici mai mici decît cei ai unor unități similare ce activează pe teritoriul unor localități rurale (Săveni, Aleșd, Oltețu etc.).

Activitatea mediocră a unor biblioteci regionale, cum ar fi cele din Oravița și Bozovici (Banat), Buzău (Ploiești), Panciu (Galați), Huși (Iași), Hueșdin și Aiud (Cluj), Negru-Vodă și Ba-

badag (Dobrogea) ș.a. se explică nu numai prin dificultățile administrativ-organizatorice legate de dimensiunile localului, încadrarea schemei, gestiune etc., ci mai ales prin eforturile insuficiente din partea colectivelor respective de bibliotecari și prin caracterul sporadic al muncii de îndrumare și control pe care o efectuează asupra acestor unități. Comitetele raionale de cultură și artă și bibliotecile regionale.

Îmbunătățirea activității bibliotecarilor raionali reclamă măsuri care să determine o mai justă proporționare a preocupărilor privind munca la sediu și îndrumarea unităților din cuprinsul raionului, în așa fel încât aceste instituții să-și poată dezvolta deplin funcțiile lor ca biblioteci publice. Exemplul regiunii Iași, unde a existat în ultimii ani o preocupare consecventă pentru extinderea activității bibliotecilor raionale în interesul cititorilor din localitățile reședință, unde s-a generalizat practica accesului liber la raft și s-au creat condiții materiale bune pentru aceasta, este elocvent.

Organizarea filialelor în orașele centre raionale, a căror funcționare să fie asigurată de bibliotecile raionale, reprezintă așa cum demonstrează mai ales experiența bibliotecilor regionale, o cale eficientă pentru extinderea activității la nivelul cerințelor crescînde ale populației.

Trebuie relevată ca o latură deosebit de însemnată a actualului concurs orientarea promovată în numeroase biblioteci pentru permanentizarea cititorilor și realizarea continuității lecturii lor. Își face din ce în ce mai mult loc concepția potrivit căreia valorificarea tezaurului cultural de care dispun bibliotecile și satisfacerea cerințelor culturale ale cititorilor nu pot fi îndeplinite decît în condițiile creării unei legături permanente a acestora cu biblioteca, legătură perpetuată de la un an la altul.

Problema permanentizării cititorilor a fost abordată cu toată seriozitatea într-o serie de biblioteci regionale și raionale care au reușit să reinscrie pînă la 75—80% din cei care au folosit aceste biblioteci în 1963.

Deosebit de interesante sînt studiile și anchetele întreprinse de către unele biblioteci privitor la situația cititorilor înscriși, cauzele care determină pe unii cititori să renunțe la serviciile biblio-

tecii, frecvența cititorilor etc. O cercetare inițiată în acest sens de Biblioteca regională Banat a scos în evidență faptul că 18% dintre cititorii bibliotecilor publice folosesc în mod cu totul incidental bibliotecile, împrumutînd una sau cel mult două cărți în interval de cîteva luni, în timp ce procentul celor care frecventează cu regularitate bibliotecile ajunge pînă la 60% din totalul cititorilor. Cercetări de acest gen, cu concluzii asemănătoare, s-au efectuat și în regiunile București și Iași.

Constatări, dar mai ales concluzii interesante, s-au desprins din ancheta pe care a organizat-o Biblioteca orașenească a Capitalei cu sprijinul unor biblioteci raionale. Investigația întreprinsă — care a inclus și convorbiri cu numeroși foști și actuali cititori ai bibliotecilor — a arătat că „...ceea ce determină neînscrierea unui număr mare de cititori sînt lipsurile în organizarea internă a activității bibliotecilor“, cu alte cuvinte mai ales defecțiunile existente în organizarea fondului de publicații și a cataloagelor, care dau cititorilor falsă impresie că nu mai au ce citi în bibliotecile respective. Astfel de lipsuri, ca ignorarea termenului de restituire prin care se scot din circulație cărți valoroase, eliberarea unui număr mare de cărți cu ocazia unui singur împrumut și alte asemenea practici necorespunzătoare explică înregistrarea unei frecvențe și a unor indici de lectură modeste în unele biblioteci din Capitală și din alte localități ale țării.

În regiunile Iași și Galați în schimb, atenția acordată permanentizării cititorilor, împreună cu intensificarea acțiunilor de popularizare și scurtare a duratei procesului de prelucrare a cărților noi au determinat ridicarea indicelui de frecvență și a celui de citire la bibliotecile regionale și la unele biblioteci raionale. Realizarea unui grad ridicat de permanentizare a cititorilor oferă premise favorabile pentru obținerea unor succese multilaterale în ansamblul muncii de servire a cititorilor.

Comitetele de cultură și artă din celelalte regiuni vor trebui să îndrume bibliotecile regionale să inițieze studii științifice asupra modului de deservire și îndrumare a cititorilor, care să stea la baza unor măsuri corespunzătoare.

Vorbind despre progresul pe care l-a marcat activitatea bibliotecilor, trebuie menționat aportul însemnat adus în acest sens prin introducerea pe scară tot

mai largă a accesului liber al cititorilor la raft. O grijă stăruitoare pentru promovarea acestei metode a manifestat Biblioteca orașenească a Capitalei care a contribuit efectiv la amenajarea unui număr de 20 biblioteci raionale și populare pe principiul raftului liber, unități în care frecvența cititorilor e în continuă creștere. O preocupare asiduă în această direcție se manifestă și în regiunile Bacău, Suceava și Crișana, dar nu în egală măsură și în regiunile Hunedoara, Dobrogea, Oltenia și Cluj, unde temeri nejustificate și o oarecare doză de conservatorism mențin vechile forme de practicare a împrumutului în majoritatea bibliotecilor din aceste regiuni.

Trebuie să semnalăm totodată că eficiența accesului liber la raft în servirea cititorului și mai ales în îndrumarea lecturii este mult diminuată într-o serie de biblioteci datorită deficiențelor existente în așezarea fondurilor de cărți și în organizarea cataloagelor la secțiile de împrumut. Evitarea supraîncărcării rafturilor și a risipirii lucrărilor aparținând aceleiași tematicii în mai multe diviziuni, realizarea unei structuri logice a fondului oferit cititorilor, reflectând sintetic înrudită obiectivă a științelor și, în sfârșit, constituirea unor cataloage care să oglindească complet și multilateral acest fond, sînt condiții necesare pentru deplină valorificare a accesului liber al cititorilor la raft.

Alături de o mai largă cuprindere a populației la lectură și creșterea corespunzătoare a circulației cărților din biblioteci, obiectivele concursului bienal aveau în vedere sporirea eficienței activității bibliotecilor publice, a contribuției bibliotecilor la educarea comunistă a oamenilor muncii, la formarea spiritului colectivist al țărănimii, la răspîndirea cunoștințelor științifice și ridicarea nivelului tehnic-profesional al maselor.

Angrenate activ în munca de propagandă care urmărește înarmarea oamenilor muncii cu învățătura marxist-leninistă, cu politica partidului nostru, în vederea ridicării conștiinței politice a maselor, bibliotecile publice și-au făcut o îndatorire de cînsă din răspîndirea literaturii social-politice și în deosebi a acelor publicații legate de tematica de studiu a învățămîntului de partid și U.T.M. și de celelalte forme

organizate ale propagandei. Colaborarea mai strînsă cu cabinetele regionale și raionale de partid a permis inițierea unor acțiuni eficiente, în sprijinul celor care își perfecționează cunoștințele din domeniul politicii și ideologiei.

Interesul aproape general al oamenilor muncii pentru viața politică internă și internațională, pentru problemele mișcării comuniste și muncitorești internaționale și-au găsit ecou în activitatea majorității bibliotecilor de la orașe și sate. Expoziții de cărți, rafturi și fișiere tematice consacrate unor teme ca „Să cunoaștem politica partidului nostru”, „Patria noastră socialistă în plină dezvoltare”, „Politica externă a R.P.R.” ș.a. au orientat lectura cititorilor în nenumărate biblioteci.

Studierea „Declarației cu privire la poziția Partidului Muncitoresc Român în problemele mișcării comuniste și muncitorești internaționale adoptată de plenara lărgită a C.C. al P.M.R. din aprilie 1964” — care a cunoscut în ultimele luni o circulație deosebită și în biblioteci — a determinat un interes sporit față de lucrările social-politice abordînd probleme fundamentale ale epocii contemporane, față de periodicele de politică și economie în paginile cărora și-au făcut loc dezbaterile respective.

Întîmpinarea celei de-a XX-a aniversări a eliberării patriei a prilejuit bibliotecarilor organizarea unor manifestații menite să contribuie la cunoașterea realizărilor obținute de poporul nostru sub conducerea partidului, a desfășurării insurecției armate victorioase din august 1944 și a altor teme și evenimente legate de lupta partidului pentru triumful socialismului. În unele biblioteci, acțiunile închinare marilor sărbători au constituit realizări calitative deosebite și de aceea experiența căpătată cu prilejul organizării lor trebuie păstrată și multiplicată. Cităm în acest sens concursul pentru cunoașterea literaturii noi, inițiat de Biblioteca regională din Suceava care, în cele 3 faze succesive în care s-a desfășurat, a antrenat peste 40 000 de participanți din întreaga regiune.

Comemorarea morții lui Mihail Eminescu a fost marcată în bibliotecă prin prezentarea a numeroase manifestări care au evocat personalitatea marelui nostru poet, a cărui operă a concentrat

o dată în plus interesul și dragostea a sute de mii de cititori. Buletinul comemorativ editat de Biblioteca regională din Brașov, culegerea de texte pentru organizarea acțiunilor de masă, elaborată de Biblioteca regională din Bacău, seara literară „Mihai Eminescu” (Ploiești), împreună cu manifestările care au avut loc în majoritatea bibliotecilor raionale și comunale, au făcut un real serviciu operei de popularizare a acestui prețios bun din patrimoniul culturii noastre naționale.

Ca o realizare deosebită se înscrie sesiunea de referate consacrată biografiei și operei eminesciene, organizată de Biblioteca regională și Biblioteca Centrală universitară din Iași sub egida Asociației bibliotecarilor din R.P.R., reuniune care a întrunit participarea unor profesori din învățământul superior, cercetători și bibliotecari din localitate și din țară.

★

Valorificând experiența căpătată în anii trecuți în propaganda publicațiilor legate de producție, bibliotecile au acordat în acest an mai multă atenție îndrumării cititorilor spre cartea tehnică și agrozootehnică.

Se cuvine semnalată inițiativa unor biblioteci regionale ca cele din Ploiești, Galați, Iași și Timișoara care, în căutarea unor noi posibilități de informare bibliografică a tehnicienilor și muncitorilor din întreprinderile regiunilor respective, redactează liste bibliografice, cataloage cumulative, organizează fondul de materiale editate de I.D.T. și iau măsuri pentru propagarea lor.

Există inițiative bune în această direcție și în alte regiuni dar deplina lor realizare e condiționată de o mai precisă conturare a sarcinilor bibliotecilor publice în domeniul informării și documentării tehnice și a relațiilor acestor instituții cu centrele de documentare și bibliotecile tehnice din întreprinderi.

Lectura cărții agrozootehnice și aplicarea învățămintelor pe care aceasta le oferă în practica gospodăriilor agricole colective e stimulată de numeroase concursuri „Cine știe, câștigă”, consfătuiri asupra cărților legate de producția agricolă, expoziții etc., măsura eficienței lor fiind întotdeauna condiționată de legătura pe care bibliotecarii ce le organizează o stabilesc cu învățământul agrozootehnic de masă.

Colaborarea rodnică cu inginerii agronomi, tehnicienii agricoli și consiliile de conducere ale G.A.C., practicată în numeroase comune din regiunile Dobrogea, Hunedoara, București, Maramureș, ș.a. reprezintă nu numai un indiciu al eficienței în munca de popularizare a cărții agrozootehnice, dar și o garanție a succeselor întregii activități pe care o desfășoară bibliotecile comunale și sătești. Cît privește circulația cărții științifice și de popularizare a științei, ea se menține la nivelul înregistrat în anii trecuți ca urmare a interesului existent în rîndurile păturilor celor mai largi ale populației pentru cunoașterea realizărilor științei contemporane.

Din păcate, acțiunile întreprinse de biblioteci pentru propaganda cunoștințelor științifice abordează o tematică și o categorie de lucrări restrînse și nu se ridică la nivelul și varietatea formelor de propagare a științei organizate în cadrul Universităților populare, cluburilor, caselor de cultură.

Antrenarea unui cerc larg de intelectuali în activitatea de propagandă a cărții poate contribui la îmbunătățirea circulației fondului de publicații ale bibliotecilor și implicit la statornicirea în conștiința oamenilor muncii a convingerilor promovate de educația comunistă și a marilor adevăruri afirmate de știință.

Activitatea desfășurată de bibliotecile publice în prima etapă a celui de-al III-lea concurs bienal și principalele sale rezultate nu pot fi apreciate detașat de munca metodică a bibliotecilor regionale și raionale și de sprijinul acordat prin îndrumare și control de către comitetele de cultură și artă.

În sfera de preocupări a lucrătorilor din colectivele metodice au intrat în acest an probleme de interes hotărîtor pentru bunul mers al activității bibliotecilor. O grijă deosebită a fost acordată completării colecțiilor de publicații ale bibliotecilor publice. Prin conștiințiozitatea cu care s-a lucrat în majoritatea regiunilor la alcătuirea precomezințelor pentru 1965 au fost asigurate premisele unor achiziții care în viitorul an să răspundă într-o măsură sporită nevoilor de lectură ale populației.

Muncii de îndrumare metodică i se datorează în bună măsură și orientarea mai accentuată a bibliotecarilor spre aplicarea acelor metode care vin să

îlesnească servirea cititorilor și să asigure informarea lor multilaterală. În munca de teren și în materialele metodice întocmite de unele biblioteci regionale și raionale și-au făcut loc preocupările mai stăruitoare legate de organizarea mai temeinică a fondurilor de cărți și a cataloagelor și alte probleme ale așa-numitei tehnici de bibliotecă.

Dacă la asemenea preocupări adăugăm acțiunile de îndrumare întreprinse de biblioteci pentru îmbunătățirea conținutului planurilor de muncă și a metodicii de organizare a activității de masă pentru promovarea schimbului de experiență și, mai ales, dacă ținem seama de faptul că munca de îndrumare metodică se aplică astăzi în mod diferențiat, de la unitate la unitate, sintem îndreptățiți să apreciem că ea s-a desprins din generalul în care plutea în anii trecuți și prin caracterul concret căpătat și-a sporit eficiența.

Se cuvin relevate în acest sens orientarea tematică și conținutul lucrărilor metodice (buletine informative, texte pentru manifestările de masă etc.) alcătuite și difuzate de bibliotecile regionale din Timișoara, Galați, Ploiești și Brașov, a căror calitate a înregistrat în acest an progrese simțitoare, în timp ce exigența față de astfel de materiale a bibliotecilor regionale din Iași, Pitești și Bacău e în scădere.

Activitatea bibliotecilor din sistemul așezămintelor culturale este urmărită cu atenție de comitetele executive ale sfaturilor populare și comitetele de cultură și artă ale acestora. Astfel pe lângă sprijinul acordat bibliotecilor în îmbunătățirea condițiilor materiale concretizat în atribuirea de noi loca-

luri, dezvoltarea rețelei de biblioteci comunale, sporirea alocațiilor bugetare etc. (regiunile Crișana, Bacău, Ploiești, Brașov ș.a.), activitatea acestor instituții a făcut obiectul unor analize întreprinse de comitetele executive ale sfaturilor populare regionale (Dobrogea, Crișana) și de comitetele regionale de cultură și artă (București, Banaț, Suceava ș.a.). Numeroase sfaturi populare raionale și comunale au analizat munca bibliotecilor de pe teritoriul respectiv și au luat măsuri în consecință. Bibliotecile publice așteaptă însă în plus un ajutor calificat, permanent din partea comitetelor de cultură și artă cărora le sînt subordonate, care să abordeze nu numai problemele curente, dar și orientarea de perspectivă a activității lor.

★

Dezvoltîndu-se consecvent pe linia indicațiilor date de partid pentru întreaga muncă politico-educativă de masă, bibliotecile din sistemul așezămintelor culturale au adăugat în prima etapă a concursului realizări noi la opera de culturalizare a maselor și a ridicării conștiinței socialiste a oamenilor muncii.

Menținerea și amplificarea spiritului de emulație care a animat colectivele bibliotecilor, stimularea unităților fruntașe și sprijinul permanent acordat celor care nu s-au ridicat încă la nivelul acestora, folosirea deplină a condițiilor pe care lunile de iarnă ce se apropie le oferă, vor face ca la sfîrșitul celui de-al treilea concurs să înregistrăm un bilanț demn de marile realizări obținute de poporul nostru sub conducerea P.M.R.

BIBLIOTECA CASEI CENTRALE A ARMATEI

Pentru militarii Armatei noastre Populare, cartea este prieten și sfătuitor, ajutor permanent și călăuză. Setea lor de studiu, dorința de a-și însuși temeinice cunoștințe de ideologie, cultură generală și artă militară, găsește posibilități deplin de realizare în colecțiile de cărți, ziare și reviste existente în bibliotecile Forțelor Armate ale R.P.R. În unități și subunități, la Casele ofițerilor și Cluburile de garnizoane, funcționează biblioteci ale căror fonduri se ridică la 3,5 milioane volume.

În cazărmi, unde în trecut soldatului îi era interzis sub amenințarea pedepsei corporale și a închisoarei să citeas-

că ziare și cărți, bibliotecile ocupă unele dintre cele mai spațioase încăperi, cu aspect atrăgător, primitor. Militarii citește, se preocupă de tot ce e nou, se pregătesc permanent pentru a deveni oameni culti, cu cunoștințe în cele mai variate domenii. La concursul „Iubiți cartea”, în a cărui bibliografie sînt cuprinse lucrări care trebuie să stea la baza formării unei culturi temeinice, sînt antrenați în unele subunități 80—90 la sută din totalul militarilor aflați în termen. Propaganda largă a literaturii politice, tehnice, beletristice și de specialitate contribuie din plin la procesul de desăvîrșire a profilului etic, estetic și cultural al ostașului.

Una dintre cele mai mari biblioteci ale Armatei noastre Populare este Biblioteca Casei Centrale a Armatei, principalul centru de propagandă a cărții în rîndul ofițerilor, subofițerilor, angajaților civili și familiilor acestora, din garnizoana București. Totodată, Biblioteca Casei Centrale a Armatei este și centrul de îndrumare metodică a activității tuturor bibliotecilor din cadrul M.F.A.

Organizînd o largă propagandă a cărții în rîndul militarilor, biblioteca are o însemnată contribuție la ridicarea conștiinței politice a acestora, la educarea lor în spirit socialist, ajutînd la inde-

Biblioteca Casei Centrale a Armatei — una din sălile de lectură

plinirea sarcinilor pregătirii lor politice și militare.

În vederea desfășurării în bune condițiuni a activității sale, Biblioteca Casei Centrale a Armatei este dotată cu un local adecvat și modern amenajat, oferind posibilități corespunzătoare pentru lectură și studiu. În funcție de sarcinile sale, de compoziția fondului de cărți și de activitatea pe care o desfășoară, biblioteca este o bibliotecă științifică și totodată bibliotecă de masă. Fondul de cărți este constituit din 37 879 de titluri, însumând aproape 100 000 volume și are un caracter enciclopedic. Biblioteca are și numeroase abonamente la ziare și reviste. Trebuie subliniat faptul că Ministerul Forțelor Armate asigură aprovizionarea corespunzătoare cu lucrările de specialitate.

Cunoscând importanța deosebită a propagandei cărții în ansamblul muncii cultural-educative promovate de partid, lucrătorii Bibliotecii Casei Centrale a Armatei se preocupă în permanență de atragerea unui număr sporit de cititori, organizează vitrine, expoziții, pregătesc numeroase acțiuni de masă care se bucură de o largă participare. Cel puțin o dată pe săptămână, în sălile Casei Centrale a Armatei au loc seri și medaliaone literare, prezentări de cărți, întâlniri cu scriitorii, procese literare și concursuri „Cine știe, câștigă”. La aceste manifestări își dau concursul poeți, prozatori și critici literari dintre cei mai cunoscuți, cadre didactice universitare, lucrători din edituri, actori ai teatrelor bucureștene. În realizarea acțiunilor de popularizare a literaturii de teorie și practică militară sînt atrași, de cele mai multe ori, ingineri militari, autorii cărților respective.

Dintre acțiunile cele mai apreciate de cititori, trebuie amintite în primul rînd procesele literare. Bine pregătite, realizate cu sprijinul membrilor formației de teatru a Casei Centrale a Armatei, aceste manifestări au o mare eficacitate, ele constituind prezentări interesante ale cărților pe baza cărora sînt întocmite. După asemenea acțiuni, cărțile respective sînt împrumutate de un număr mare de cititori. De mult succes s-au bucurat procesele literare organizate pe marginea romanelor: *Străinul* și *Setea* de Titus Popovici, *Șoseaua nordului* de Eugen Barbu, *Statuile nu rid niciodată* de Fran-

cisc Munteanu, *Întîlnirea* de Constantin Chiriță, *Destin* de Aurel Mihale, *Bariera* de Theodor Mazilu etc. Diferitele acțiuni ale bibliotecii se organizează atît la sediu, cît și în bibliotecile din unități și subunități.

Ca un rezultat direct al muncii de masă a bibliotecii, numărul cititorilor acestora crește de la an la an.

În primele 6 luni ale anului 1964, biblioteca a fost frecventată de un număr de cititori mai mare decît numărul cititorilor din întreg anul 1958, iar cifra cărților consultate de aceștia depășește cu peste 60% numărul volumelor difuzate în tot cursul anului 1958.

Un rol deosebit în creșterea circulației fondului de cărți a avut introducerea, din anul 1963, a accesului liber al cititorilor la o parte a fondului de cărți.

Complexul de probleme legate de îndrumarea lecturii cititorilor, de întocmirea diferitelor lucrări bibliografice cu teme variate în legătură cu pregătirea politico-ideologică și militară a cadrelor din M.F.A. constituie pentru bibliotecă o preocupare permanentă. În primul semestru al acestui an s-au întocmit 166 bibliografii scrise și s-au dat 891 informări și recomandări bibliografice. Acestea au servit solicitorilor pentru redactarea unor lucrări de dizertație, lucrări de diplomă la Academia Militară, la învățămîntul superior, pentru întocmirea de lecții, referate, activități culturale etc.

Din luna noiembrie 1963, în cadrul bibliotecii funcționează o secție muzicală, similară ca organizare cu cea existentă la Biblioteca Centrală de Stat. Fonoteca bibliotecii cuprinde peste 1 500 de lucrări muzicale înregistrate pe bandă de magnetofon (muzică simfonică, operă, operetă, cîntece ostășești, cîntece populare și muzică ușoară) precum și piese de teatru și versuri recitate de actori renumiți. Secția muzicală este tot mai des solicitată. Frecvența medie zilnică este de 15—20 auditori. Această secție servește și activiștilor culturali din unități, care deseori fac înregistrări după benzile de magnetofon existente în bibliotecă, pentru ilustrații muzicale, pentru diferite activități literar-muzicale ce se organizează în unitățile militare.

Biblioteca Casei Centrale a Armatei are în preocupările sale și sprijinirea bibliotecarilor din unități, lucrătorii bi-

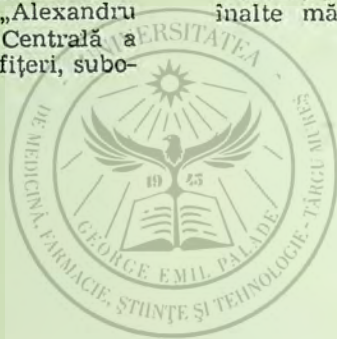
bliotecii se ocupă de organizarea cursurilor de calificare a bibliotecarilor din unități, Casele ofițerilor și Cluburile de garnizoană. În organizarea și desfășurarea acestor cursuri serviciul metodic din cadrul Bibliotecii Centrale de Stat a acordat un sprijin permanent. Periodic se organizează consfătuiri și schimburi de experiență cu bibliotecarii de unități din București pe diferite probleme ca: *Sarcinile bibliotecarilor în sprijinirea învățământului din unitate*, *Biblioteca în sprijinul educației ostășești a militarilor* etc. Lucrătorii Bibliotecii Casei Centrale a Armatei redactează deseori texte pentru seri literare, concursuri literare, procese literare, care fiind apoi publicate în *Îndrumătorul cultural artistic din armată*, ajută bibliotecarii din unități în organizarea diferitelor acțiuni de popularizare a cărții.

Biblioteca se ocupă, de asemenea, de activitatea Cercului literar „Alexandru Sahia” de pe lângă Casa Centrală a Armatei, la care activează ofițeri, subo-

fițeri, militari în termen, angajați civili și soții de militari. Cercul literar prezintă șezători literare în cadrul activităților Casei Centrale a Armatei și în unități, organizează schimburi de experiență cu alte cercuri din București. Ședințele de lucru ale cercului, în care se dezbate creațiile literare ale membrilor, sînt conduse de scriitorii militari — col. N. Tăutu, lt. col. I. Grecea, precum și de alți scriitori sau critici literari invitați să contribuie la călăuzirea primilor pași în creație ai membrilor cercului. Pînă în prezent, membrii cercului au publicat numeroase materiale pentru concursurile pe armată ale formațiilor artistice ostășești.

Prin întreaga sa activitate, Biblioteca Casei Centrale a Armatei contribuie, alături de comandanți, organele politice, organizațiile de partid și U.T.M., la educarea militarilor în spiritul tradițiilor de luptă ale poporului și armatei noastre, pentru obținerea unei cît mai înalte măiestrii militare.

Colonel I. ABRAHAM

ÎNVĂȚĂMÎNTUL AGROZOOOTEHNIC DE MASĂ

Începe cel de-al treilea an de funcționare a învățămîntului agrozootehnic de masă, largă acțiune de răspindire a științei agrotehnice înaintate în rîndul țaranilor din gospodăriile colective și G.A.S.-uri și al mecanizatorilor.

Prelucrarea științifică a pămîntului, ca urmare a utilizării mașinilor agricole moderne și a aplicării normelor agrotehnice celor mai bune, este un factor de căpetenie în obținerea — pe ogoarele patriei — a unor recolte bogate, sporite față de anii precedenți. Victoria deplină a socialismului în agricultură prin încheierea, cu doi ani în urmă, a colectivizării, a creat condiții depline desfășurării largi a avîntului creator al țărănimii noastre, îndreptat către creșterea producției și realizarea unor produse agricole de calitate superioară.

La aceasta, un rol important are ridicarea continuă a nivelului de cunoștințe al lucrătorilor din agricultură, instruirea permanentă a specialiștilor, aducerea — la cunoștința acestora, a metodelor agrotehnice noi. În țara noastră se desfășoară o largă propagandă pe probleme de agricultură, realizată prin diferite forme și adresîndu-se, diferențiat, colectivizatorilor, brigadierilor, mecanizatorilor, specialiștilor, în funcție de gradul de pregătire și de specificul activității acestora. Bogata activitate editorială în domeniul cărții agricole, afișele mobilizatoare, conferințele, brigăzile științifice și cursurile agrozootehnice, diferitele acțiuni cu cartea ale bibliotecilor, sînt măsuri concrete luate în scopul răspîndirii largi a cunoștințelor agrotehnice.

Organizate pe tot cuprînsul țării, cursurile agrozootehnice realizează, pe întinderea a trei ani de învățămînt, pregătirea sistematică și multilaterală a lucrătorilor din agricultură, venind în mod direct în sprijinul producției.

Alături de ceilalți factori antrenați în buna organizare și desfășurare a învățămîntului agrozootehnic de masă, bibliotecile au un rol important la această acțiune. Prin organizarea, în diferite forme, a propagandei cărții agricole, prin ajutorul acordat cursanților în însușirea materialului predat, recomandîndu-le lucrări cu tematică asemănătoare, bibliotecarii comunali și sătești sprijină activ învățămîntul agrozootehnic. Anul acesta, folosind experiența anilor precedenți, bibliotecarii sînt preocupați de intensificarea acțiunilor menite să vină în ajutorul cursurilor agrozootehnice și, prin aceasta, în mod direct în sprijinul producției agricole. În planurile de activitate ale bibliotecilor comunale pentru perioada de iarnă, sînt prevăzute măsuri concrete în acest sens, se preconizează organizarea a numeroase acțiuni cu cartea agricolă.

În legătură cu rezultatele obținute în anii precedenți în organizarea învățămîntului agrozootehnic de masă și cu măsurile luate pentru desfășurarea acestora în anul de învățămînt 1964—1965, precum și cu privire la sarcinile ce revin bibliotecilor în acest sens, redacția noastră a organizat o discuție la care a invitat pe tovarășii: Petre Martin — șef adjunct al Secției învățămînt și propagandă din Consiliul Superior al Agriculturii, Alexandru Rusovici — redactor șef la Editura agro-silvică și Gheorghe Popescu — director adjunct al Bibliotecii Centrale de Stat.

Tovarășul PETRE MARTIN :

ÎNTREBARE : — Ce realizări s-au obținut în prezent pe linia propagandei cunoștințelor agrotehnice prin învățămîntul agrozootehnic de masă ?

RĂSPUNS : Învățămîntul agrozootehnic de masă constituie un sprijin prețios în creșterea continuă a producției agricole, aducîndu-și contribuția la îmbogățirea cunoștințelor țărănimii noastre.

tre, înarmînd-o cu cunoaşterea ştiinţei prelucrării pămîntului. Cursurile agrotehnice se bucură de o largă răspîndire şi de o numeroasă participare. În anul de învăţămînt 1963—1964 de pildă, au funcţionat peste 25 000 de cercuri, la care au participat mai mult de 954 000 cursanţi, dintre care 833 000 au fost ţărani colectivişti. Cercurile au fost organizate pe principalele ramuri ale producţiei agricole (cultura plantelor de câmp, creşterea animalelor, legumicultura, pomicultura, viticultura şi mecanizarea agriculturii), ţinîndu-se seama de specificul de producţie dintr-o anumită regiune sau unitate agricolă.

Predarea lecţiilor s-a realizat cu concursul a 21 300 lectori (ingineri agronomi, medici veterinari, tehnicieni, cadre didactice), preocupaţi să asigure un nivel corespunzător expunerilor şi să-i ajute pe cursanţi la însuşirea problemelor aflate în discuţie. La dispoziţia cursanţilor stau şi numeroase manuale editate special pentru învăţămîntul agrozootehnic, planşe cu caracter intuitiv, broşuri şi diferite alte lucrări menite să completeze cunoştinţele cuprinse în manuale sau predate de lectori.

În marea lor majoritate, cursanţii au participat cu regularitate la lecţii şi şi-au însuşit materialul predat. Rezultatele practice ale acestui lucru sînt dovedite de felul în care sînt aplicate în producţie cele învăţate la cursuri. Învăţămîntul agrozootehnic a stimulat numeroase iniţiative ale lucrătorilor din agricultură, a crescut interesul acestora pentru aplicarea metodelor bune de muncă şi pentru realizarea lucrărilor agricole la un nivel superior. În numeroase gospodării agricole colective şi de stat de pe întreg cuprinsul ţării, s-a trecut la folosirea în condiţii mai bune a îngrăşămintelor şi amendamentelor, la executarea unor lucrări în scopul folosirii mai raţionale a pămîntului, au fost organizate grupe de animale care sînt furajate şi îngrijite după metodele învăţate la cursurile agrozootehnice.

Avînd în vedere rezultatele bune obţinute în desfăşurarea învăţămîntului agrozootehnic de masă şi dorinţa vie a colectiviştilor şi celorlalţi lucrători din agricultură de a învăţa să lucreze tot mai bine pămîntul pentru a obţine roade cît mai bogate, în anul de învăţămînt 1964—1965 cursurile agrozootehnice vor cunoaşte o serioasă extindere atît pentru faptul că se vor înfiinţa cercuri noi cît şi pentru că vor

funcţiona, pentru prima dată, toţi cei trei ani de învăţămînt.

În scopul desfăşurării la un nivel tot mai bun a cursurilor, au fost luate din vreme o serie de măsuri pregătitoare: au fost editate manuale, planşe, au fost pregătite filme şi diafilme cu tematica legată de lecţiile din manuale, au fost extinse casele-laborator. În cele mai multe unităţi agricole, lectorii şi cursanţii au colecţionat un bogat material intuitiv constituit din mostre de plante, insecte, seminţe şi altele.

Înainte de începerea cursurilor, lectorii au fost instruiţi temeinic atît cu privire la materia pe care urmează s-o predea cursanţilor cît şi în legătură cu principalele probleme legate de îmbunătăţirea metodelor de predare şi de ridicarea continuă a nivelului acestei forme de învăţămînt.

ÎNTREBARE: — *Cum apreciaţi aportul bibliotecarilor la însuşirea de către cursanţi a cunoştinţelor predate în cadrul cursurilor agrozootehnice; care sînt după părerea dv. formele cele mai eficiente pe care ar trebui să le folosească bibliotecile în propaganda cărţilor de agricultură?*

RĂSPUNS: — Bibliotecile comunale au constituit un sprijin permanent pentru cursanţii la învăţămîntul agrozootehnic de masă prin faptul că au desfăşurat, atît în perioada funcţionării cursurilor cît şi după încheierea acestora, o largă propagandă a lucrărilor agrotehnice, legate de cunoştinţele predate de lectori şi de specificul agricol al fiecărei regiuni. O serie de bibliotecari din comune au participat efectiv la cursuri, fapt care i-a ajutat să cunoască mai bine cerinţele cursanţilor.

Bibliotecarii au colaborat îndeaproape cu inginerii agronomi şi cu lectorii, pentru a organiza cît mai eficient şi mai adecvat propagandă cărţii agrozootehnice. Expoziţiile, vitrinele cu noutăţi şi vitrinele tematice, planurile de lectură, listele de recomandare a cărţilor şi diferitele acţiuni de masă ca: prezentări, recenzii, consfătuiri, concursuri, s-au dovedit deosebit de utile pentru a aduce la cunoştinţa colectiviştilor noutăţile apărute şi a-i ajuta să-şi lămurească diferite probleme.

Trebuie subliniat faptul că aceste activităţi organizate la bibliotecile comunale au dat rezultate numai atunci cînd bibliotecarii au cunoscut sarcinile de producţie ale unităţilor agricole şi au căutat să organizeze acele acţiuni

care să vină în sprijinul îndeplinirii acestora. La aceasta a contribuit și colaborarea existentă între bibliotecii și specialiștii din agricultură, al căror ajutor s-a concretizat în întocmirea de recenzii, prezentări de cărți, pregătirea de concursuri pe teme agricole etc.

Tovarășul ALEXANDRU RUSOVICI — redactor-șef la Editura agro-silvică :

ÎNTREBARE : — *Care sînt cele mai importante dintre lucrările apărute în ultima vreme în Editura agro-silvică pentru cursanții la învățămîntul agro-zootehnic de masă ?*

RĂSPUNS : — Preocuparea pentru a oferi celor ce urmează cursurile agro-zootehnice de masă un material bogat și instructiv, care să se adreseze masei largi a lucrătorilor din agricultură — după specialitatea și nivelul lor de cunoștințe, este în permanență în atenția Editurii agro-silvice.

O primă categorie de lucrări destinate membrilor cercurilor agrozootehnice sînt, bineînțeles, manualele. Au fost elaborate și tipărite 14 titluri de manuale într-un tiraj de 1 250 000 exemplare și 100 de titluri de planșe în 1 320 000 exemplare. În cursul acestui an, vor apare 15 titluri de manuale, în peste 500 000 exemplare.

Manualele editate se adresează cursanților din anii I, II și III ai învățămîntului agrozootehnic de masă și sînt axate pe principalele probleme ale producției agricole. Iată cîteva titluri: *Cultura plantelor de cîmp, Creșterea animalelor, Pomicultura, Viticultura* etc. În întocmirea acestor manuale s-a ținut seama de condițiile existente în țara noastră pentru agricultură, de varietatea culturilor, de randamentul unor soiuri de plante sau al altora, de eficacitatea anumitor metode de lucru. Înafara problemelor generale, sînt tratate și probleme legate de specificul unei regiuni sau al unor plante ori rase de animale. Totodată, sînt prezentate pe larg metodele cele mai indicate care trebuie folosite — în anumite condiții — pentru a obține rezultate bune. În felul acesta, manualele pentru cursanții la învățămîntul agricol de masă au un caracter practic evident, devenind adevărate îndreptare pentru cei care muncesc pe ogoare.

Cu un caracter mai operativ, axate pe o problemă de mare actualitate într-o anumită perioadă a unui an agricol, sînt lucrările apărute în seria de *Recomandări ale Consiliului Superior*

al Agriculturii. Dintre cele apărute mai recent și care s-au dovedit a fi de mare utilitate în activitatea practică, amintesc *Recomandările privind cultura florii-soarelui pentru anul 1964, cultura griului de toamnă pentru anul agricol 1964—1965, creșterea porcilor în flux continuu, cultura sfeclii de zahăr, înființarea plantațiilor viticole pe terasă și altele*. Similare ca tematică și mod de tratare a problemelor este și seria de *Sfaturi ale Consiliului Superior al Agriculturii*. Datorită caracterului lor temporar și faptului că sînt strict legate de problemele de producție ale anumitor unități agricole, aceste lucrări nu intră în bibliotecile comunale ci sînt difuzate direct gospodăriilor agricole colective și de stat.

În schimb, se recomandă bibliotecilor lucrările din colecția *100 de întrebări și răspunsuri* — în care, într-o formă directă, la un nivel accesibil, sînt explicate numeroase probleme legate de practică. Dintre acestea, au apărut pînă acum cîteva titluri: *100 de întrebări și răspunsuri privind apărarea sănătății animalelor, cultura viței de vie, cultura pomilor*. În ultimul an aceste lucrări au început să apară și în limba maghiară.

Legate direct de tematica învățămîntului agrozootehnic de masă, sînt manualele pe profesii, a căror editare a început din acest an. *Cartea ingrijitorului de vaci, Cartea ingrijitorului de oi, Cartea ingrijitorului de păsări* apărute pînă în prezent, sintetizează pentru fiecare profesie, cunoștințele de bază necesare pentru însușirea ei, dezvoltînd și completînd de multe ori, cele cuprinse în manualele destinate cursanților. De altfel, aceste cărți pe profesii se adresează mai ales lucrătorilor din agricultură care au deja o anumită pregătire de specialitate, ca de exemplu, brigadierilor și șefilor de echipă.

Deosebit de solicitate, cercetate cu interes, sînt broșurile din colecția *Din experiența frunțașilor în agricultură*. Diferitele metode de cultivare a plantelor sau de creștere a animalelor, recomandate în cadrul cercurilor agro-zootehnice sau cuprinse în diferite lucrări de specialitate și aplicate de colectivele din unitățile agricole, sînt prezentate în aceste lucrări, sînt scoase în evidență avantajele aplicării lor precum și condițiile în care se poate realiza aceasta.

În ajutorul celor care urmează ciclurile de conferințe pe teme agrozooteh-

nice, în editura noastră au fost editate 30 de conferințe pe diferite teme agricole, într-un tiraj de 400 000 exemplare.

Tovarășul GHEORGHE POPESCU :

INTREBARE : — În ce constă, după părerea dv., contribuția bibliotecilor la propaganda cărților agrozootehnice în cadrul învățământului agrozootehnic de masă ?

RĂSPUNS : — În prezent, bibliotecile au un rol deosebit în viața satelor noastre. Cercetînd datele statistice se constată că, în cursul anului 1963, la cele 2 810 biblioteci comunale, s-au înscris 2 875 000 cititori cărora li s-au eliberat 22 117 951 volume. Față de anul 1955 de exemplu, cînd existau numai 612 biblioteci comunale, numărul cititorilor din mediul rural a crescut de aproape 8 ori, iar cel al cărților împrumutate de peste 7 ori. În prezent, 80% din totalul cititorilor adulți înscrși în bibliotecile comunale, sînt colectivști.

S-au îmbunătățit condițiile în care își desfășoară activitatea bibliotecile de la sate. De la 2 196 000 volume în 1955, fondul de cărți al acestor biblioteci s-a ridicat în prezent la 15 363 810. În tot mai mare măsură bibliotecile au localuri corespunzătoare, bine întreținute și mobilier adecvat. Bibliotecarii comunali, în marea lor majoritate sînt activști destoinici, cunoscători ai cerințelor actuale ale satului nostru socialist, organizatori pricepuți ai unei activități cu cartea interesantă, pline de conținut.

Toate acestea, demonstrează convingător faptul că biblioteca este în prezent o instituție de prestigiu în satele și comunele noastre, a cărei activitate este legată prin mii de fire de problemele producției agricole și de acelea ale formării conștiinței socialiste a țărănimii noastre. În această operă de mare complexitate și răspundere, biblioteca comunală are, alături de alte instituții culturale ca școala, căminul cultural, cinematograful, un rol determinant.

Direct legată de preocupările de producție ale unităților agricole, propaganda literaturii agrozootehnice ocupă, în ansamblul activității bibliotecilor comunale, un loc deosebit de important. În bibliotecă intră anual un număr mare de lucrări de agricultură care constituie un prețios îndreptar pentru oamenii muncii de la sate. Bi-

bliotecile comunale sînt prezente cu cartea de specialitate în toate sectoarele unităților agricole și la multiplele acțiuni care se organizează în legătură cu diferite probleme de producție.

În perioada desfășurării învățămîntului agrozootehnic de masă, în bibliotecile comunale se organizează acțiuni speciale, legate direct de tematica acestor cursuri. Preocupați să vină în mod cit mai eficient în sprijinul cursanților, bibliotecarii au selectat cu ajutorul specialiștilor, acele lucrări care pot constitui material bibliografic ajutător pentru lecțiile cuprinse în manuale. Această colaborare între bibliotecari și specialiștii din unitățile agricole s-a realizat în numeroase comune din regiunile București, Bacău, Dobrogea și altele.

Un rol hotărîtor în realizarea unei propagande a cărții agricole la nivelul cerințelor țărănimii noastre, o are documentarea aprofundată a bibliotecarilor în probleme de agricultură. La baza acestei documentări stă cunoașterea preocupărilor de producție ale colectivștilor din unitățile agricole, a sarcinilor de bază ale acestora, a formelor de organizare a muncii, a metodelor de lucru și a nivelului de cunoștințe al fiecărui lucrător în parte.

Deosebit de importantă este și cunoașterea literaturii agricole și mai ales — a aceleia cu imediată aplicabilitate la condițiile comunei ori satului respectiv. În acest sens, trebuie relevată experiența pozitivă a colectivului bibliotecii regionale Dobrogea care întocmește scurte prezentări ale cărților de agricultură nou apărute și le trimite tuturor bibliotecarilor comunali — simultan cu comenzile de cărți.

În regiunea Ploiești, specialiștii în probleme de agricultură sînt chemați să-și dea concursul în cadrul seminariilor raionale. Cu acest prilej, ingineri agronomi, membri ai consiliului agricol regional sau ai consiliilor agricole raionale, prezintă bibliotecarilor lecții pe teme de agricultură, care contribuie în mod substanțial la informarea lor în această direcție.

Propaganda lucrărilor de agricultură în sprijinul cursanților la învățămîntul agrozootehnic de masă este realizată în bibliotecile comunale prin diferite forme. Alături de expozițiile și vitrinele cu cărți, planurile de lectură și listele bibliografice de recomandare sînt, poate, cele mai curente. Cu mult interes participă cursanții și la pre-

zentările de cărți și recenziile organizate de biblioteci, unde pot afla păreri autorizate ale specialiștilor în legătură cu diferite lucrări apărute, cu metodele de muncă expuse în aceste lucrări, pot cunoaște experiența colectivelor din alte unități agricole.

O formă a propagandei cărților agro-tehnice, care continuă să se dovedească eficientă, o constituie consfătuirile. Acestea dau posibilitatea antrenării participanților la un larg schimb de păreri în legătură cu lucrările în discuție și se transformă în adevărate schimburi de experiență. Participarea — în multe cazuri — a redactorilor Editurii agro-silvice la aceste consfătuiri, le face și mai interesante și totodată, mai utile. Numeroase alte acțiuni ca: serile de întrebări și răspunsuri, concursurile „Cine știe agricultură, câștigă” sau „Cine știe zootehnie, câștigă”, serile de calcul etc., întregesc gama formelor prin care, bibliotecile comunale vin în mod direct în sprijinul celor care urmează cursurile agrozootehnice de masă, ajutându-i să-și însușească toate cunoștințele predate.

ÎNTREBARE — *Cum s-au pregătit bibliotecile în vederea sprijinirii cursurilor agrozootehnice de masă din anul de învățămînt 1963—1964?*

RĂSPUNS — Și în acest an s-au efectuat pregătiri în vederea acordării unui sprijin cât mai concret și eficient acestei importante acțiuni. Din partea Bibliotecii Centrale de Stat, prin metodele care au făcut deplasări în toate regiunile țării, bibliotecarii au primit îndrumări directe cu privire la organizarea întregii activități, la orientarea acesteia asupra celor mai importante probleme din viața comunelor respective. Bineînțeles, că la această acțiune au fost antrenate colectivele metodice ale bibliotecilor regionale și raionale, care își consacră o mare parte a timpului afectat muncii de teren, deplasărilor periodice în unitățile din mediul rural.

În scopul intensificării propagandei cărții agrozootehnice, au fost întocmite o serie de materiale de îndrumare, planuri de lectură adnotate și liste de recomandare, pe principalele probleme ale producției agricole, cuprinzînd cele mai noi lucrări apărute. Asemenea lucrări, au fost întocmite atât la Biblioteca Centrală de Stat cât și la bibliotecile regionale, raionale și comunale. În mod special trebuie amintit faptul că s-au întocmit, pe baza manualelor

apărute în Editura agro-silvică, materiale cu caracter recomandativ destinate cursanților din anul III de studiu, care va funcționa pentru prima oară în acest an.

Dintre materialele întocmite de Biblioteca Centrală de Stat, amintesc pe acela intitulat *Belșug sporit — venituri mari*, care cuprinde planuri de lectură adnotate, axate pe următoarele teme: întărirea proprietății obștești, ridicarea fertilității solului și sporirea suprafețelor arabile, cultura plantelor tehnice și a legumelor și creșterea animalelor. Tema referitoare la creșterea animalelor cuprinde, la rîndul ei, patru capitole: ce trebuie să știm despre creșterea animalelor — referiri generale —, creșterea porcilor, creșterea păsărilor și creșterea albinelor. Aceste materiale, continuă sau completează alte lucrări metodico-bibliografice întocmite în anii anteriori. Ele pot fi folosite la organizarea a numeroase acțiuni de masă cu cartea, în bibliotecile comunale.

O altă lucrare editată de B.C.S., lucrare importantă în propaganda literaturii agrozootehnice, este *Catalogul tip pentru bibliotecile comunale și raionale* apărut de curînd. Cuprinzînd fondul principal de lucrări în domeniul agriculturii care trebuie să existe în bibliotecile comunale și raionale, acest catalog tip constituie un prețios îndreptar pentru bibliotecarii în completarea fondurilor de cărți agricole cât și pentru crearea unor cataloage bine organizate, utile în îndrumarea lecturii cititorilor. Lucrarea este valoroasă și folosită cu pricepere, va ușura mult munca bibliotecarilor cu cartea agrozootehnică, constituind totodată o bază științifică în organizarea acesteia.

În atenția continuă a bibliotecarilor, stă asigurarea unui fond de cărți agricole corespunzător — în fiecare bibliotecă raională și comunală. Și în acest an s-au depus eforturi pentru lichidarea lacunelor din fonduri, pentru aprovizionarea mai adecvată a bibliotecilor comunale cu lucrările necesare activității productive din unitățile agricole respective. În ansamblul pregătirilor care au avut loc în biblioteci pentru perioada de iarnă, pregătirile în vederea sprijinirii învățămîntului agrozootehnic de masă au căpătat ponderea cuvenită, această activitate constituind, de altfel, una dintre preocupările de bază ale bibliotecilor comunale în perioada de iarnă.

CARTEA MUZICALĂ

mijloc de informare și educare artistică

În țara noastră nu se poate vorbi despre „Cartea muzicală”, în înțelesul tirajului de masă decât în anii puterii populare. Muzicologia noastră s-a conturat ca disciplină largă abia în anii de avânt ai revoluției culturale care au făcut larg accesibile comorile artei muzicale.

În paralelă cu critica, teoria și istoria literaturii, discipline mai cunoscute și cu mai multă tradiție la noi, critica și muzicologia românească n-au format pînă în ultimul deceniu un subiect bibliografic aparte; cartea muzicală a fost așa de săracă înainte de Eliberare încît toate aparițiile pe o distanță de patru decenii le puteai cuprinde într-un catalog de cîteva pagini.

Editurile tipăreau o dată la cîteva ani o carte despre un compozitor mare, mai mult romanșindu-i viața. Noi nu am avut pînă în anii puterii populare o *editură muzicală*, deoarece muzica era în concepția retrogradă a timpului o *artă greu de înțeles*, ca să folosim expresia adecvată a muzicologului George Bălan.

Totuși, critica și muzicologia noastră de azi au avut o tradiție realistă în lucrările unui I. Nonna Otescu, C. C. Nottara, C. Breazul, Andrei Tudor, Alfred Alessandrescu, Lucian Voiculescu, Romeo Alexandrescu, Zeno Vancea, ca să nu amintim decât numele cele mai reprezentative.

În prezent, în domeniul cercetărilor de istorie a muzicii se constată tendința pozitivă de trecere de la faza cercetărilor documentare la faza generalizărilor și sintezelor.

Fără să cuprindă în totalitate prea multe lucrări de popularizare, dar fără să neglijeze problemele de specialitate, literatura noastră muzicologică oferă din plin posibilitatea unei activități bibliografice de recomandare. Prin faptul că aceste lucrări apar încadrate în colecții, bibliotecarul și documentalistul le poate ușor utiliza pentru organizarea unor expoziții destinate informării cititorilor. Aș menționa în acest sens colecțiile: *Clasicii muzicii universale*, *Muzicieni români înaintași* sau *Viața în imagini*.

Prima colecție oferă posibilitatea prezentării de vitrină însoțită de o scurtă recenzie. Cărțile au un format de colecție cu o consecventă imagine grafică. Fiind lucrări monografice, biblioteca poate organiza și un mic simpozion legat de unul din compozitorii ce formează obiectul uneia din cărți, ilustrînd expunerea cu un disc sau cu o bandă de magnetofon. Audițiile muzicale atrag și popularizează în același timp cartea. Dau mai jos titlul cîtorva monografiilor din colecția *Clasicii muzicii universale*, tipărite între 1962—1964 de Editura muzicală a Uniunii compozitorilor din R.P.R.:

Eugenia Ionescu — *Robert Schumann*, 1962; George Sbircea — *Rossini*, 1962; Th. Bălan — *Franz Liszt*, 1963; V. Konea — *Franz Schubert*, 1963; Mircea Nicolaescu — *Georg Friedrich Händel*, 1963; Romain Rolland — *Marile epoci creatoare: Goethe și Beethoven*, 1963; George Sbircea — *Johann Strauss și imperiul sferic al valsului*, 1963; Elisabeta Dolinescu — *Edvard Grieg*, 1964; Franz Werfel — *Verdi — Romanul operei*, 1964.

La prezentarea colecției *Muzicieni români înaintași*, deoarece coperta nu cuprinde și un portret mai mare al compozitorului despre care se vorbește în carte, în vitrina de prezentare se poate expune și o fotografie. (*Alfred Alessandrescu și Filip Lazăr* de V. Tomescu; *Gavriil Musicescu* de G. Breazul, *George Enescu* de G. Bălan) etc.

Colecția *Viața în imagini* oferă prin numărul mare de reproduceri, posibilitatea organizării unor vitrine mai atrăgătoare. Și aici, dacă se organizează un mic simpozion, mai ales cu ocazia comemorărilor, se pot face ilustrații cu discuri și înregistrări pe bandă.

Un exemplu cum poate fi popularizată cartea muzicală îl constituie comemorarea a 150 de ani de la nașterea lui Verdi, când nu numai la bibliotecile mari, cu secție muzicală, dar și la cele mici, s-a putut face prezentarea monografică *Verdi din colecția Viața în imagini*, a romanului *Verdi* de Fr. Werfel și a libretelor *Aida* și *Falstaff*.

În afară de expoziții, vitrine, mici simpozioane, recenzii, lecturi, discuții cu cititorii, cartea muzicală oferă posibilitatea organizării unor mici cercuri de inițiere muzicală, organisme vii în care cititorii discută, se informează și chiar învață, mai ales când există posibilitatea ilustrării cu exemple muzicale adecvate. Asemenea cercuri se pot organiza în colaborare cu casele de cultură, cluburile sindicale, căminele culturale. Amintesc că din numeroasele scrisori pe care Editura Corespondenții solicită cărți de popularizare a muzicii, aproape 60% vin din lumea satelor. Să fie explicate pe larg *tainele muzicii*.

Ca o listă de recomandare pentru aceste biblioteci indicăm cele mai cunoscute lucrări editate în ultimii ani la noi.

1. George Bălan — *Muzica artă greu de înțeles?* ed. I. 1959; ed. II, 1963.
2. D. Bughici și D. Gheciu — *Formele muzicale vocale* (1959).
3. D. Bughici și D. Gheciu — *Formele muzicale instrumentale* (1960).
4. Viorel Cosma — *Figuri de lăutari* (1960).
5. Alfred Hoffman — *Drumul operei* (1960).
6. S. E. Maksimov — *Gramatica muzicală* (1959).
7. Radu Negreanu — *Despre muzica cu program* (1960).
8. Alexandru Pașcanu — *Despre instrumentele muzicale în orchestra simfonică* (1959).
9. N. V. Vladimirov — *Convorbiri despre muzică* (1959).
10. Eug. Pricope — *Simfonia pînă la Beethoven* (1963).
11. George Sbircea — *Muza veselă, anecdote, aforisme și instantanee muzicale* (1963).
12. Edgar Elian — *Cartea discului* (1964).
13. Maximilian Costin — *Arta viorii* (1964).
14. Eva Horova — *Nu vă temeți de muzica modernă* (1964).

Îndrumarea cititorilor spre lectura cărții muzicale e mai dificilă decît a amatorilor de literatură beletristică. Cartea literară conține în ea obiectul atracției cititorului. Cartea muzicală, cu excepția romanelor din viața compozitorilor sau a marilor interpreți, este un material de inițiere. Îndrăgostiții de muzică o solicită mai mult ca instrument de lucru, de informare, decît ca o satisfacție a nevoii de lectură.

Curcurele de inițiere muzicală de care am amintit ca și întreaga activitate a bibliotecarului cu cititorii de carte muzicală, trebuie să ducă în ultimă instanță la convingerea că înțelegerea muzicii nu e o chestiune de divertisment sau delectare ci de profundă și serioasă meditație. Muzica este purtătoarea unui înalt mesaj, ea luminează conștiința și îmbogățește viața interioară a omului. Cartea muzicală oferă deci posibilitatea de a educa tineretul și de a corecta unele tendințe negative prin care, din cauza excesului de muzică ușoară, în special importată, muzica este considerată numai o posibilitate de *distracție*.

Aș vrea să mă opresc în mod special asupra a două cărți apărute în cursul anului 1963, una o agreabilă convorbire despre cele mai actuale probleme pe care le ridică muzica, în preocupările tineretului de azi, aparținînd criticului George Bălan — *Muzica artă greu de înțeles?* și a doua o antologie de anecdote muzicale, semnată de muzicologul clujean George Sbircea — *Muza veselă*.

Sub forma unui dialog viu și colorat George Bălan discută despre „tainele” limbajului muzical care pînă la sfîrșitul cărții își pierde caracterul de taine, devenind date certe de cultură generală. Autorul rezolvă aici o problemă dificilă în orientarea tineretului, documentînd convingător că nu există o *muzică grea* în opoziție cu muzica ușoară. Din paginile acestei cărți înveți treptele accesibilității. Înțelegi că muzica de cameră nu e un gen dificil. Ultima parte a cărții tratează despre *Muzica și personalitatea umană în socialism*.

Muza veselă de George Sbircea este un prilej agreabil de a cunoaște istoria muzicii prin anecdotă. Cartea e numai un divertisment, ea nu suplinește lectura monografiilor, istoriilor și cărților de estetică muzicală.

Desigur munca bibliotecarului nu se poate suprapune activității cercurilor de artă din școli, a cenacurilor artistice organizate de U.T.M. sau casele de creație. Dar în munca sa cu cartea, bibliotecarul caută formele cele mai adecvate pentru popularizarea lucrărilor dar și pentru formarea cititorilor.

În acest cadru larg se poate lucra cu succes prin intermediul simpoziunilor muzicale, unde pot fi folosite și culegerile de cîntece de masă. De curînd a apărut culegerea de cîntece revoluționare *Spre lumină* întocmită de Eugenia Cernea, Nicolae Rădulescu și Tudor Pinteau. Cartea oferă posibilitatea cunoașterii folclorului muncitoresc care aduce o îmbogățire importantă a fondului tezaurului nostru folcloric și constituie un permanent izvor de inspirație. De asemenea cartea este un mijloc de a cunoaște tradițiile noastre revoluționare și de a contribui la educarea comunistă a tineretului.

Nu avem încă o istorie a muzicii românești, scrisă de pe pozițiile cucerite de cultura noastră socialistă. De aceea, prin recomandarea lucrărilor din colecțiile amintite, bibliotecarul trebuie să urmărească formarea unei imagini de ansamblu a cititorului asupra istoriei muzicii românești.

Menționez informativ cîteva titluri de lucrări care ar putea schita unui cititor asiduu imaginea sumară a istoriei muzicii românești:

1. Eusebiu Mandicevski — *Opere alese* (1958), cu un studiu introductiv de Liviu Rusu.
2. Gavriil Musicescu — *Opere alese* (1958), cu un studiu introductiv de G. Breazul.
3. George Breazul — *Gavriil Musicescu* — monografie (1962).
4. Iacob Mureșianu — *Opere alese* (1958), cu un studiu introductiv de N. Parocescu.
5. V. Tomescu — *Alfonso Castaldi* (1958).
6. V. Tomescu — *Alfred Alessandrescu* (1961).
7. V. Tomescu — *Filip Lazăr* (1963).
8. Andrei Tudor — *George Enescu* (ed. diverse).
9. Ion Dumitrescu — *Muzica în Bucureștiul de ieri și de azi* (1959).
10. Liviu Rusu — *Ioan D. Chirescu* (1959).
11. Alexandru Tiberiu — *Bela Bartok despre folclorul românesc* (1958).
12. Dragoș Tănăsescu — *Dinu Lipatti* (1962).
13. Rodica Popp — *Alexandru Flechtenmacher* (1964).
14. Romeo Ghircoiașiu — *Contribuții la istoria muzicii românești* (1963).
15. Cristian Ghenea — *Contribuții la cunoașterea muzicii românești* (1964).

Muzica alături de celelalte arte, este un mijloc de educare a omului nou, de formare a conștiinței socialiste. Beethoven spunea că prin muzică, trebuie să izbucnească focul din creierul oamenilor. Afirmație mereu actuală și totodată o invitație la inițierea muzicală.

EMIL MANU

COLABORAREA ÎN MUNCA DE INFORMARE ȘTIINȚIFICĂ ÎN DOMENIUL CULTURII FIZICE

Dezvoltarea fără precedent a educației fizice și a mișcării sportive, în cei douăzeci de ani de la eliberarea țării noastre de sub jugul fascist, a pus probleme deosebite în fața documentării și informării chemate să sprijine cercetarea științifică și dezvoltarea pe mai departe a culturii fizice în patria noastră.

Sarcinile actuale trasate de Partidul Muncitoresc Român mișcării de cultură fizică și sport, privind dezvoltarea educației fizice de masă și sportului de performanță, sînt reflectate în hotărârile Conferinței pe țară a U.C.F.S. din 23—25 febr. 1962, care subliniază însemnătatea muncii de cercetare științifică și implicit a documentării și informării de a cărei organizare depinde în mare măsură nivelul și rezultatele muncii de cercetare.

În organizarea oricărei activități de documentare și informare de interes colectiv, o problemă esențială o constituie existența forțelor științifice chemate să o realizeze, asigurarea cadrelor de documentaliști specialiști.

În diferite domenii ale științei și practicii sînt create organe de documentare specializate, care se ocupă exclusiv cu această activitate și satisfac principalele cerințe ale domeniului respectiv, iar în unele științe (ca de pildă cele tehnice) problema asigurării cadrelor de documentaliști de specialitate este relativ rezolvată. Spre deosebire de aceste situații, în domeniul culturii fizice nu există un centru de documentare specializat, iar recrutarea sau formarea cadrelor de documentaliști ridică probleme similare domeniilor unde munca de documentare poate fi desfășurată competent numai de cadre de specialitate, care se decid însă greu să se dedice exclusiv acestei activități.

Necesitatea cunoașterii literaturii de specialitate din țări cu limbi mai puțin cunoscute, dar cu rezultate remarcabile în domeniul activității sportive și cu publicații valoroase din punct de vedere științific, și ca atare utile specialiștilor noștri, a pus deopotrivă și problema formării unor cadre de traducători cu-

noscători ai specificului activității sportive și a terminologiei respective.

Deoarece realizarea unui organ de documentare în domeniul culturii fizice cu un corp de documentaliști și traducători specializați, care să se ocupe exclusiv de această activitate, este o problemă nerezolvabilă în perspectivă imediată, căutarea altor soluții a devenit o preocupare a tuturor instituțiilor de specialitate, a cercetătorilor, cadrelor didactice și practicienilor.

În mod treptat s-a conturat ca soluție practică, ideea colaborării tuturor organelor cu interese de informare științifică relativ comune. Astfel a început colaborarea în problemele de documentare între instituții cu profil și obiective deosebite ca: Biblioteca Consiliului General U.C.F.S., Biblioteca Institutului de Cultură Fizică, Centrul de antrenament și cercetări științifice „23 August”, Dispensarul Central pentru sportivi, Secția de medicina culturii fizice a Societății științelor medicale, catedre de educație fizică din învățămîntul superior, Centrul de cercetări științifice de pe lângă Consiliul regional U.C.F.S. Banat și cabinetele metodic-științifice din alte regiuni, precum și alte organe și specialiști care au îmbrățișat ideea colaborării.

Această colaborare a căpătat un cadru organizat prin constituirea colectivului de documentare de pe lângă Consiliul științific al U.C.F.S. — organ obștesc care intrunește reprezentanți ai instituțiilor menționate, coordonează problemele de interes comun și întreține legături organizate cu Biroul de documentare al Consiliului Mondial pentru Educație Fizică și Sport de pe lângă UNESCO și alte organe și instituții de peste hotare.

Cu toate dificultățile unei colaborări cu participanți dispersați teritorial, cu alte preocupări principale și chiar cu interese deosebite în problemele documentării și informării, practica a dovedit că ea este avantajoasă și rodnică.

S-a realizat astfel un organ de documentare național, fără cheltuielile unui aparat salariat (care de altfel nici nu putea fi recrutat) și la a cărui acti-

vitare participă voluntar specialiști de cea mai înaltă competență.

Dintre primele roade ale acestei colaborări menționăm: profilarea publicațiilor de informare elaborate de fiecare instituție pentru evitarea paralelismelor și completarea cerințelor de informare; consultarea reciprocă în stabilirea achizițiilor din străinătate; schimbul de traduceri; elaborarea în comun a bibliografiei anuale adnotate pentru cele mai valoroase lucrări de specialitate, care este tradusă în patru limbi și difuzată peste hotare; elaborarea unor cataloage colective pentru traduceri și alte categorii de materiale documentare etc.

Colectivul de documentare și-a adus contribuția sa la colaborarea internațională participând activ la diferite conferințe și întâlniri internaționale dedicate problemelor documentării, clasificării zecimale și terminologiei culturii fizicii.

Dacă soluția colaborării între specialiști s-a confirmat a fi rodnică pe plan republican, cu atât mai mult s-a dovedit a fi indicată la nivelul fiecărei instituții în parte. Din acest punct de vedere considerăm experiența Institutului de cultură fizică ca un exemplu pozitiv.

În cadrul Institutului de cultură fizică, activitatea de documentare a evidențiat un paralelism manifestat în munca bibliotecii și catedrelor. Străduindu-se să-și asigure o informare completă, cadrele didactice elaborau diferite tipuri de fișe, și fără a putea cerceta toate izvoarele repetau o muncă făcută în cadrul bibliotecii. La rândul ei, biblioteca, a încercat să lărgască munca bibliografică și să o ridice la nivelul unei munci de informare științifică, corespunzătoare cerințelor actuale, dar nu a dispus de forțele de muncă necesare și unele lucrări nu au avut un nivel corespunzător.

Ațit catedrele cît și biblioteca acționînd separat nu au reușit să facă față unor greutăți ca: lipsa unui sistem organizat de informare în multe țări și a unor publicații corespunzătoare, dificultățile folosirii documentelor în limbi mai puțin răspîndite, inexistența unui sistem unic de clasificare a literaturii în toate țările, lipsa unei terminologii unice, varietatea metodelor de lucru și altele.

Dezbaterea și analiza amănunțită a multiplelor aspecte ale muncii de documentare, găsirea căilor pentru a realiza

o informare științifică competentă, operativă și eficientă, au constituit obiectul unor preocupări continue din partea bibliotecii, catedrelor, Rectoratului și Consiliului științific al Institutului.

În cursul anului 1960, Consiliul Științific al Institutului de Cultură fizică a analizat slăbiciunile muncii de documentare și a tras concluzii corespunzătoare pentru îmbunătățirea acesteia. Ideea centrală, care a orientat hotărârile Consiliului Științific al Institutului în această direcție, a fost aprecierea că, în mod independent nici catedrele și nici biblioteca nu vor reuși să realizeze o muncă de documentare și informare corespunzătoare și că, este imperios necesară colaborarea lor strînsă și precizarea sarcinilor ce revin fiecăreia într-un sistem unitar și organizat de muncă.

Prima măsură luată în acest sens a fost reorganizarea Consiliului științific al bibliotecii prevăzută în regulamentul de funcționare al acesteia și numirea prin decizie în cadrul consiliului a unui cadru didactic competent din fiecare catedră, care a manifestat interes pentru munca de documentare și care avea în cadrul catedrei sarcina coordonării și urmăririi acestei activități. Sarcinile Consiliului științific al bibliotecii lărgindu-se prin obligația de a coordona munca de documentare și informare pe întregul institut, s-au creat condiții pentru folosirea rațională a timpului de muncă afectat de fiecare cadru didactic muncii de documentare, pentru evitarea paralelismelor inutile și pentru folosirea rezultatelor muncii individuale de documentare de către întregul colectiv. Pentru a antrena toate cadrele didactice în munca de documentare, la sugestia Consiliului științific al Institutului, șefii de catedră au dat ca sarcină fiecărui membru al catedrei întocmirea anual, pe baza unui plan coordonat, a unui număr de fișe de documentare, antrenînd în această muncă îndeosebi tinerele cadre didactice pentru care acest gen de activitate constituie și un mijloc de creștere științifică.

În repartizarea izvoarelor s-a avut în vedere împletirea preocupărilor personale și posibilităților fiecărui cadru didactic cu interesul colectiv.

În acest fel s-a asigurat colaborarea a cel puțin 100 de cadre didactice cu cea mai înaltă competență științifică de specialitate, care în cadrul muncii lor curente de documentare, execută și o muncă de documentare.

Prin această colaborare se realizează selectarea dintr-un vast material, a lucrărilor ce prezintă valoare științifică și se elaborează anual aproximativ 2 000 de fișe documentare care acoperă principală producție literară de specialitate care se publică în țară sau care este achiziționată din străinătate.

Sînt cadre didactice cu o bogată experiență care colaborează activ la elaborarea unor publicații de informare bibliografică, care se ocupă cu pasiune de probleme de clasificare și sistematizare a problemelor specialității, ajutînd la ordonarea informărilor sau care se străduiesc să elaboreze metode noi de folosire și organizare a unor documente speciale de tipul filmului și fotografiei.

În cadrul colaborării dintre cadre didactice și bibliotecă a fost rezolvată și problema utilizării publicațiilor în limbile mai puțin cunoscute și, ca atare, inaccesibile unui număr mare de cadre didactice. Repartizarea publicațiilor între cadre didactice s-a făcut ținîndu-se seamă de limbile străine cunoscute de cadrele didactice din fiecare catedră și de necesitatea sprijinului reciproc între catedre.

Paralel cu organizarea colaborării cadrelor didactice în munca de documentare, s-au luat măsuri de întărire corespunzătoare a colectivului bibliotecii prin crearea unui sector de bibliografie și documentare, încadrat cu 2 bibliografi și un traducător, care se ocupă exclusiv de această muncă și care este sprijinit de întreg colectivul bibliotecii.

În acest fel s-au asigurat forțele necesare desfășurării unei munci de documentare la un nivel corespunzător cerințelor institutului.

Care este conținutul muncii bibliografice și de documentare din Institutul de cultură fizică și cum se realizează ?

Profilul științific al institutului pune pe primul plan asigurarea informării științifice pentru problemele: teoria și metodică educației fizice, istoria culturii fizice, organizarea educației fizice, medicina culturii fizice, psihologia educației fizice și disciplinele sportive (atletism, gimnastică, jocuri sportive etc.).

Izvoarele informării sînt cărțile achiziționate sau obținute prin schimb, peste 100 de publicații periodice de specialitate sau care conțin asemenea

lucrări și diferite alte documente sub formă de film și fotografie. Aceste izvoare, după prelucrarea lor la bibliotecă, sînt analizate, selectate și pe baza lor se întocmesc diferite instrumente de informare.

Principalele instrumente de informare care se realizează sînt cataloagele documentare și traducerile rezumative, parțiale sau integrale.

Cel mai uzitat catalog este cel cu fișe de tipul A 6 (148/105 mm) în care sînt prezentate sub formă de adnotări sau scurte referate conținutul diferitelor lucrări de specialitate. Adnotările celor mai valoroase lucrări din acest catalog sînt selecționate și publicate în Buletinul de informare bibliografică elaborat de bibliotecă cu sprijinul cadrelor didactice, care apare lunar și este difuzat la 150 de instituții și organe de specialitate.

La nivelul catedrelor mai sînt elaborate fișe documentare de tipul A 5 (210/148 mm) și A 4 (298/210 mm), care prin caracterul mai larg al referatului ce-l cuprind scutesc în foarte multe cazuri pe cercetători de necesitatea de a mai consulta materialul original.

Traducerile elaborate de colectivul bibliotecii și de cadre didactice îmbogățesc fondurile bibliotecii și sînt în mod larg folosite de studenți, cadre didactice și alți specialiști. Ele sînt folosite și în cadrul schimbului cu alte instituții, realizîndu-se astfel o îmbogățire a fondului de traduceri a fiecăreia în parte.

Cadrelor didactice sprijină biblioteca în diferite alte aspecte ale muncii bibliotecare, care în mod indirect slujesc informării științifice. Astfel, cadrele didactice contribuie la alegerea celor mai valoroase publicații ce urmează a fi achiziționate din străinătate, la traducerea sumarelor unor publicații străine și la alte activități pe aceeași linie. În cadrul colaborării dintre bibliotecă și catedre, se lucrează în prezent la elaborarea unui dicționar de termeni sportivi în mai multe limbi.

Acestea sînt cîteva din formele și rezultatele colaborării dintre cadrele didactice și bibliotecă în munca de documentare și informare din Institutul de cultură fizică și ele ilustrează posibilitățile largi ce există în această direcție. Experiența Institutului de cultură fizică este desigur aplicabilă în întregime sau în parte și în alte instituții de învățămînt superior sau alte

domenii de activitate unde sfera instituțiilor de profil este relativ mică și nu există perspectiva creării unor centre de documentare independente.

Ca o concluzie a acestei experiențe se desprinde ideea necesității și posibilității colaborării largi a tuturor specialiștilor în realizarea muncii de documentare și informare. Participarea cadrelor didactice din învățământul superior la această activitate depinde în mare măsură de interesul și timpul liber al acestora, de importanța ce este acordată muncii de documentare de către conducerea instituției de învățământ superior. În condițiile existenței unei

colaborări între bibliotecă și cadrele didactice în această direcție, organul cel mai indicat de a realiza coordonarea activității este Consiliul științific al bibliotecii.

Considerăm că experiența de pînă acum și concluziile desprinse constituie un stimulent puternic în vederea realizării unei munci de documentare și informare la un înalt nivel, sprijinind în felul acesta cercetarea științifică și activitatea practică a mișcării de cultură fizică din țara noastră.

SANDU GROSMAN

EXPOZIȚIA REALIZĂRILOR ECONOMIEI NAȚIONALE

— Pavilionul social-cultural —

Asemenea unei gigantice lentile care condensează, într-o singură rază, puternice energii izvorîte din milioane de surse, Expoziția realizărilor economiei naționale a Republicii Populare Romîne înmănușează rodul muncii entuziaste a întregului nostru popor talentat și harnic, care, de-a lungul a două decenii de viață liberă, făurită zi de zi sub conducerea înțeleaptă a partidului, a adus profunde schimbări înnoitoare pe cuprinsul patriei. Expoziția prezintă, puternic și sugestiv, chipul de astăzi al Romîniei socialiste, care, în anul celei de-a XX-a aniversări a eliberării, se înfățișează ca o țară în continuu progres, cu o economie complexă și o cultură înfloritoare, puse pe de-a întregul în slujba creșterii bunăstării celor ce muncesc.

Pe o coloană zveltă, prima care se ivește în fața vizitatorilor Pavilionului social-cultural al Expoziției, se pot citi următoarele: „*Una din cele mai de seamă cuceriri ale revoluției socialiste constă în aceea că știința și cultura au devenit un bun al maselor populare, au pătruns în viața lor de zi cu zi*”. Aceste cuvinte ale tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej sintetizează în chip magistral tot ceea ce s-a făurit pe tărîm social-cultural în cei 20 de ani. Și toate aceste realizări sînt fie transpuse în cifre și grafice, fie înfățișate prin exponate sugestive, prin filme de scurt metraj, prin excelente fotografii.

Pe o imensă hartă a țării, sclipesc nenumărate lumini multicolore: universități, școli medii și elementare, cinematografe, teatre, cămine culturale, biblioteci, librării, case de cultură. Privind-o, zîmbești cu o legitimă mîndrie și te întrebi cum ar fi arătat o asemenea hartă acum un sfert de veac, în cazul în care s-ar fi ostenit cineva să încerce a o alcătui... La numai cîțiva pași de această hartă, te și afli înconjurat de aparate ciudate, încît te întrebi dacă nu oumva ai trecut într-un alt pavilion. Nu, ești tot în domeniul culturii, iar aparatele care te înconjoară sînt rodul cercetării științifice care se desfășoară cu perseverență în universități și în institutele academice: tehnica tensiunilor înalte, izotopi radioactivi,

televiziune în culori... Și în vecinătate cu marile energii și cu unele ultra-scurte se află cel mai eficace și mai la îndemână instrument de difuzare a culturii — cartea. Răspîndirea cărții relevă în chipul cel mai grăitor gradul de culturalizare a unui popor, iar Expoziția prezintă sugestiv toate căile prin care statul nostru asigură această largă răspîndire.

Pășind în sectorul realizărilor editoriale, vei întîlni în primul rînd un stand mării sărbători: al doilea volum al *Dicționarului enciclopedic român*, lucrările de sinteză *Dezvoltarea economică a Romîniei, 1944—1964*, *Industria Romîniei*, *Agricultura Romîniei*, volumul al treilea al *Istoriei Romîniei*, albumul *Romînia*, înfățișînd în zeci și zeci de excelente fotografii frumusețea, bogăția și înfăptuirile patriei noastre, volumul de versuri *Cadențe*, cuprinzînd ultimele creații ale maestrului Tudor Arghezi, trei ample culegeri din literatura romînă contemporană și anume *Nuvela romînă contemporană*, *Poezia romînă contemporană* și *Dramaturgia romînă contemporană*, apărute în binecunoscuta colecție „Biblioteca pentru toți”, *Cu faruri aprinse*, volumul de versuri al lui Mihai Beniuc, romanul *Facerea lumii* de Eugen Barbu etc.

Și plimbarea prin această adevărată lume a cărții abia începe. Standuri și panouri încărcate cu cărți, fotografii, cifre, grafice... 64 477 de titluri în 582 559 000 de exemplare numai în ultimii zece ani. Înseamnă că, în țara noastră apar zilnic, în medie, 17 titluri, că pentru fiecare locuitor se tipăresc 4 cărți în timp ce cu numai un sfert de veac în urmă se edita o carte la 4 locuitori...

Între 1949 și 1963, au apărut 169 638 153 de exemplare de lucrări social-politice: *Operele* lui Marx și Engels, *Operele complete* ale lui V. I. Lenin, lucrările tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej și ale altor conducători de partid și de stat, documente ale partidului, studii și monografii de economie politică și filozofie marxistă, de istorie, probleme ale vieții politice internaționale... În aceeași perioadă, au văzut lumina tiparului 43 365 991 de exemplare de cărți științifice și tehnice. Se află expuse nenumărate titluri, dar nu vom putea cita decît o parte din cele mai reprezentative: *Lexiconul tehnic român*, *Fauna R.P.R.*, *Flora R.P.R.*, *Pomologia R.P.R.*, *Monografia geografică a R.P.R.*, *Atlasul lingvistic*. Admiri, apoi, bogăția operelor literaturii romîne clasice și contemporane: Eminescu, Caragiale, Creangă, Sadoveanu, Arghezi (în numai 10 ani peste 25 000 000 de exemplare din operele scriitorilor noștri clasici) — literatura nouă, născută în anii construcției socialiste, monografiile și studiile de istorie literară, grafica de carte. O vitrină a „Celor măi frumoase cărți ale anului” — această excelentă competiție a bunului gust și a frumosului — te îndeamnă să aplauzi cu multă căldură realizările tehnoredactorilor, adevărați arhitecți ai cărții. Și înainte de a părăsi sectorul editorial, vei privi îndelung, cu firească emoție, standul care-ți va înfățișa literatura romînă răspîndită din ce în ce mai larg pe meridianele lumii întregi: scrieri ale marilor noștri clasici și ale scriitorilor contemporani editate și reeditate la mii și zeci de mii de kilometri distanță de locul de baștină.

Vizitezi Pavilionul social-cultural al Expoziției realizărilor economiei naționale a Republicii Populare Romîne și ești în permanență stăpînit de sentimentul că tot ceea ce te înconjoară este viu, că totul pulsează în ritmul dezvoltării generale a țării noastre pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste.

C. ȘERBAN

O INTERESANTĂ EXPOZIȚIE DE PUBLICAȚII

În cadrul acțiunilor întreprinse de Biblioteca Centrală de Stat pentru popularizarea prin intermediul cărții a uriașelor prefaceri politice, economice și social-culturale care au avut loc în țara noastră în cei 20 de ani de la Eliberare, se înscrie și ampla expoziție organizată la sediul bibliotecii. Pentru întocmirea tematicii și a bibliografiei, au fost consultate documentele de partid, numeroase lucrări din cele mai variate domenii existente în bibliotecă sau apărute pe parcurs. Organizatorii expoziției au selectat publicațiile cele mai reprezentative pentru fiecare temă, lucrările de sinteză și, în special, cele apărute în ultimii ani. Totodată, ei au urmărit să obțină și sub raport estetic o imagine plăcută pentru cititori.

Expoziția, ale cărei principale vitrine au fost amenajate în sala cataloagelor pentru public, a cuprins două secțiuni. Prima a oglindit, printr-o mare varietate de materiale, mișcarea muncitorească din țara noastră pînă la Eliberare, lupta dusă de forțele patriotice populare, sub conducerea partidului comunist, împotriva dictaturii fasciste, pentru ieșirea din războiul antisovietic, întoarcerea armelor împotriva Germaniei fasciste, pentru eliberarea patriei. În aceeași secțiune, au fost incluse și exponatele înfățișînd prima etapă a revoluției populare în România. Dintre materialele expuse în prima secțiune, menționăm fotocopii ale corespondenței tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej din lagărul de la Tg. Jiu referitoare la întărirea rîndurilor partidului și pregătirea insurecției armate; lucrarea *23 August 1944. Culegere de articole*; numere curente ale unor ziare centrale, ale revistelor „Lupta de clasă” și „Analele Institutului de istorie a partidului de pe lîngă C.C. al P.M.R.”; un montaj cu articole apărute în ziarul „Scînteia” din luna august 1964 privitor la diferite aspecte ale pregătirii și desfășurării insurecției armate; reproduceri de artă; noi lucrări beletristice care au ca subiect această temă.

Pe o hartă cu dimensiuni mari, a fost prezentată, în culori vii, desfășurarea insurecției armate, pregătită, organizată și condusă de P.C.R.

Tot în prima secțiune a expoziției, au fost amenajate vitrinele cu lucrări social-politice din fondul de carte rară al Bibliotecii, unde au fost expuse primele șuri, reviste și manifeste editate la sfârșitul secolului trecut de către cercurile mișcării muncitorești de la noi, lupta muncitorilor pentru crearea unui partid propriu. Alături de aceste lucrări, au figurat primele trei numere ale revistei „Lupta de clasă” apărute în 1920, precum și ultimul număr apărut ilegal din 1939, alte reviste cu caracter socialist, democratic sau antifascist, ca : *Viitorul social, Convorbiri sociale, Contemporanul, Pagini libere, Umanitarismul* etc.

Cea de-a doua secțiune a expoziției a înfățișat stadiul actual al dezvoltării economice și social-culturale a țării, lupta oamenilor muncii pentru desăvârșirea construcției socialismului, politica de pace și coexistența pașnică între state cu sisteme sociale diferite promovată de R.P.R., păreri ale unor personalități străine despre țara noastră. Vitrinele secțiunii au inclus volumele *Articole și Cuvântări* ale tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, rapoartele la Congresele al II-lea și al III-lea ale partidului, Cuvântarea rostită de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la Conferința Organizației de partid a orașului București, din februarie 1964, *A XX-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist, Expunerea la Sesiunea solemnă a Marii Adunări Naționale din 22 August 1964; 20 de ani de la eliberarea României*, noile studii apărute în Editura politică, în Editura Academiei, Editura științifică, Editura agro-silvică, privind înflorirea întregii economii, a industriei și agriculturii României între anii 1944 și 1964. Dezvoltarea economică a țării a mai fost ilustrată cu grafice privind creșterea producției globale industriale și a volumului investițiilor, cu fotografii mărite ale importantelor obiective industriale din ramurile : industrie grea, industrie chimică, hidroenergetică, industrie ușoară. Alături de lucrări noi apărute, ca : *Noua geografie a patriei și București la a XX-a aniversare a eliberării patriei*, au fost expuse mai multe monografii și ghiduri ale unor regiuni sau orașe ale țării, precum și fotografii ilustrând dezvoltarea armonicoasă a tuturor regiunilor și frumusețile patriei noastre. Standul dedicat agriculturii a ilustrat etapele luptei pentru încheierea alianței clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare și înfăptuirea reformei agrare, crearea și dezvoltarea sectorului socialist în agricultură și victoria definitivă a socialismului la sate.

Un alt grup de vitrine a avut ca temă creșterea nivelului de trai al populației, dezvoltarea culturii, științei și artei. În afara graficelor ilustrând creșterea venitului național, a salariului real și a veniturilor țărănimii, au fost expuse tratate și lucrări noi din domeniul științei și culturii, ca : *Istoria României, Pictură românească contemporană, Muzica în România după 23 August 1944, Sportul în R.P.R.* etc. Într-un loc vizibil, a fost amenajat un panou conținând date statistice referitoare la dezvoltarea rețelei de biblioteci publice din România după Eliberare.

Expoziția, care inițial a cuprins, în 13 vitrine, 340 de cărți, 60 de periodice și 65 reproduceri, fotografii, facsimile, partituri, panouri, grafice, citate și lozinci, a fost completată mereu cu noile apariții. Execuția grafică a expoziției, realizată cu gust și adevătată temeloz, a contribuit, în bună măsură, la reușita ei. Aprecierile pozitive ale vizitatorilor s-au vădit, așa cum ne așteptam, și în solicitarea frecventă a publicațiilor expuse, mai ales a celor mai noi. Din sugestiile lor, am reținut încă o dată utilitatea editării unor cataloage tipărite ale expozițiilor, cel puțin a celor mai ample sau axate pe teme care interesează deosebit cititorii. Aceste cataloage și-ar găsi utilitatea atât pentru a ușura orientarea vizitatorilor, cit și pentru documentarea lor ulterioară.

PAUL KUNTZ

Dezvoltarea bibliotecilor de învățămînt în anii puterii populare

În cinstea celei de-a XX-a aniversări a eliberării patriei, B.C.U.-București a organizat, pe lângă alte manifestări și o expoziție intitulată: *Dezvoltarea bibliotecilor de învățămînt în anii puterii populare*. Expoziția oglindește realizările obținute în bibliotecile școlilor de cultură generală și în cele ale institutelor de învățămînt superior, punînd un accent deosebit pe ilustrarea activității acestora din urmă. Materialele expuse subliniază legătura dintre activitatea bibliotecilor de învățămînt și procesul instructiv-educativ, consemnînd în același timp și contribuția acestui tip de biblioteci la dezvoltarea teoriei și practicei bibliotecare din țara noastră în ultimii 20 de ani. În cadrul expoziției s-au folosit mijloace variate de prezentare: panouri cu grafice, fotografii, citate, hărți și vitrine cu cărți. Vitrinele cuprind materiale grupate pe următoarele teme: dezvoltarea învățămîntului și culturii în R.P.R., dezvoltarea bibliotecilor școlare, dezvoltarea bibliotecilor de învățămînt superior, cărți străine sosite prin schimb, lucrări editate de bibliotecile de învățămînt, cărți și reviste de biblioteconomie.

Pe o hartă sînt indicate centrele de învățămînt superior din țara noastră iar pe un planiglob sînt figurate principalele centre din străinătate cu care bibliotecile de învățămînt din țara noastră întrețin relații de schimb. Alte panouri oglindesc în imagini diferite acțiuni ale bibliotecilor de învățămînt. (Expoziții, seri literare etc.). Edificatoare și instructive sînt și graficele prezentate, din care reținem: *Dezvoltarea învățămîntului în R.P.R.* și *Dezvoltarea bibliotecilor în R.P.R.* Expoziția mai cuprinde citate privind importanța istorică a actului de la 23 August 1944, dezvoltarea învățămîntului și a bibliotecilor, istoricul unor biblioteci de învățămînt.

I. STOICA

Știri noi despre biblioteca stolnicului Constantin Cantacuzino^{*)}

Cărturar erudit, format la școala neobizantină din Constantinopole și la universitatea umanistă din Padova, om politic abil și înzestrat, scriitor, filozof, istoric și om de știință, stolnicul Constantin Cantacuzino este poate cea mai interesantă figură de umanist a secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea din Țara Românească, asemănătoare în mare parte cu personalitatea atotcuprinzătoare a unui mare contemporan — Dimitrie Cantemir.

Un cronicar întârziat al familiei Cantacuzinilor, banul Mihai Cantacuzino, ni-l prezintă ca pe un desăvârșit poliglot, frământat în permanență de pasiunea cunoașterii: „Numitul Stolnicul Costandin Cantacuzino din copilăria sa a fost dat cu totul asupra învățăturii: la limba elinească era un mare filozof. După ce a urcat în vîrstă, s-a dus în Europa, iar pentru învățatură; la Roma a învățat limba latinească și italie-nească, în care limbă era desăvârșit spudeu. El pentru practică a petrecut cîțiva ani în Viena, în Veneția, în Varșovia, și pe la alte Crăii ale Europei. Nu era el iubitor de boierii. Acea mai mare și mai după urmă a lui boierie a fost Vel Stolnic al Valahiei. Viața și vremea sa o petrecea cu dascălii, cu spudeii și cu bărbații procopsiți“¹⁾.

Expresie a multiplelor sale preocupări cărturărești este și vestita bibliotecă de la mănăstirea Mărgineni alcătuită în profilul marilor colecții

umaniste de cărți ale Europei. Problema reconstituirii bibliografice a bibliotecii stolnicului Constantin Cantacuzino a fost adusă pentru prima oară în cîmpul cercetărilor istorice de către Nicolae Iorga. El a descoperit și publicat în 1901 catalogul cărților cumpărate de stolnicul Constantin Cantacuzino în anii studenției sale la Padova²⁾, iar în 1907, într-un amplu studiu asupra vechilor biblioteci românești, publicat în revista *Floarea darurilor*³⁾. (*Vechile biblioteci românești sau ce se cetea odinioară în țările noastre*) a prezentat pentru prima oară — pe baza materialului existent — istoricul și conținutul acestei biblioteci. Ulterior, s-au identificat în Biblioteca Academiei și în alte depozite de cărți din țară și străinătate aproape 80 de lucrări purtînd ex libris-ul stolnicului Constantin Cantacuzino, dar numai cîteva au fost descrise în publicațiile istorico-literare sau au fost semnalate în diferite studii și colecții de documente. Nici lucrarea lui Ramiro Ortíz și Nicolae Cartoian — *Un grande erudito romeno a Padova: lo „stolnic“ Constantin Cantacuzino*, bogată în informații inedite privind viața, activitatea și formația cultural-științifică a Stolnicului, nu depășește — la acest capitol — constatarea lui Nicolae Iorga.

Cercetări recente întreprinse la Arhivele Statului din București ne-au permis să depistăm un catalog al bibliotecii mănăstirii Mărgineni datînd din anul 1839, care cuprinde 263 de

*) Comunicare prezentată la Sesiunea științifică a cadrelor didactice de la Institutul pedagogic din București. (26 aprilie, 1964).

¹⁾ *Genealogia Cantacuzinilor de Banu Mihai Cantacuzino*. Publicată și adnotată de N. Iorga. Buc., 1902, p. 292—293.

²⁾ *Operele lui Constantin Cantacuzino* publicate de N. Iorga. Buc., 1901, p. 2—3.

³⁾ *Floarea darurilor*, I (1907), nr. 2, p. 72—73.

Constantin Cantacuzino, ctitorul mănăstirii Mărgineni, le adunase cu deosebită râvnă pentru instrucția fiilor săi, în primele decenii ale secolului. În anul 1898, Nicolae Iorga semnala existența în Biblioteca națională din Viena a două manuscrise grecești care au aparținut postelnicului Constantin Cantacuzino, printre care unul dăruit acestuia de marele dragoman al Porții Otomane din secolul al XVII-lea — Panaioti Nikussios. Noi am identificat și în Biblioteca Academiei câteva lucrări care au aparținut inițial postelnicului Constantin Cantacuzino: un comentariu asupra logicii lui Aristotel, tipărit la Veneția în 1596, și trei volume de controversă religioasă ale teologului protestant german Lucas Osiander, editate între 1608 și 1614 la Würtemberg.

În timpul domniei lui Antonie Vodă din Popești (1669—1672), perioadă de relativă liniște pentru familia Cantacuzinilor, prigonită anterior de Grigore Ghica, din ordinul căruia fusese ucis și postelnicul Constantin Cantacuzino, tânărul boier muntean își continuă preocupările cărătorești adăugând bibliotecii sale manuscrise și tipăriri românești. Astfel, în anul 1670, întreprinde o călătorie în Moldova (la comisul Ioniță Racoviță) de unde aduce un exemplar manuscris din cronica lui Grigore Ureche.

Revenirea lui Grigore Ghica (1672) aduce după sine întemnițarea stolnicului, urmată de un refugiu la Constantinopol și exilul său în insula Creta. Este rechemat în țară de Duca Vodă și trimis în 1675 în misiune diplomatică în Polonia. Acum intră probabil în posesia stolnicului câteva din lucrările care au aparținut Bibliotecii Colegiului iezuit din Camenița (Polonia): un tratat de jurisprudență tipărit la Veneția în 1596 (*Tractatus de Iudiciis causarum civilium, criminalium et haereticalium*), o lucrare a istoricului polonez Andreas Lipski, imprimată la Cracovia în 1620 (*Practicarum observationum ex iure civili et Saxonice collectarum...*), *Regulae Societatis Iesu* și alte două volume despre organizarea și activitatea Ordinului Iezuiților, tipărite la Anvers în 1635, precum și trei lucrări ale cunoscutului medic și filozof Thomas Erastus, profesor de medicină la universitatea din Heidelberg, și adversar al concepțiilor și practicilor neștiințifice contemporane (astrolo-

gie, alchimie, magie etc.). În afară de faptul că au o mare valoare bibliofilă, fiind primele ediții apărute la Băle în anul 1572, ambele scrieri relevă — în ansamblul formației cultural-științifice a stolnicului Constantin Cantacuzino — un capitol puțin cunoscut — preocupările sale pentru studiul medicinei.

Urcarea pe tronul Țării Românești, în anul 1678, a primului domn din familia Cantacuzinilor, Șerban Vodă Cantacuzino, fratele mai mare al Stolnicului, marchează — pentru acesta din urmă — începutul unei strălucite activități politice. Timp de peste 35 de ani, de-a lungul a trei domnii consecutive: Șerban Cantacuzino (1678—1688), Constantin Brincoveanu (1688—1714) și Ștefan Cantacuzino (1714—1716), stolnicul Constantin Cantacuzino va conduce efectiv politica externă a Țării Românești, scrisorile sale personale și diplomatice luând toate drumurile Europei.

Stolnicul întretine un contact permanent cu viața politică și culturală a Europei și prin intermediul publicațiilor pe care le achiziționează continuu de la Veneția, Padova și din alte orașe ale Europei occidentale. Despre legăturile culturale pe care le întreține cu Veneția, amintește însuși stolnicul Constantin Cantacuzino într-o scrisoare către filozoful Ioan Cariofil, din 12 mai 1692. El arată că, la solicitările sale, „niște prieteni din Veneția” i-au promis că îi vor trimite profesori de latină și greacă pentru instrucția fiilor săi. Pe această cale a primit stolnicul Constantin Cantacuzino numeroase cărți din Italia. Cîteva (27 de titluri) au fost menționate pe forța unui comentariu asupra logicii lui Aristotel, moștenit de la postelnicul Constantin Cantacuzino⁶⁾. Sint, în general, lucrări reprezentative ale Renașterii italiene sau aparținînd clasicii literaturii antice, romane și grecești. Astfel, *Orlando furioso*, creație a marelui poet Ludovico Ariosto, este semnalat pentru prima oară în sfera culturii românești, iar Torquato Tasso este reprezentat printr-o lucrare de debut, poemul cavaleresc *Rinaldo* (1562), și pastorală *Aminta* (Veneția, 1581). Prin această filieră a pătruns în biblioteca Stolnicului o ediție din anul 1604 a culegerii de povestiri a scriito-

⁶⁾ Taletus, Francesco — *Commentaria una cum questionibus in universam Aristotelis logicam. Venetis, Apud Iuntas, 1596.*

MARCHUS FRIDERICUS WENDELINUS HAV,
A KERESZTYÉN
STENITUDO
MANYROL
IROTT
KÉT KÖNYVEI.

Névkök möstön,
en dicse kégyére, az Erdélyi és Magyar országi
Reformata Ecclesiáknak, és minden illent dolgok-
ban épülményesek, Keresztvény Erdemének javsá-
ges haladás, Magyar nyelvű fordításnak.

APAFI MIHALY,
En kégyelméből Erdélyi országnak FELTÁRULME,
Magyar-ország szentinek Úr, és Szekelyeknek
1785. évi évi.

KOLOSVARATT.

Nyomatott Váradon: Károly Székelyi, Mihalcs által.
Anno 1785. évi. LXXXV.

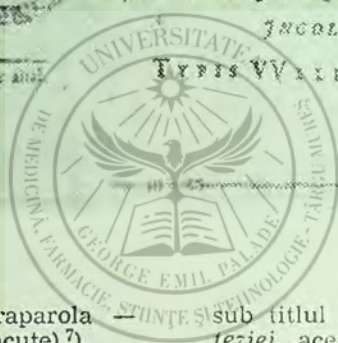
SELECTA Catalogo impresso

CIRCA LIBROS
ARISTOTELIS DE
COELO SVBTILIORIS
DOCTRINAE, QVÆ IN COMPLY-
TENSIS ACADEMIA VERTATVR, MIRO
quodam ordine disposita, & in duodecim
tabulis edidit.

PER LICENTIATVM FRAN-
CISCVM MAYERI DE LA FAY IN INSIGNI
insign. Academiae Collegii Theologorum Collegium.

AD DEIPARAM VIRGINEM DE LOS
HOYOS INTER MONTES ET RYVELS
Consuetudines circa opulens de Phlego. on.

ANNO 1785
MAYR Composita & praelegio Car. Mayeri.

rului italian Francesco Straparola —
Piacevoli Notte (Noptile plăcute)⁷⁾.
Într-un prim contact cu mediul uma-
nist al Padovei și Veneției, stolnicul
își procurase pentru studiu *Logica* lui
Cesar Cremonini. Preocuparea pentru
ansamblul operei acestui cunoscut filo-
zof al Renașterii continuă însă și după
încheierea stagiului de studii în străi-
nătate. Între publicațiile achiziționate
în ultimele decenii ale secolului al
XVII-lea figurează și o lucrare rară —
poeziile bucolice ale filozofului Cesar
Cremonini, adunate sub titlul *Aminta
e Clori*. Dacă primele traduceri din
lucrarea *De gli scherzi geniali* a uma-
nistului italian Francesco Loredano
s-au făcut la Iași în anii 1786 și 1788,

⁷⁾ Alcătuită din 2 părți, lucrarea conține
73 de povestiri în genul Decamerontului. Su-
biectul unei asemenea povestiri (noaptea a
patra) a fost preluat de Molière în come-
dia sa *Școala femeilor*. Această lucrare, care
a înregistrat o largă circulație în sec. 16 și
17, l-a inspirat și pe marele povestitor fran-
cez Charles Perrault.

sub titlul *Zăbava* (sau *Batjocura*) fan-
teziei, această scriere era cunoscută în
mediul cărturăresc din Țara Romî-
nească, prin intermediul bibliotecii
stolnicului Constantin Cantacuzino,
încă de la sfârșitul secolului al XVII-
lea, într-o ediție din 1678, care s-a pă-
trat pînă astăzi în rafturile Bibliotecii
Academiei.

Din corespondența purtată cu Hri-
sant Notara, Patriarhul Ierusalimului,
reiese că, în fiecare an, Stolnicul pri-
mea calendare și almanahuri din dife-
rite țări. Astfel, la 9 septembrie 1708
îi trimite patriarhului Hrisant Notara
„un calendar de la Tirnova (Tyrnau),
zis al Astrofilului“, în noiembrie 1712
anunță că a primit 4—5 „calendare ita-
lienești, din care s-au dat să se tra-
ducă (în limba greacă) prognosticu-
rile“, iar la 27 ianuarie 1713 îi trimite
un calendar leșesc și unul unguresc. În
Biblioteca Academiei se păstrează și
astăzi un almanah italian tipărit în
anul 1700 la Veneția, iar din periodi-
cul venețian *Galleria di Minerva* Stol-

nicul avea o colecție completă, începînd cu primul număr apărut în anul 1696.

În anul 1683 au fost încorporate în fondul bibliotecii de la mănăstirea Mărgineni cîteva cărți aduse de ostași romîni care au participat, alături de turci, la asediul Vienei. Lucrările au aparținut unei mănăstiri cistercite situate în preajma orașului asediat, intrucît fiecare dintre cele patru cărți, identificate pînă în prezent, poartă însemnări și numere de înregistrare în catalogul bibliotecii mănăstirii. Lucrarea înregistrată sub nr. 1 este un manuscris din secolul XV, celelalte trei (numerotate — 2, 3 și 5) fiind tipărituri din secolul XVII. Manuscrisul, un infolio alcătuit din 271 de foi pergament, cu coperte de lemn, ferecate în fier, conține lucrarea *Rationale divinarum officiorum* de Gulielmus Duranti (Durand) și a fost semnalat de N. Iorga în 1907. Importantă pentru cunoașterea preocupărilor științifice ale Stolnicului este lucrarea *Ars magna sciendi...* (Amsterdam, 1699), a savantului german Athanasius Kircherius egiptolog și în același timp, autor a numeroase disertații de matematică, fizică, medicină, cosmografie etc. Se adaugă apoi, un miscelaneu cuprinzînd diferite studii și comentarii asupra filozofiei lui Aristotel, apărute la Ingolstadt în 1621, și lucrarea unui cunoscut istoric și arheolog german Andreas Brunnerius — *Annalium virtutis et fortunae Boiorum*, apărută la Munchen în 1629. Această lucrare a aparținut pentru o perioadă cronicarului sîrb Gheorghe Brancovici, fratele mitropolitului Sava Brancovici, intrucît poartă marca sa de proprietate, în forma prescurtată „Ot: K.[omite] G.[heorghe] B.[rancovici]“. De altfel, mai cunoaștem încă alte două lucrări cu o apartenență intermediară similară. Scrierea lui Mihail Apafi — *Wendelinusnak Markus Friedericus a Keresztyén Isteni Tudományrol írott két könyvei* (Cele două cărți ale lui Marcus Friedericus Wendelius despre știința creștinească dumnezeiască), tipărită la Cluj în anul 1674 are semnătura lui Sava Brancovici (pe forța) și ex librisul lui Gheorghe Brancovici pe foaia 12 verso și inițialele, pe pagina de titlu, iar o lucrare cu un

conținut asemănător, tipărită în anul 1575⁸⁾, are numai marca de proprietate a cronicarului.

În biblioteca de la mănăstirea Mărgineni au mai intrat de-a lungul anilor și alte manuscrise și tipărituri datorite eruditului boier muntean de cărturari romîni sau străini care au poposit cîndva la mănăstirea Mărgineni sau au întreținut cu stolnicul Constantin Cantacuzino relații de prietenie. O lucrare de teologie în limba italiană (*Cardinalismo di Santa Chiesa*, parte terza, 1669), aflată în colecțiile Bibliotecii Academiei, poartă semnătura epigrafistului englez Edmund Chisthull, care a călătorit în primăvara anului 1702 prin Țara Romînească, l-a cunoscut pe stolnicul Constantin Cantacuzino și s-a referit pe larg la această întîlnire într-o lucrare memorialistică, apărută la Londra în anul 1747. Recent, am identificat în fondul documentar al Bibliotecii Colegiului „Nicolae Bălcescu“ din Craiova, un alt exemplar din această lucrare, semnat de spătarul Toma Cantacuzino, care a însoțit delegația engleză din 1702 pînă în Transilvania.

De la Iacob Pylarino, medic la curtea lui Șerban Vodă Cantacuzino și Constantin Brîncoveanu, s-a păstrat în afară de un exemplar din cronică latină a lui Ioan Neucleus (Colonia, 1544), semnalat de Ion Bianu și de alte studii ulterioare — volumul I din *Philosophia vetus et nova ad usum scholae accomodata*, tipărită la Paris în anul 1682, iar alte două tomuri din această lucrare (tomul 2 și 4) au ex libris-ul unui alt medic contemporan, necunoscut pînă în prezent istoriei medicinei din țara noastră: „Prochorii Primicyrii doctoris medicine“.

Încheiem șirul observațiilor noastre asupra bibliotecii stolnicului Constantin Cantacuzino, fără a considera însă epuizate informațiile bogate pe care le deținem despre această importantă colecție de cărți, alcătuită cu trudă și pasiune la răspîntiile veacurilor care au trecut.

DIMA DRĂGAN CORNELIU

⁸⁾ Bornemisza Peter — *Harmadic részbe az Evangéliumokból es az Epistolákból való tanúságoknac*. (Pentru a treia a învățăturilor din Evanghelie și Epistole). *Semptéröl*. 1575.

Un tiraj necunoscut al traducerii
în limba franceză a operei
principale a lui D. Cantemir:

ISTORIA IMPERIULUI OTOMAN

În *Bibliografia romînească veche*, tom. 2, p. 66—70, de Ion Bianu și Nerva Hodoș, sub nr. 231, la anul 1743, se vorbește despre cartea: *Histoire de L'Empire Othoman, ou se voyent les causes de son aggrandissement et de sa decadance. Avec des notes très instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir* [sic], prince de Moldavie. Traduite en françois par M. de Jonquières, commandeur, chanoine regulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. Tom. 1. A Paris, chez Louis-Etienne Ganeau, Rue Saint Jacques, vis-à-vis Saint Yves, à Saint Louis. M.DCC.XLIII. Avec approbation et privilege du Roy.

La pagina 70 a Bibliografiei citate, autorii spun că „Librării care s-au folosit de privilegiul de a edita opera lui Cantemir¹⁾, în urma cesiunii lui Ganeau²⁾, sînt, după cîte știm pînă astăzi, următorii: „Huart, Libraire et Imprimeur de Monseigneur le Dauphin, proche la Fontaine S. Severin, à la Justice“; „Le Clerc, père et fils, Quay des Augustins, à la Toison d'or“; „Jacques-Nicolas le Clerc, au deuxième Pilier de la Grand' Salle du Palais, du côté de la Chapelle, à la Prudence“ și „Savoie, Libraire, rue S. Jacques, proche la Fontaine S. Severin, à l'Espérance“.

Dar din declarația librarului Ganeau se vede că numărul editorilor care puteau profita de privilegiul de a tipări această carte este de opt. Iată citatul: „J'ai cédé a Messieurs Nyon père, Huart, Le Clerc aîné, Barois fils, Despilly, Le Clerc jeune et Savoie le présent Privilege, pour en jouir conjointement avec moi, chacun par part égale, suivent nos convention, a Paris ce 2 Juillet 1742. Ganeau“.

¹⁾ Numele acestor librari este înșirat pe ultima pagină a volumului al doilea al cărții discutate aici.

²⁾ Librarul care obținuse privilegiul regal de a edita această carte.

Tot la pag. 70 a bibliografiei citate autorii mai spun că: Textul a fost compus o singură dată, afară de titluri, cîteva pagini și poate indicele alfabetic, și s-a tipărit în două feluri: într-o ediție în două volume în 4° pe două coloane pentru Ganeau, Le Clerc père et fils și Savoie; iar pentru Huart și J. N. Le Clerc s-a tras o ediție mică în 4 volume în 12°.

Numele tipografului se găsește numai în ediția cea mică: «De l'Imprimerie de Ballard, fils, au bas de la rue S. Jean de Baubais, à sainte Cécile, 1743».

Indicațiile bibliografice date de Ioan Bianu și Nerva Hodoș sînt exacte.

Trebuie adăugat însă la aceste indicații un tiraj în plus, necunoscut de ei, la Barois fils.

În Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu“ din Iași, la cota CR—IV—53, există cartea discutată aici, a cărei pagină de titlu nu se deosebește de cea citată la începutul acestei note decît prin: „A Paris, chez Barois fils, Quay des Augustins, à la Ville de Nevers. M.DCC.XLIII. Avec approbation et privilege du Roy“.

Menționăm de asemenea că Bianu și Hodoș nu spun dacă cele două volume ale ediției în 4°, pe două coloane, au fost legate împreună, cum e cazul operei din B.C.U.-Iași, sau separată. Cartea noastră a fost din capul locului legată (cele două tomuri) împreună, legătură fiind de epocă³⁾ și bine conservată.

Indicațiile paginațiilor sînt însă exacte.

Am crezut că nu este lipsit de interes să vorbim despre acest tiraj, apărut sub auspiciile editorului *Barois Fils*, deoarece el nu a fost semnalat de către bibliografi, fiind vorba de o carte care a dus știința romînească dincolo de hotarele patriei.

Iată ce se spune în lucrarea: *Biographie universelle, ancienne et moderne, ou histoire, par ordre alphabe-*

³⁾ Aflăm de altfel din Jacques-Charles Brunet, în *Manuel du libraire et de l'amateur de livres*, 5-em ed., tom. 6, col. 1575, că lucrarea a apărut în două tomuri, într-un volum.

tique, de la vie publique et privée de tous les hommes qui se sont distingués par leur écrits... Paris, Michaid Frères, 1813, tom. 7, pag. 55 : „Istoria creșterii și descreșterii imperiului otoman : originalul latin a rămas în manuscris. J. L. Schmit l-a tradus în germană, Hamburg, 1745, în 4° ; Nic. Tindal îl tradusese în engleză, din ordinul reginei Anne, Londra, 1734, 2 vol. în fol., precedată de viața autorului ; de Jonquière l-a tradus în franceză, după traducerea engleză, Paris, 1743, în 4°, idem, 4 vol. în 12°. Această istorie, care se divide în două părți, merge pînă la 1711. I se reproșează autorului că a ară-

tat puțin simț critic și că nu a consultat pe istoricii orientali ; cu toate acestea, această operă va fi întotdeauna consultată cu profit ; cronologia ei este în general exactă și numele proprii nu sînt aici deloc desfigurare ca în cea mai mare parte a operelor de acest gen“.

Lucrarea aceasta, apărută la Paris în timpul cînd acolo era Antioh Cantemir, în calitate de ambasador al Rusiei¹⁾, a avut un mare succes și acest succes se vede și din numărul tirajelor scoase consecutiv.

MIHAI BORDEIANU

¹⁾ Antioh Cantemir moare la Paris în 1744.

LAUDĂ CĂRȚII

(Nicolae Iorga despre scris și carte)

Primele amintiri ale lui Iorga se leagă de carte : „Mă văd încă luînd un braț din cea mai bună literatură franceză a primii mele copilării“¹⁾. Prin aceste cărți, aduse de tatăl său de la librarul Petrini, a învățat copilul N. Iorga să citească : „Eu n-am învățat a ceti și scrie : sînt lucruri care mi-au venit de la sine. Nu-mi aduc aminte de niciun ceas de pregătire „pedagogică“ pentru a descoperi literele și a le înbina în silabe, care pe urmă să-mi dea cuvîntul“²⁾. Avea pe atunci nu mai mult de : „cinci ani... cartea mi-a stat înaintea, cartea întreagă, cartea pe care un om o scrie pentru oameni“.

În același chip, de însetat cititor, este înfățișat elevul Iorga și în primele amintiri ale foștilor săi colegi : „Era ziua de 1 septembrie 1885. Ne vedeam după două luni de vacanță, în sala clasei a VI-a a liceului național din Iași... Spre cea mai mare nedumerire însă, cînd ne-am adunat, am găsit instalat, în clasă, în capătul dinspre stradă al amfiteatrului, ultima bancă, un personaj, uriaș, straniu chiar. Un mare punct de întrebare. Cu nasul într-o carte, pe care o ținea cu dreapta, ținea în stînga un creionaș, cu care bătea un tact rar și oarecum mecanic. Picioarul drept peste cel stîng, mișcîndu-se

pare că tot mecanic, în tactul mîinii cu creionul. Din cînd în cînd, ridică ochii de pe carte și arunca priviri cercetătoare...“

Crescut astfel „în recea religie a cărții“, Iorga nu numai că a scris cărți, dar a și adunat în casa sa pe ale altora cu un sentiment de stimă, fiindcă „orice carte, căpătată oricum, trebuie înainte de toate, luată în mîini cu un sentiment de respect, de reverență și puritate. Scriitorul nu e furnizor oarecare... Acel care a alcătuit o operă capabilă să dureze e superior — uneori cit de sus ! — al cititorilor săi“³⁾.

Strînse clipă cu clipă, de pretutindeni, ele s-au înmulțit, încît grija sa cea mai mare acum era să aibă o casă, care i se donează în 1919 : „V-ați gîndit să-mi dați o casă pentru a cuprinde cărțile care... au fost strînse cu multă greutate și desigur că nu trebuie să se risipească. A fost una din îngrijorările mari ale vieții mele să mă gîndesc că aceste cărți, venite din toate colțurile lumii și dintre care nu e una care să nu închidă și o părticică din sufletul meu, s-ar putea risipi. A fost chiar, visul cel mare al vieții mele“⁴⁾.

Mai tîrziu, pe cînd își scria autobiografia, Iorga își aduce din nou aminte de clipa anului 1919, cînd a luat în primire casa din strada Bonaparte, pri-

¹⁾ Cum să citim și să înțelegem arta. Vălenii de Munte, 1930, p. 3.

²⁾ O viață de om. Vol. 1. București, 1934, p. 10.

³⁾ Cum să cetim... București, 1930, p. 20.

⁴⁾ Citeva cuvinte de mulțumire. În : Neamul românesc, 1919, 24 decembrie.

mită prin donație publică pentru nevoile sale și ca adăpost al cărților sale. Rar se pot întâlni cuvinte de iubire pentru carte ca cele ce urmează: „O, sfintele mele cărți, mai bune și mai rele, pe care soarta prielnică mi le-a scos înainte, cât vă datoresc că sînt om, că sînt om adevărat, ca oamenii din țările unde nu s-a întrerupt niciodată cultura, și de aceea, cu toată lipsa unei averi, moștenită sau cîștigată, cu cită nesfîrșită iubire, cu cită nesățioasă patimă v-am cules de pe toate drumurile, din toate tristele colțuri ale părăsirii voastre, din împrăștierea altor furtuni și catastrofe casnice, pentru a face din voi, ce a lăsat mai prețios omenirea de pretutindeni și de oriunde, în casa mea, deseori mutată, pînă la permanența unui dar prietenesc, biserică celor patruzeci de mii de glasuri“...

Iorga crede că o carte e un lucru mare, ce pornește din sufletul creatorului și se adresează nu unor inițiați, ci tuturor: „Cine scrie pentru puțini, scrie numai pentru aceia: cine scrie pentru sine, scrie pentru toți“⁵⁾. Cartea caracterizează și înobilează pe om, dîndu-i demnitate, prestigiu: „Cetitorul să zică la mîntuirea cărții tale, nu am cîștigat o carte, ci: am cunoscut un om“⁶⁾.

Iorga recomandă să se citească pe îndelete și nu în pripă; să citești, pe cît e posibil cartea ce-ți aparține: „o carte nu se cetește cu adevărat pe o bancă din parc, pe bancheta unui vagon, nu se frunzărește pe pat în momente de neocupație. Ea se cere a fi întrebuintată acasă, în liniște, într-o anumită stare senină a spiritului. E bine cînd o ai în familie. Un sentiment duios se adaugă atunci la interesul pe care lucrarea însăși îl prezintă. Simți că degetele celor care nu mai simt au atins cîndva aceleași foi. E încă un fel de împărtășire cu înaintașii. Cartea împrumutată în grabă, cetită în grabă, părăsită în grabă nu folosește la mare lucru. Îți trebuie un timp ca să te deprinzi cu dînsa, și el poate fi mai lung“⁷⁾.

Fiecare carte se citește în felul ei, depinzînd de natura scriitorilor: „Nu orice scriitor se cetește în aceeași fel. Pentru fiecare e necesară altă poziție de spirit și alte condiții exterioare. Poezia lirică se gustă numai în intimitate și „à petites gorgées“. Cei care cred că se poate deschide Romancerul lui Heine sau *Les fleurs du mal* al lui

Baudelaire la opt ceasuri de dimineață pentru a le da gata cu satisfacție la zece, nu-și dau seamă de metoda unei astfel de lecturi. Ajunge de multe ori o singură bucată pentru a da mîngiere sau îndemn, pentru a purifica o zi întregă. Cutare recurgea pentru a-și sfinți ziua la câteva versuri numai din *Antologia* greacă, în care e tot parfulul sufletului elenic“⁸⁾. Citind în acest chip, luîndu-ți notițe, în caiete speciale, păstrate pe o viață „astfel de lecturi numai sînt o amortire a urtului, o înșelare a ceasurilor goale, o bătaie de joc și o profanare, ci o mare mulțumire pentru moment, un învățămînt durabil pentru viața întregă“⁹⁾.

Cititul unei cărți e o „convorbire“ cu autorul, de aceea se cere liniște, să se audă un singur glas, acela al inspirației ei venite de departe în spațiu și în timp. E un lucru de lăină care preface izolarea. Cuvintele fermecate nu rătrund oricînd și oriunde.

Iorga distinge două tipuri de cărți: „Cei mai mulți scriitori vorbesc pentru urechea cititorilor, care-și aleg meșteștii. Cîțiva vorbesc pentru suflete. Numai cărțile acelora se deschid a doua oară“¹⁰⁾.

Un om cînd are ceva de spus, are și obligația de a scrie, obligația față de el și de societate: „Un scriitor e un spirit de tradiție socială. Sînt alții poate mai mari decît el, care nu scriu. Aceia sînt piatră scumpă, în invelișul de egoism pe care nu-l pot sau nu se îndură să-l lepede“¹¹⁾.

Dar scrisul oricui nu te împiedeca și pe tine cititor să ai ideile tale: „Cetind sute de cărți despre probleme mari, scrise de sute de oameni, deosebiți în loc, în timp, în neam, în toate, aflî ceva comun care te înalță. Și această înțelegere mărează în cele de mai sus, te pune pe gînduri, om al indoielii“¹²⁾.

Iorga recomandă fiecăruia să-și facă o cît de mică bibliotecă, deoarece „cartea care se cumpără și se păstrează cu cea mai mare grijă, formînd o bibliotecă aleasă“, te înalță și înălțîndu-te pe tine, înalți poporul căruia îi aparții...

Să citești cărțile culturii tale, dar să nu uiți și pe acelea ale altor culturi, și această alegere din bunurile spirituale își are însemnătatea sa „ceea ce

⁵⁾ Ibidem, p. 21.

⁶⁾ Ibidem.

⁷⁾ *Cugetări...*, p. 281.

⁸⁾ Ibidem, p. 214.

⁹⁾ Idem.

⁵⁾ *Cugetări*. Vălenii de Munte, 1911, p. 192.

⁶⁾ Ibidem, p. 165.

⁷⁾ *Cum să cetim*, p. 20.

un popor alege din literatura altui popor, are totdeauna o deosebită valoare pentru aprecierea în acel moment al sufletului aceluia popor¹³⁾.

Un minunat elogiu adus cărții îl aflăm în articolul intitulat *Carte și suflet*, din care reproducem un fragment:

„Cărțile apar, se cetesc și se uită. Cite sînt acelea pe care să le mai ia în mînă cineva, acelea pe care să le simți în suflet după ce le-ai citi, cum era pe vremea mea cu adîncul roman rusesc

¹³⁾ Traduceri din limba franceză în literatura romînească. Vălenii de Munte, 1936, p. 3.

sau înainte de aceasta cu romanul de aventuri al lui Walter Scott și Alexandru Dumas tatăl!

Căci o carte e contactul sufletesc cu un om, contact pe care-l poți primi sau respinge, și la care te poți întoarce. Ea e un sprijin, o mîngiere, un îndemn. Este cite una căreia îi datorești cît și celui mai bun învățător. Ba chiar care-ți este cît ți-au fost părinții, și cei mai buni. Dar atunci trebuie să cetim cu alegere¹⁴⁾.

BARBU THEODORESCU

¹⁴⁾ *Pămîntul*, 1935, p. 101—102 și în *Glas tinăr*, 1935, nr. 5—8, p. 1—2.

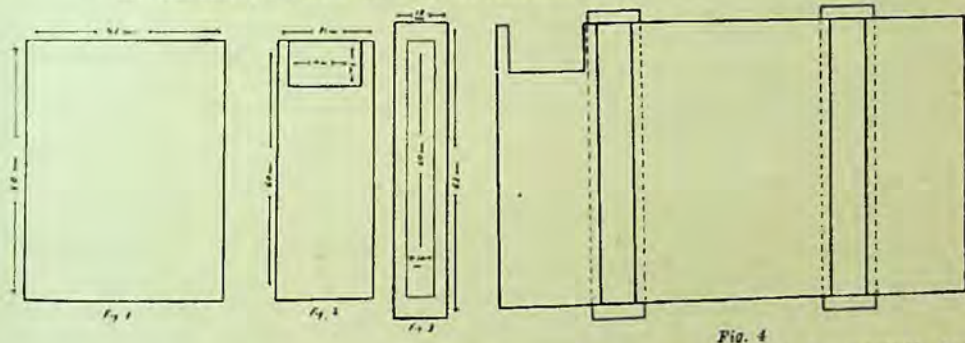
SFATURI PRACTICE

Cum se poate confecționa o mapă pentru păstrarea colecțiilor de ziare

În biblioteci, colecțiile de ziare sînt foarte des consultate de cititori. Bibliotecile publice din țara noastră practică însă pe scară largă un mod cu totul impropriu de conservare a colecțiilor, zărele cotidiene sau săptămînale, și uneori chiar revistele, fiind fixate cu șnururi de un cotor sau o mapă de carton. În afară de faptul că un asemenea fel de prezentare este inestetic, aplicarea lui duce la deteriorarea prematură a colecțiilor de periodice. De aceea, pentru a le putea păstra și prezenta în condiții optime, zărele trebuie păstrate în mape. Realizarea unei astfel de mape este foarte simplă.

Materialul necesar — o coală de carton de circa 1 mm grosime de format 70 × 100,

- o coală de hîrtie velină mată (de desen),
- 1/2 m de pînză de doc (de preferat culoarea gri),
- două perechi capse de tipul butonilor rapizi,
- 15 cm elastic rotund,
- un borcan de pastă de lipit „Progresul“.

Cartonul, hîrtia și pasta de lipit se găsesc în mod curent în librării, iar butonii rapizi îi putem procura de la magazinele cu articole de cizmărie. Pînza de doc și elasticul se pot procura cu ușurință de la toate magazinele textile. Avînd aceste materiale la dispoziție și cu ustensilele pe care fiecare din noi le are la îndemînă, adică un cuțit cu vîrf ascuțit, o foarfecă, o linie și un metru, putem confecționa foarte simplu o mapă destinată păstrării zărelor.

Confecționarea mapei. Decupăm așa cum se vede în fig. 1, o bucată de carton de format 42×60 cm, având grijă ca unghiurile să fie de 90° . Aceasta va fi partea de dedesubt a mapei noastre. Pentru cele două părți laterale, care prin închidere vin deasupra, decupăm două bucăți de carton pe formatul 21×60 cm, așa cum se arată în fig. 2. La una din aceste bucăți, în partea de sus, facem o deschizătură de 9 cm în adâncime și 16 cm în lățime, așa cum se vede la partea superioară a fig. 2. Această fereastră dreptunghiulară oferă posibilitatea de a identifica cu ușurință colecțiile de ziare fără a deschide mapa sau a aplica o etichetă explicativă.

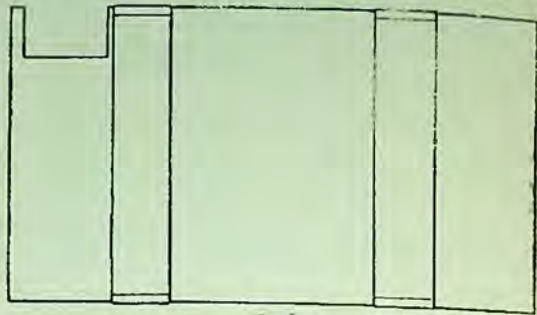

Fig. 2

Din coala de hirtie de desen, tăiem apoi două ștraifuri late de 10 cm și lungi de 60 cm, care vor reprezenta grosimea mapei. Tot așa procedăm și cu pînza de doc, din care vom tăia patru ștraifuri. Două vor avea formatul 13×63 , iar celelalte două 13×59 cm. Este de preferat ca, înainte de folosire, pînza să fie apretată cu o soluție mai concentrată de „Apretol“. În felul acesta vom putea lucra mult mai ușor, deoarece este știut că o pînză rigidă poate fi mai ușor cașerată și aderă perfect, fără neregularități, la suprafața cartonului.

După ce am croit toate aceste părți componente, putem trece la asamblarea mapei. Ungem, pe toată suprafața, cele două ștraifuri de hirtie cu pastă de lipit „Progresul“ și le aplicăm pe cele două bucăți de pînză (lungi de 63 cm), în așa fel încît să rămînă, la fiecare latură a ștraifului de hirtie, 1,5 cm pînză, așa cum se poate distinge în fig. 3. Apăsăm bine cu podul palmei pe ștraiful de hirtie, pentru a se realiza o aderență perfectă, după care marginea de pînză se unge pe părțile laterale, cu pastă de lipit. Bucata de carton cu fereastră o aplicăm pe porțiunea de pînză unsă, în partea stîngă, pînă în marginea ștraifului de hirtie, iar în partea dreaptă aplicăm bucata mare de carton, tot pînă în marginea ștraifului de hirtie. Tot așa procedăm și cu cea de-a doua clapă a mapei, care încheiată trebuie să arate ca în fig. nr. 4.

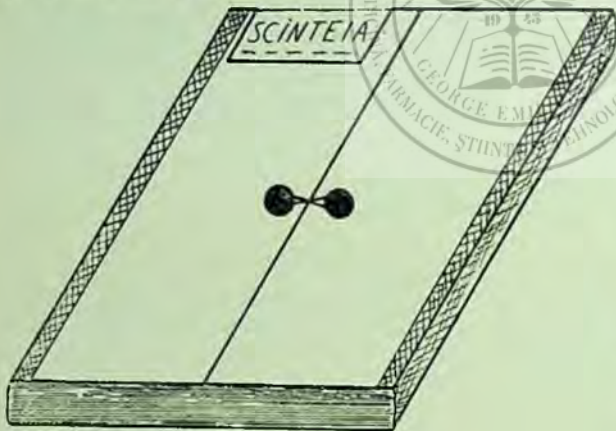

Fig. 6

sus și jos distanță de la margine, așa cum se vede în fig. nr. 5, după care toate părțile componente ale mapei, astfel încheiate, vor fi lăsate să se usuce circa 2 ore.

Tot din carton decupăm apoi două discuri de mărimea unei monede de 5 bani și două de mărimea uneia de 25 bani pe care le lipim perechi, discul mic peste cel mare. După ce s-au uscat bine, cele două discuri, se lipesc pe partea mică înăuntru, pe fața mapei, de o parte și de cealaltă a clapelor, avînd grijă să fie la jumătatea înălțimii și la circa 4 cm de margine. Lăsăm din nou să se usuce, după care perforăm mapa, pe mijlocul fiecărui disc. Prin orificiul astfel creat introducem cite un buton rapid pe care îl fixăm de fața mapei prin baterea cu un ciocan de fier. Bucata de elastic cu capetele înnodate va forma elementul de închidere a mapei.

Mapa gata, corect executată după indicațiile date, va arăta ca în fig. nr. 6.

COȘCA CRETU

Cartea la locul de producție

Propaganda cărții tehnice în sprijinul producției este o preocupare permanentă în activitatea bibliotecii sindicale de la Uzina mecanică din Turnu-Severin. Pentru realizarea sarcinilor privind răspîndirea cărții tehnice în rîndul muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor, pe lângă bibliotecă a fost constituit un colectiv de sprijin format din cei mai buni specialiști ai uzinei. În felul acesta, biblioteca primește un ajutor competent în realizarea diferitelor acțiuni pe teme profesionale.

Pentru a veni într-un mod mai eficient în sprijinul colectivului uzinei în îndeplinirea planului de producție, biblioteca sindicală în colaborare cu biblioteca tehnică au organizat, la locurile de muncă, 33 de biblioteci mobile de secții și ateliere. Astfel cărțile sînt în permanență la îndemîna muncitorilor, putînd fi consultate oricînd se ivesc diferite probleme în procesul de producție.

Principala problemă ce stă în fața colectivului bibliotecii este preocuparea permanentă pentru aprovizionarea cu noutăți a bibliotecilor mobile. Acestea sînt frecventate cu regularitate de către majoritatea muncitorilor, care găsesc întotdeauna aici lucrările care-i interesează.

La biblioteca mobilă de la secția lemn — condusă de Alexandru Giurcan — la cea de la secția electrică — responsabil Cicu Marius și altele, numărul cititorilor a crescut mult, cuprinzînd aproape întreg efectivul secțiilor respective. La sfîrșitul semestrului I al acestui an, numărul cititorilor înscriși la biblioteca sindicală era

mult mai mare decît în aceeași perioadă a anului trecut.

Una dintre formele cele mai eficiente de propagandă a cărții folosite de biblioteca sindicală sînt acțiunile de masă cu cartea. În primele șapte luni ale anului, au fost organizate peste 150 de acțiuni cu cartea, dintre care aproape 100 la locul de producție. La reușita acestor acțiuni, o contribuție deosebită au avut specialiștii din colectivul bibliotecii. Această colaborare se realizează în mod permanent și începe cu stabilirea — pentru fiecare lună — a planului acțiunilor de masă cu cartea. În continuare, fiecare membru al colectivului răspunde de un număr de acțiuni, de pregătirea materialelor și de buna organizare a acestora.

Pentru ca prin acțiunile cu cartea organizate în cadrul bibliotecii să se obțină rezultate cît mai bune, între membrii colectivului de sprijin s-au stabilit responsabilități pe grupe de publicații. Ocupîndu-se în special de organizarea propagandei lucrărilor social-politice, științifice, tehnice sau beletristice, aceștia au posibilitatea să aprofundeze problemele respective, să capete experiență în pregătirea anumitor manifestări.

În ridicarea calitativă a activității bibliotecii sindicale și a bibliotecilor mobile, un rol pozitiv a avut schimbul de experiență care s-a ținut recent între bibliotecile mobile. Tema schimbului de experiență a fost *Metode folosite de bibliotecari pentru atragerea la lectură a cititorilor, pentru organizarea propagandei cărții*. Acest schimb de experiență a scos în evidență importanța deosebită ce trebuie acordată în organizarea propagandei cărții, sprijinirii activității productive a colectivului de muncă al uzinei.

SILVIA CISTELEAN

În sprijinul producției din G. A. C.

Punind în centrul preocupărilor lor propaganda lucrărilor agrozootehnice, numeroase biblioteci comunale din raionul Turnu-Severin au obținut rezultate deosebite. La biblioteca comunală Șimian de exemplu, au fost inițiate acțiuni cu cartea ce urmăresc îndeaproape calendarul muncilor agricole. Încă din toamna trecută, bibliotecara Doina Pătrașcu a organizat în localul căminului cultural o expoziție de cărți pe tema *Drumul recoltelor bogate trece și prin bibliotecă*. Alături de cărți privind pregătirea uneltelor, muncile pământului, pregătirea culturii legumelor în sere și răsadnițe, alegerea semințelor, cărți privind arăturile adânci de toamnă, solul și însușirile lui etc., în expoziție au fost prezentate și diferite produse agricole din producția gospodăriei colective.

Deoarece în atenția colectivităților din Șimian este obținerea de însemnate cantități de legume și zarzavaturi timpurii, la biblioteca comunală s-au organizat, în colaborare cu căminul cultural, o serie de acțiuni menite să popularizeze cartea legumicolă. Cu sprijinul echipei artistice de amatori a căminului cultural s-a organizat o manifestare intitulată *Ce să citesc pentru a populariza anumite cărți aflate în fondul bibliotecii comunale*, printre care și cărți de legumicultură ca *Experiențele noastre în obținerea recoltelor mari de cartofi timpurii*, apoi capitole din *Cartea legumicultorului* privind: îngrijirea răsadului, producerea răsadurilor în ghivece nutritive etc.

Cunoscind bine planurile de producție și realizările brigăzilor din gospodărie și deplasându-se la locul de muncă al colectivităților, bibliotecara a putut întocmi planuri de lectură pentru colectivități, brigadierii, șefii de echipă, cărora le-a recomandat cărți din fondul bibliotecii. Mulți țărani colectivști ca Ștefan Giulgan, Maria Nicoară, Eleonora Piroi ș.a. care aplică metodele și sfaturile cuprinse în lucrarea lui M. Nasta *Sfaturi pentru cultura legumelor* sau din *Cultura roșiilor timpurii* au reușit să obțină rezultate remarcabile în munca lor.

O metodă eficientă folosită de bibliotecară în propaganda cărții agrozootehnice a fost organizarea consfătuirilor cu cititorii pe brigăzi de producție. Astfel, a avut loc o consfătuire cu tema *Cum putem asigura o mai bună aprovizionare a orașului cu legume în tot timpul anului*. În perioada de pregătire a consfătuirii s-au inclus în planurile cercurilor de citit teme ca: folosirea rațională a terenului prin culturi succesive, cultura forțată a legumelor în răsadnițe, cultura legumelor timpurii în câmp, cultura principalelor specii legumicole, cum putem obține legume proaspete tot timpul anului ș.a.

În cadrul consfătuirii a fost prezentat un referat în legătură cu tema în discuție, întocmit de profesoara Eugenia Cosma. Bine documentat, cuprinzând o serie de recomandări și sfaturi din cărțile de agricultură existente în bibliotecă și totodată având referiri concrete la situația din gospodăria colectivă din Șimian, referatul s-a dovedit deosebit de interesant și a stîrnit vii discuții în rîndul colectivităților.

Trebuie subliniat faptul că biblioteca din Șimian este în permanentă prezentă în comună cu acțiuni legate de problemele cele mai actuale care-i preocupă pe colectivști. Astfel, întrucît în gospodăria colectivă au fost efectuate în vara aceasta lucrări de irigare a solului, în rîndul colectivităților au fost intens popularizate lucrări axate pe această temă.

O bogată activitate pe linia propagandei agrotehnice se desfășoară și la biblioteca din comuna Crăguiești. Bibliotecara Elena Bălu organizează numeroase acțiuni de masă cu tematica legată de preocupările de producție ale colectivităților. Deosebit de apreciate de către colectivști au fost concursurile *Cultura legumelor*, *Creșterea viței de vie pe terase* organizate cu ajutorul profesoarei Janeta Teșilă. Cu sprijinul Nădejdei Goia, agronomul comunei, a fost pregătită consfătuirea *Sămînța și semănatul*, la care au participat aproape toți colectivștii. Interesantă a fost și „călătoria” pe hartă intitulată *Să ne cunoaștem bogățiile regiunii* la realizarea cărora bibliotecara a fost sprijinită de profesorul Constantin Calotă.

Secția muzicală a Bibliotecii raionale Rîmnicu-Sărat

În orașul Rîmnicu-Sărat se desfășoară de câțiva ani o frumoasă activitate educativ-muzicală. Bogata înzestrare materială a secției muzicale a permis cititorilor acestei biblioteci cunoașterea celor mai valoroase creații muzicale. Secția muzicală dispune de 200 discuri microșion, două picupuri, radio, magnetofon și de un fond de literatură muzicală, cuprinzând circa 950 titluri. Pentru informarea cititorilor, a fost întocmit catalogul discurilor (pe genuri muzicale) și catalogul tematic al cărților. Instrumentele de informare bibliografică sînt astfel concepute încît vin direct în sprijinul celor ce iau cunoștință pentru prima oară cu acest vast domeniu al creației muzicale. Pentru propaganda largă a cunoștințelor de cultură muzicală s-au organizat și o serie de manifestări de masă cu un conținut deosebit de interesant. Acest lucru a fost posibil și datorită sprijinului acordat de către Comitetul raional pentru cultură și artă, de casa raională de cultură și de colaboratorii voluntari ai bibliotecii raionale.

Cum am organizat această activitate? În primul rînd, din rîndul nostru, al amatorilor, am format un colectiv obștesc de sprijin în care fiecare avea o anumită sarcină: pregătirea prezentărilor, a materialului ilustrativ muzical, procurarea diafilmelor sau activitatea propagandistică (problemă destul de dificilă într-un orașel fără instituții muzicale și deci fără o tradiție muzicală).

De la înființarea sa, în anul 1961, secția muzicală a organizat audiții pe diferite teme, unele din acestea fiind însoțite și de prezentarea unor opere literare (*Defăimarea lui Paganini*, *Cînta la Stupca o vioară*).

Secția este deschisă zilnic între orele 15—20, amatorii avînd la dispoziție o sală specială. În afara audițiilor zilnice la cerere, în ultimul timp am organizat la casa de cultură un ciclu de audiții săptămînale cu un conținut variat și atractiv, urmate de filme cu subiect

adekvat. Am fixat următoarele teme: *Despre muzică și muzicieni*, *Interpreți celebri*, *Muzica de operă și operetă*, *Muzica popoarelor și muzica ușoară*. Conținutul acestor audiții a fost adaptat nivelului diferit de pregătire muzicală al participanților. Aceștia au plecat de fiecare dată cu un bagaj de cunoștințe în plus și totodată au petrecut o după-amiază plăcută.

Rezultatele acestei activități nu au întîrziat să se arate. Numărul participanților la audițiile muzicale a crescut necontenit, în ultima vreme fiind prezenți la fiecare manifestare, circa 30—40 de persoane. (Unele manifestări s-au bucurat de o participare și mai largă, antrenînd peste 100 de amatori de muzică). Dintre audițiile cele mai interesante putem cita: *Instrumentele muzicii simfonice*, la care s-a folosit ca material ilustrativ discul editat de Electrecord precum și o bandă de magnetofon special imprimată de noi cu această ocazie. *Medalionul Giuseppe Verdi*, la care ne-am bucurat și de concursul Bibliotecii Centrale de Stat din București, care ne-a pus la dispoziție cîteva imprimări pe bandă de magnetofon. De asemenea, a crescut necontenit numărul celor ce frecventează zilnic secția muzicală.

Ca responsabil al colectivului mai sus-amintit, consider că activitatea secției muzicale din cadrul bibliotecii noastre raionale își atinge scopul, contribuind la educarea multilaterală a cititorilor.

Sperăm că, în viitorul cel mai apropiat, să obținem și concursul unor artiști de frunte ai vieții muzicale din țara noastră (în acest scop am luat legătura cu forurile corespunzătoare de la Filarmonica de Stat „George Enescu”, Teatrul de Operă și Balet, Teatrul de stat de operetă, cit și cu secția muzicală a Bibliotecii Centrale de Stat). În scurt timp audițiile muzicale, astfel concepute, vor deveni concerte cu caracter educativ. La intervale de 3 luni ne-am planificat să organizăm concursuri „Cine știe câștigă” pe baza noțiunilor însușite de participanții la audiții.

ARTUR FLORESCU

Practica de vară a studenților clujeni la Biblioteca documentară din Sighișoara

În vara acestui an, Biblioteca regională Brașov a trecut la organizarea și punerea în valoare a bogatului fond de publicații de la Biblioteca documentară din Sighișoara. În acest scop, biblioteca a solicitat sprijinul Facultății de istorie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj.

Facultatea de istorie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj a răspuns invitației noastre, planificând trimiterea unui număr de studenți practicanți la Biblioteca documentară din Sighișoara. În luna iulie un grup format din zece studenți din anul IV al Facultății de istorie a Universității (decan prof. univ. Ștefan Pascu, membru corespondent al Academiei R.P.R.), sub conducerea profesorului universitar Sigismund Jakó și a asistentului Nicolae Edroiu, au depus o muncă entuziastă și competență pentru reorganizarea fondului documentar. Studenții au lucrat la întreținerea și conservarea cărților, la separarea periodicelor de cărți, la numerotarea fondului vechi. Totodată, conform programei de practică, au efectuat unele studii privind componența și proveniența fondului, făcând fișe pentru cărțile tipărite în secolul XVI. Bibliotecarii de la biblioteca regională au coordonat munca studenților și au început întocmirea unui nou inventar.

Numeroasele autografe și inscripții ale foștilor posesori de cărți, — identificate cu prilejul reorganizării fondului de publicații — constituie dovezi autentice despre existența unor însemnate biblioteci particulare ale umaniștilor și ale altor cărturari din Transilvania. Studenții clujeni au întocmit studii interesante asupra bibliotecii lui Martin Kelp, care în 1684, ca rector al gimna-

ziului din Sighișoara, pune bazele unei biblioteci școlare, precum și despre valoroasa bibliotecă a familiei Schell, care de asemenea a fost donată acestei biblioteci. La îndemnul lui Kelp, în anul 1684, numeroși orășeni din Sighișoara îmbogățesc biblioteca prin donații. Printre ei se află și unul din meșterii orologi ai vestitului Turn cu ceas din Sighișoara : „Dominus Johannes Kürschel Republicae Schaesburgiensis Centumvir, Anthomatarius et Horologium Director”.

Biblioteca documentară din Sighișoara păstrează numeroase vestigii ale istoriei și culturii românești. În această bibliotecă au ajuns și unele lucrări care provin din vestita bibliotecă a stolnicului Constantin Cantacuzino. Pe multe cărți găsim inscripții românești scrise cu caractere chirilice și latine. Foștii posesori ai cărților făceau deseori notițe cronicărești despre diferite evenimente din istoria poporului român. Astfel, pe un dicționar latino-german este relatată victoria de la Brașov a lui Radu Șerban, voievodul Țării Românești, învingătorul lui Gabriel Bathori.

Printre cele zece incunabule păstrate aici se numără o aldină (tipărită la Veneția, 1499), *Elementele lui Euclid* (tipărită la Veneția de Erhard Ratdolt, care a funcționat între 1476—1486) și *Maronis Vita*, ieșită de sub teascul lui Leonhardus din Basel, Veneția, 1479. Printre cele peste 600 de cărți tipărite în secolul XVI, 28 sînt produse ale atelierelor tipografice din Transilvania. Printre cele din urmă se numără vestita *Rudimenta Cosmographica* scrisă și tipărită de umanistul brașovean, Johannes Honterus (Brașov, 1542), *Imagines mortis* de Valentinus Wagner (Brașov, 1557) și mai multe cărți ieșite de sub teascul lui Gaspar Heltai din Cluj. Dintre tipăriturile ardeleni din secolul XVII amintim doar lucrarea sibianului Valentinus Frank : *Hecatombe Sententiarum Ovidianarum* (Sibiu, 1679), care conține numeroase versuri românești.

PAVEL BINDER

Centru de îndrumare metodică a bibliotecilor comunale și sătești, biblioteca raională este chemată să acorde un ajutor sistematic și permanent, să studieze experiența și formele noi în activitatea unităților fruntașe și să generalizeze această experiență în practica tot mai multor biblioteci. În această direcție, colectivul bibliotecii raionale Moldova Nouă ajută bibliotecile din raion atât prin deplasările pe teren cât și prin diferite materiale de îndrumare sau de organizare a unor acțiuni de masă. Una din principalele forme de ajutorare a bibliotecilor din raion o constituie îndrumarea directă pe teren. În această privință, în munca de îndrumare și control colectivul bibliotecii noastre își desfășoară activitatea pe baza unor planuri lunare de deplasări. Aceste planuri sînt întocmite în așa fel încît trimestrial să fie controlate și îndrumate toate bibliotecile din raion. În deplasările pe teren se controlează activitatea desfășurată, se urmărește realizarea indicilor planificați și se dau îndrumările necesare pentru îmbunătățirea activității în viitor.

În perioada ce s-a scurs în cadrul celui de-al III-lea concurs bienal, colectivul bibliotecii raionale s-a deplasat la toate bibliotecile comunale și sătești de 2—3 ori. În deplasările efectuate s-a dat o atenție deosebită bibliotecilor cu indici de activitate mai scăzuți și cu bibliotecarii încadrați recent. La aceste biblioteci s-au organizat în timpul deplasărilor și unele acțiuni de masă model. De altfel, pentru a veni în ajutorul bibliotecilor din raion, colectivul bibliotecii raionale se preocupă în permanență de întocmirea unor materiale metodice pentru organizarea acțiunilor de masă și pentru îndrumarea activității bibliotecarilor.

În anul 1964, la biblioteca raională s-au întocmit 36 materiale metodice. Dintre acestea amintim: serile literare pe teme de: *1 Mai cîntat de poezii noștri, Pagini de literatură despre 23 August, Mihai Eminescu — luceșărul poeziei românești, Viața și opera lui Maxim Gorki*; montajul literar-muzical — *Victoria socialismului în patria noastră*; un matineu literar pentru copii *Luminile lui August* și două con-

cursuri-ghicitoare *Literatura despre 23 August și Drumul glorios de luptă al partidului*. De asemenea, a fost întocmit un indice bibliografic de recomandare *Scritorii noștri despre ieri și azi*, o listă de recomandare cu adnotări *Ce să citească legumicultorul*, planuri de lectură, recenzii, prezentări și altele. Aceste materiale au fost multiplicat și trimise tuturor bibliotecilor din cuprinsul raionului.

Pentru organizarea acțiunilor de masă s-au dat indicații metodice atât în cadrul ședințelor de lucru și seminariilor raionale, cât și în timpul deplasărilor efectuate pe teren, cînd bibliotecarii au primit ajutor concret în organizarea lor.

Veronica Popescu

*

Țăranii colectivști din comuna noastră își manifestă permanent dorința de a cunoaște îndeaproape evenimentele politice interne și externe. Pentru a răspunde acestei cerințe activul bibliotecii comunale din Mircești de Cîmpie, raionul Bistrița acordă o deosebită atenție informării politice a țăranilor colectivști.

La îndemina cititorilor noștri stau colecțiile de ziare și reviste: *Știința, Făclia, Avîntul, Agricultura socialistă, Lumea, Albina, Veac nou*, și altele, care sînt expuse în sala bibliotecii, unde pot fi consultate oricînd de către cei interesați.

În holul căminului cultural sînt expuse, cu regularitate, în vitrina „Din presa zilei” ziarele care prezintă materiale mai importante.

Biblioteca comunală, datorită activității sale obștești, reușește să organizeze numeroase lecturi în colectiv a unor articole din ziare și reviste. În acest scop, s-a organizat, din rîndul cadrelor didactice, un colectiv de lectori care au ca sarcină de a citi și expune conținutul articolelor. Alegerea acestor materiale se face după un plan dinainte stabilit, ținînd seamă de problemele ce interesează pe țăranii colectivști, de preocupările și nivelul lor de înțelegere. O deosebită atenție se acordă, în această privință, organizării acțiunilor la locul de muncă al colectivștilor.

Astfel, lectorii au ca sarcină permanentă prezentarea materialelor legate de muncile care se desfășoară pe țările gospodăriei colective.

În afară de citirea zilnică în colectiv a articolelor din presă, biblioteca organizează săptăminal, revista presei, la care participă un număr mare de țărani colectiviști.

Prin citirea în colectiv a articolelor din presă, prin sistematizarea acestor lecturi, cititorii noștri s-au obișnuit să se orienteze singuri în cercetarea ziarelor și revistelor, iar numărul abonaților individuali este în continuă creștere.

Oprea Constantin

★

În scopul îmbunătățirii propagandei cărții în bibliotecile din raionul Bîrlad, Comitetul raional pentru cultură și artă și biblioteca raională au organizat de curînd un concurs *Pentru cea mai reușită manifestare de masă cu cartea*. Concursul a avut ca obiectiv principal orientarea activității bibliotecilor către sprijinirea sarcinilor muncii politice de masă, desfășurată în comunele raionului sub conducerea organizațiilor de partid.

Regulamentul acestui concurs a fost prelucrat în fața bibliotecarilor comunali. În regulament se prevede organizarea anumitor acțiuni, printre care : seri literare și seri de poezie, concursuri „Cine știe, ciștigă” pe teme literare și agrotehnice, „călătorii pe harta patriei” etc.

În planul de măsuri al bibliotecii raionale au fost prevăzute o serie de acțiuni ce au fost recomandate bibliotecilor comunale spre a fi organizate în perioada concursului, printre care concursurile „Cine știe, ciștigă” — *Realizări mărețe în anii de după Eliberare*, și *Muncind și învățînd — sporim belșugul gospodăriei*; „călătoria” pe hartă — *Pe harta patriei în anul XX*; consfăturile cu cititorii *Ce ne spun cărțile despre întreținerea culturilor și Sectorul legumicol aducător de mari venituri etc.*

În timpul concursului, bibliotecile comunale au organizat numeroase mani-

festări de masă, ca : seara de calcul *Densitatea optimă a plantelor, factor de seamă în sporirea producției la hectar*, la Ivești ; concursul „Cine știe, ciștigă”, *Muncind și învățînd sporim belșugul gospodăriei*, la Banca etc.

Romulus Marcu

★

De curînd, Biblioteca regională Oltenia a organizat la Turnu-Severin un interesant schimb de experiență la care au participat activiști culturali din raioanele Turnu-Severin, Gilort, Baia de Aramă, Strehăia. S-au discutat probleme legate de colaborarea bibliotecilor raionale cu casele de cultură raionale și a bibliotecilor comunale cu căminele culturale. Cu un deosebit interes a fost urmărit și referatul cu privire la munca metodică a bibliotecii raionale Turnu-Severin.

Discuțiile au prilejuit un schimb de experiență util pentru toți bibliotecarii participanți. Problemele care au fost îndeosebi dezbătute s-au referit la : metode de atragere a cititorilor, intensificarea propagandei cărților social-politice, organizarea acțiunilor cu cartea agrozotehnică.

În cadrul schimbului de experiență, participanților li s-a prezentat un reușit montaj literar-muzical la biblioteca raională Turnu-Severin și o seară literară la biblioteca din comuna Șimian.

P. Niculae

★

De curînd, biblioteca raională Bîrlad a organizat la Băsești o consfătuire model cu cititorii avînd ca temă : *Îngrijirea viilor tinere și pe rod — sarcină principală a gospodăriilor cu terenuri care favorizează dezvoltarea sectorului viticol*. La consfătuire au participat numeroși colectiviști, precum și bibliotecari din comunele Dodești, Banca, Popeni și Sirbi.

Inginerul agronom Corina Ghilț și tehnicianul pomiviticol Gheorghe Bogos au dat ample explicații privind diferitele aspecte ale problemei puse în discuție la consfătuire.

Dumitru Condrea

RECENZII

20 de ani de la eliberarea României.
Buc., Editura politică, 1964, 93 p.

Broșura izbuțește să ofere, în relativ puține pagini, o imagine cuprinzătoare și grăitoare a țării de astăzi, ca și drumul glorios parcurs de poporul nostru, sub conducerea încercată a Partidului Muncitoresc Român, în cele două decenii care au trecut de la eliberare.

„Partidul Comunist din România — inițiatorul, organizatorul și conducătorul insurecției armate antifasciste din August 1944” constituie prima parte a broșurii și în ea sînt înfățișate succint eroicele lupte desfășurate de poporul nostru, de clasa noastră muncitoare, sub conducerea partidului în anii grei ai stăpînirii burghezo-moșierești și ai dictaturii fasciste. Nenumăratele acțiuni de luptă pentru revendicări de ordin politic și economic reprezintă tot atîtea lovituri date politicii antipopulară și antinațională a claselor exploatare, premergătoare loviturii decisive care avea să vină la 23 August 1944.

Minuțios pregătită și judicios organizată, competent condusă și ferm îndrumată de către partidul comunistilor, insurecția armată a dus la răsturnarea dictaturii fasciste, scoaterea României din război și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste. 23 August a marcat o piatră de hotar în istoria țării noastre — începutul revoluției populare — și a deschis drumul adîncilor transformări revoluționare, culminînd cu victoria totală și definitivă a socialismului la orașe și la sate.

Partea a doua a broșurii este consacrată realizărilor obținute de poporul nostru pe drumul socialismului. Conducerea științifică de către partid a economiei naționale a orientat energia creatoare a poporului spre dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului pe calea industrializării. Pentru făurirea societății socialiste, partidul a pus accentul hotărîtor pe creșterea puterînică a forțelor de producție, urmînd în permanență ca economia țării să se dezvolte complex și multilateral. Orientarea investițiilor, folosirea tehnicii înaintate, ritmul de creștere anuală a producției industriale, creșterea neîn-

teruptă a productivității muncii sînt elemente care au făcut posibilă recuperarea rămîinerii în urmă moștenită din trecut. În 1964, industria romînească produce de 8 ori mai mult decît în 1938.

Succese însemnate au fost obținute și în ceea ce privește transformarea socialistă a agriculturii, sector important al economiei țării, în care investițiile au crescut de 10 ori între 1950 și 1963. Mecanizarea, înzestrarea agriculturii cu un mare număr de mașini, este direcția principală a dezvoltării intensive și multilaterale a agriculturii. De asemenea, o mare importanță acordă partidul și statul nostru chimizării agriculturii, aplicării pe scară largă a cuceririlor științei, ca și formării și folosirii judicioase a cadrelor de specialiști.

Preocuparea permanentă a partidului, obiectiv fundamental al activității desfășurate de statul nostru democratic-popular, — îmbunătățirea vieții poporului — este asigurată pe calea sănătoasă a sporirii producției și productivității muncii, pe calea mării venitului național. Pe măsura succeselor realizate pe această direcție și în concordanță cu dezvoltarea forțelor de producție, partidul și guvernul au luat sistematic măsuri pentru sporirea veniturilor oamenilor muncii. Una dintre acestea este hotărîrea din iunie 1964 privind majorarea salariilor la toate categoriile de salariați.

Celelalte două capitole ale celei de-a doua părți a broșurii trec în revistă izbînzile obținute în domeniul învățămîntului, științei și culturii și analizează caracterul profund democratic al orînduirii sociale și de stat a Republicii Populare Romîne, iar partea a treia și ultima este consacrată înfățișării rolului țării noastre ca factor activ în viața internațională. Politica de pace și colaborare internațională este în mod grăitor ilustrată de cîteva cifre: România întreține relații comerciale cu peste 80 de țări și are schimburi cultural-științifice și sportive cu aproape 100. Crește neîncetat prestigiul internațional al Republicii Populare Romîne, sporește numărul celor ce-o iubesc și o respectă.

Numeroase planșe, fotografii, grafice și alte materiale ilustrative vin să întregescă imaginea României anului 1964, să ilustreze izbînzile cu care poporul nostru a pășit în al treilea deceniu de la eliberare.

M. POSTELNICU

CĂLINESCU, G. *Cronicele optimiste-lui*. Cu un cuvînt înainte al scriitorului. București, Editura pentru literatură, 1964. 446 p.

„Anii aleargă, și ca atîți semeni am stat între viață și moarte și, scăpînd de cea din urmă, am gonit-o doar puțin, făcînd-o să dea tîrcoale mai pe departe. Abia am văzut-o întorcînd spatele, și, cu condeiul în mînă, am și început să fac planuri, ca un arhitect care ar cădea în melancolie, dacă orașele vechi nu s-ar ruina și nu s-ar dărîma“. Acesta este scriitorul, constructorul, luptătorul G. Călinescu care a stat mereu cu condeiul în mînă, mărturisînd că „fără impulsivne revoluționară viața ar fi insuportabilă“ și așa apare mai ales din acest volum în care converg multe din gîndurile, observațiile, evocările, ironiile, condamnările și alte multe replici prompte, adînci, date de autor vieții, neobosit, cu o extraordinară forță de a fi divers ca viața însăși.

În trecut, G. Călinescu a publicat în mai multe reviste ale timpului „cronica mizantropului“ nu fiindcă ar fi fost el însuși mizantrop căci a urî oamenii, înseamnă a te urî pe tine, după cum precizează el, dar pentru că scriitorul a găsit în existența sa de atunci prea puține surse de inspirație și îndemnuri pentru a oferi marelui sau micului burghez cronici optimiste.

Într-adevăr, într-o lume în care „peștele cel mare înghite pe cel mic“, în care „prost“ în sate se numește cel ce n-are avere sau în care „biblioteca“ (unor preținși intelectuali), scuturată zilnic de servitoare, se compunea dintr-un Almanah, un Mersul trenurilor, Memoriile reginei Luiza, Misterele casei de nebuni și discursurile lui Take Ionescu, artistul care merge cu ochii larg deschiși nu poate să scrie decît despre aceste adevăruri. Și scrie mai ales, ajuns în anii 39, împotriva agresiunii fasciste (*Frigmania și Bovemia, Frigmania*) cronici de un simbolism foarte transparent, tăioase, necruțătoare, pline de ironie, vîdînd prin publicarea lor la vremea aceea, nu mizantropie, ci adîncă și curajoasă dragoste de oameni. Cu sinceritatea ce-l caracterizează autorul subliniază: „nu-mi plac unii oameni vîi și mă simt bine în tovărășia cărților“. Dar ce fel de oameni vîi nu-i plac scriitorului? Domn Costică, Nea Vasile, Tase și Mieluță,

burtă-verzii, egoiști, lipsiți de orice gînd mai înalt, cei care duc mai departe relele trecutului și stăvilesc progresul. Nu-i plac nici instituțiile pietrificate și inactive în forma lor veche (*Academia*) și găsește pentru a le zugrăvi, imagini biciuitoare și pline de haz.

Dar anii s-au scurs, viața și oamenii s-au schimbat, s-a schimbat și înfățișarea țării, chipurile orașelor. Din 1956, G. Călinescu a trecut la „Cronica optimistului“ din revista *Contemporanul*, deci de aproape 9 ani a împărtășit, cu o conștiinciozitate scriitoricească și de cetățean, vrednică de cea mai înaltă prețuire din partea miilor de cititori care-i așteaptă cuvîntul, cele mai originale gînduri și impresii despre subiectele cele mai diferite care nu pot fi cuprinse în categorii sau teme, căci ele n-au fost scrise și publicate în scopul epuizării vreunui subiect sau al unei idei oarecare, ci numai din străduința și impulsul permanent de a ține pasul cu viața în formele ei noi.

Fie că a creat, în cronicile sale, portrete de scriitori și de artiști, fie că a zugrăvit frumusețea orașelor renăscute ale patriei, fie că s-a ocupat de muzică, de pictură, de măiestria scriitorului, sau a împărtășit impresii din circumscripția sa electorală, G. Călinescu rămîne, pe deasupra erudiției, a vastității cîmpului său de gîndire, a fanteziei și talentului său, în primul rînd un om cu inima fierbinte, interesat de problemele omului de lingă el.

Se poate spune așadar, că ceea ce caracterizează cartea acestui mare optimist și iubitor de oameni, ceea ce îl face la rîndul său sincer iubit de toți cei ce-l citesc, este certitudinea că, așa cum mărturisește în prefață, lui George Călinescu nu i-a fost greu să se apropie de oameni de vreme ce i-a iubit întotdeauna cu profundă candoare și generozitate.

CRISTINA PETRESCU

NEDELUCU, ȘERBAN: *Învățătorii*. Vol. 2. Buc., Editura pentru literatură, 1964, 399 p.

Acțiunea celui de-al 2-lea volum al *Învățătorilor*, începe imediat după 23 August 1944 și se continuă, urmînd firul evenimentelor ce s-au succedat de la această dată, pînă în vara anului 1951. Destinele dramatice ale personar-

jelor se conturează și se amplifică pe fundalul transformărilor revoluționare radicale care se petreceau în viața popoului întreg, căpătând rezolvări pe care le impunea însuși momentul istoric.

La Murgeni, satul care a constituit teatrul desfășurării conflictului și în primul volum, actul de la 23 August 1944 a stîrnit reacții diferite în rîndul diferitelor grupări. Adeziunii sincere, încrederii și dorinței sincere de a contribui, prin forțele lor, la instaurarea unei vieți noi, — tendință manifestată de sărăcimea satului în special, de văduvele de război și de o parte a intelectualilor, i se opune atitudinea net dușmănoasă, a celor pentru care menținerea exploatării era condiția de bază a existenței. Romanul urmărește, în succesiunea lor, etapele luptei pentru putere dusă de partidul clasei muncitoare, oglindite în viața oamenilor din Murgeni. Momentul alegerilor, reconstituit de autor cu autenticitate și forță este poate printre cele mai reușite dintre aceste momente.

Conflictul central al romanului îl constituie drama despărțirii dintre Adina Condrea și Mircea Coman. Logodită cu Mircea, Adina îl așteptase ani la rînd, în timpul războiului, pentru ca, dintr-o dată, după ce el se întorsese și întreaga situație părea oarecum limpezită, să-l părăsească și să se căsătorească cu Vasile Nisipaș. Pe acesta din urmă nu-l iubește și, după doi ani divorțează, păstrînd în suflet, nealterată, aceeași dragoste pentru Mircea Coman.

Despărțirea dintre Adina Condrea și Mircea Coman are implicații profunde. Ea este generată de incapacitatea Adinei de a înțelege faptul că în bătălia pentru socialism, oamenii trebuie să se dăruie cu toate forțele lor, că participarea la revoluție înseamnă angajare definitivă, care nu are nimic comun cu tabieturile unui trai tihnit. Dorindu-și o viață lipsită de griji, Adina se căsătorește cu Nisipaș în speranța că alături de acesta va găsi o asemenea viață. Scriitorul urmărește cu desulă finețe evoluția Adinei în timpul perioadelor parcurse, la capătul căreia ea are cunoașterea deplină a sensului vieții, pe care înțelege că trebuie s-o alăture tumultului constructiv de care era cuprins poporul întreg. La sfîrșitul cărții, o nouă apropiere între Adina și

Mircea Coman, de astădată mai maturi, cu experiența pe care lupta și viața le-au dat-o, pare-se că este posibilă.

Pe un plan similar se desfășoară drama lui Vasile Nisipaș, personaj contradictoriu care încă din primul volum se anunțase a fi interesant. Oscilînd între cele două tabere, (pe de o parte național-țărăniștii cu fracțiunile și ultimii lor adepți, pe de altă parte — poporul în frunte cu comuniștii), animat de dorința de a se afirma printre personalitățile politice burgheze, Nisipaș își vede sfîrșind lamentabil, unul după altul, toate planurile sale. Vinovat de greșeli grave, Nisipaș găsește totuși înțelegere, mai ales, încredere. I se dă posibilitatea să-și refacă viața, muncind cinstit.

Autorul creionează o serie de reușite portrete ale intelectualilor satului — mai ales învățătorii — subliniind faptul că, în rîndul acestora existau tendințe și concepții diferite dar, cei mai buni, cei mai cinști, s-au alăturat valului revoluționar, găsindu-și astfel sensul adevărat al vieții. Cunoscînd îndeaproape lumea satului nostru, cu tipurile sale reprezentative, cu conflictele sale, Șerban Nedelcu realizează și unele portrete de țărani bine conturate. O reușită certă este, de altfel, crearea întregii atmosfere a satului din perioada imediat următoare lui August 1944, cuprins în fiorul prefacerilor revoluționare.

Bine echilibrat, cu o construcție încheată, respirînd autenticitate, viață adevărată, *Învățătorii* este una din izbutirile prozei noastre.

C. T.

BRAD, ION. *Descoperirea familiei*. Roman. Buc., Editura pentru literatură, 1964, 455 p.

Evenimentele care au loc în Zăpadia, un sat ardelenesc de pe lângă Tîrnava, într-o perioadă de așezare a temeliiilor gospodăriei colective pe bazele ei definitive, cînd toate energiile sînt captate, în urma unei perseverente munci de lămurire desfășurate de comuniști, constituie substanța epică a romanului *Descoperirea familiei*. Scriitorul Ion Brad pleacă de la premisa că numai în marea familie a colectivștilor pot fi împlinite năzuințele cele mai intime.

Octavian Borcea, un țăran viguros, care a trudit din greu pînă cînd s-a ridicat deasupra nevoilor, îndrumîndu-și copiii cu asprime neînduplecată, nu poate pătrunde adevăratul sens al transformărilor din viața satului și se izolează, închizîndu-se în carapacea unui orgoliu care-l duce, inevitabil, și spre ruperea de membrii familiei sale. Toți cei șase copii se îndepărtează de el, dăruindu-se fiecare cu pasiune unor munci puse în slujba colectivității. Rămăs aproape singur, Octavian Borcea se zbate să se elibereze de îndoilele care-l frămîntă, iar copiii lui, rînd pe rînd, încearcă să-l convingă de necesitatea participării lui la muncă în gospodăria colectivă. Ei nu reușesc, după cum și stăruința președintelui Ion Cires și a învățătorului Ion Mureșanu se izbește de împietrirea lui Octavian Borcea. De unde pornește această atitudine a lui Borcea, colectivității din Zăpadia o știu bine și i-o spun răsplatit ori de cîte ori au prilejul. Octavian Borcea este parcă sechestrat într-o cameră obscură, unde nu pătrund luminile vieții noi. Aureola „falei goale” îi închide orizontul. El merge pînă acolo încît se opune cu violență căsătoriei fiului său Axente, inginer agronom, cu învățătoarea Lelia — fiica lui Ion Cires, pentru motivul că nu este de „rangul său”.

Lanțurile care-l leagă pe Octavian Borcea de un trecut nu prea îndepărtat nu se pot sfărîma de la sine. Mai ales că îi cîntă în strună și preotul satului, Liviu Ardeleanu, surprins de autor în plină dramă sufletească. Alături de Nuți, soția sa, o femeie ternă, rapace, incapabilă să înțeleagă altceva decît interesul ei propriu și de cele două fete, Victoria și Flavia, modelate după imaginea mamei lor, preotul Liviu Ardeleanu își dă seama, în cele din urmă, că și-a irosit anii fără nici un rost, că și-a greșit viața. În drama pe care o trăiește preotul Liviu Ardeleanu și în felul cum înțelege autorul s-o rezolve, se află concentrat mesajul său optimist, încrederea sa în om, într-un om care nu acceptă ca absolut compromisiul și se hotărăște să calce peste zeei vechi pentru a sfărîma miturile.

Din acest punct de vedere, romanul *Descoperirea familiei* poate fi considerat ca un roman al miturilor sfărîmate. Și Octavian Borcea a trăit sub imperiul unui mit, acela al unei familii

dominate de autoritatea tatălui, al unei familii-insulă, izolate de viața satului. O dată ce acest mit este sfărîmat, eroul acceptă să lucreze în gospodăria colectivă, alături de ceilalți și își cheamă copiii acasă pentru o împăcare deplină.

Dragostea dintre Axente și Lelia se împlinește cu adeziunea spontană a tuturor membrilor familiei „descoperite”, sudate trainic prin reintegrarea lui Octavian Borcea în familia mare a colectivității.

De mitul autorității mamei sale, se eliberează și Victoria, una din fiicele preotului Liviu Ardeleanu, care înțelege că nu se poate trăi demn din ofrandele oamenilor, că trebuie să muncească. Flavia, în schimb, este incapabilă să se elibereze și rămîne încătușată, fără nici o perspectivă de viitor, la fel ca și mama sa.

Scris de un poet valoros, romanul *Descoperirea familiei* aduce și o poezie substanțială, care transformă multe pagini în adevărate poeme în proză. Iată un citat luat la întîmplare: „Ca un diamant fin, cîntecul unei privighetori grăbite, ascunsă în hățiturile de dincolo de apă, începu să sculpteze, cu înflorituri sonore, mărunț-mărunț, imensa cupă de cristal a cerului”. Iat-o pe Lelia coborînd din tren în gara nouă din Constanța, unde „pescărușul peronului a luat-o și pe ea în grabă, ca pe toți călătorii, sub aripile lui de piatră”.

Romanul *Descoperirea familiei* îmbogățește literatura satului contemporan din țara noastră cu o frescă amplă, veridică, de o autentică poezie, care izbucnește spontan, fierbinte parcă, de sub condeiul scriitorului, dar nu pentru a se desprinde de făgașul epic, ci, dimpotrivă, pentru a-i lumina și mai mult sensurile profunde.

ION POTOPIN

MITRU, ALEXANDRU. *Flori pentru Mihaela*. Buc., Editura tineretului, 1964, 296 p.

Alexandru Mitru este astăzi unul dintre cei mai apreciați autori ai literaturii pentru copii și tineret. Talentul său s-a afirmat ca povestitor de legende: ale Olimpului, ale Mării Negre și Munților Apuseni, ale Bucureștiului și ale multor altor locuri din țară.

De data aceasta, Mitru își afirmă talentul și în domeniul romanului. În *Flori pentru Mihaela* nu lipsește farmecul legendei; autorul își plasează în-

treaga întâmplare într-un cadru de munte, în care satele și piscurile își au, fiecare, o poveste transmisă din bătrâni. Pădurile de pe creastă, văile întunecoase, apele învolburate, au fost martore însă, în timpul ultimului război, la lupta înverșunată a partizanilor împotriva cotropitorilor fasciști. Pionierii din satele Rumeoara și Siliștea află emoționați noi fapte care intră în legendă, săvârșită de bunicii, părinții sau frații lor mai mari.

Din roman nu lipsesc nici imaginile viei ale vieții ce se desfășoară în satele cu gospodăria colectivă: este un fel de orchestrație a diferitelor activități, care, împreună, reușesc să sune ca un imn. Gîndul de a intra în rînd cu ceilalți în această întrecere de dibăcie și devotament, de pasiune și inventivitate, îi animă pe pionierii din sat, care, nici o clipă nu se gîndesc să-și părăsească locurile lor minunate, chiar dacă vor deveni doctori, profesori, mecanici sau ingineri.

Autorul, deși profesor, știe totuși să se ferească de pericolul didacticismului — chiar dacă pe alocuri îi mai plătește cîte un mic tribut. Este o artă de înviat să îmbini educativul cu instructivul și să te menții la înălțimea creației literare, reflectînd viu și autentic ceea ce este mai semnificativ din viață!

Secretul reușitei obținute de Mitru se datorește, mai ales, priceperii cu care a legat în jurul unui conflict puternic și real cîteva personaje vii, convingătoare: Este vorba de doi pionieri, elevi în clasa a VII-a, buni la carte și buni prieteni, care dintr-odată își schimbă atitudinea și se depărtează de restul colectivului. Unul — fostul președinte al detașamentului clasei — este jignit că o fată a fost aleasă în locul lui; celălalt e îndurerat, de despărțirea părinților și îndirjit împotriva mamei și a sorii sale, care au plecat într-un sat

vecin. Cei doi „neînțeleși”, se înțeleg însă între ei și împreună cu un vînturăvînt, băiatul „doftoroaiei” din sat, încep să hoinărească prin pădure în loc să-și vadă de școală și de lecții. Ei visează să săvîrșească mari fapte îndrăznețe, dar nu în satul unde nu sînt înțeleși, ci departe unde îi duce gîndul aventurii. Aventurile pot fi trăite însă și în imediata apropiere: copiii noștri descoperă ascunzîșul unor bandiți periculoși, își pun viața în pericol și ajută astfel la prinderea lor. Proba de foc prin care au trecut i-a făcut să descopere că locul lor se află în mijlocul tovarășilor și revin în cadrul colectivului.

Alexandru Mitru a tratat cu seriozitate conflictul trăit de eroii săi. Pentru el readucerea copiilor în cadrul colectivului e o serioasă problemă de viață. De aceea, pas cu pas, el urmărește ceea ce se petrece în sufletul copiilor, al părinților, profesorilor și instructorilor, motivează acțiunile, descoperă gînduri și sentimente, frămîntări și neliniști, deziluzii și speranțe. Numele multor personaje rămîn legate de o anumită structură psihică și temperamentală, de o anumită capacitate de gîndire și sensibilitate, de un fel propriu de acțiune și manifestare.

Păcat că, pentru Mihaela, fetița al cărei nume este cuprins și în titlul romanului, autorul n-a găsit suficiente mijloace pentru a-i da mai multă viață, care s-o scoată din schema „fetelor cumînți” atît de des întîlnită, în scrierile pentru copii.

În schimb, o serie de personaje din rîndul celor maturi, cum ar fi de exemplu Tiberiu Rusu, secretarul organizației U.T.M., sînt reușite.

Cu *Flori pentru Mihaela* literatura noastră pentru copii se îmbogățește cu încă o lucrare valoroasă.

ILIE STANCIU

2 NOIEMBRIE. *Se împlinesc 110 ani de la moartea (1854) scriitorului ANTON PANN*, autorul cunoscutei culgeri de proverbe, anecdote și zicale intitulată *Povestea vorbii* (n. 1794). [Pann, Anton: *Pagini alese*. E.S.P.L.A., 1953. 2 vol.; *Scrieri literare*. Editura pentru literatură, 1963. 3 vol.; *Ciobanul și măgarul*. Editura tineretului, 1957. 24 p.; *Cîntece de lume*. E.S.P.L.A. 1955. 366 p.; *Cotoiul și cașul*. Editura tineretului, 1959. 141 p.; *De prin lume adunate...* E.S.P.L.A., 1955. 44 p.; *Fabule și istorioare — Nezdrăvăniile lui Nastratin Hoge*. Editura pentru literatură, 1961. 278 p.; *O șezătoare la țară și alte povestiri, fabule și snoave*. E.S.P.L.A., 1959. 248 p.; *Povestea vorbii și alte scrieri*. Editura tineretului, 1960. 228 p.; *Povestea vorbii*, E.S.P.L.A., 1958. 404 p. Anton Pann. *Primul culegător al înțelepciunii populare din patria noastră*. E.S.I.P., 1955. 15 p.; *Manole*, Ion: *Anton Pann*. E.S.P.L.A., 1954. 324 p. (Studii literare); *Papadima*, Ovidiu. *Anton Pann. Cîntecele de lume și folclorul Bucureștilor*. Editura Academiei R.P.R., 1963. 187 p.; *Vianu*, Tudor. *Anton Pann* 1955. 47 p.]

★

7 NOIEMBRIE — Ziua aniversării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

★

8 NOIEMBRIE — *Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej*, prim-secretar al C.C. al Partidului Muncitoresc Român, președintele Consiliului de Stat al R.P.R., împlinește 63 de ani.

★

10 NOIEMBRIE — Ziua mondială a tineretului.

★

12 NOIEMBRIE — *Cu 95 de ani în urmă, în 1869, s-a stins din viață GHEORGHE ASACHI*, figură proeminentă a culturii românești din secolul al XIX-lea (n. 1788). [Asachi, Gheor-

ghe. *Scrieri alese*. Editura tineretului, 1961. 248 p.; *Scrieri literare*. E.S.P.L.A., 1957. 2 vol.; *Enescu, N. C. Gheorghe Asachi, organizatorul școlilor naționale din Moldova*. Editura didactică și pedagogică, 1962. 352 p.; *Blazian, H. Gheorghe Asachi*. E.S.P.L.A., 1956. 88 p. (Studii de artă)].

★

13 NOIEMBRIE. *În urmă cu 50 de ani, în 1914, a murit poetul român DIMITRIE ANGHEL*, care a cîntat în versurile sale frumusețile naturii. (n. 1872). [Anghel, Dimitrie. *În grădină*. Editura tineretului, 1963. 288 p.; *Poezii și proză*. E.S.P.L.A., 1957. 416 p.; *Anghel, Dumitru și Iosif, Stefan O. Caleidoscopul lui A. Mirea*. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 176 p.]

★

17 NOIEMBRIE — Ziua internațională a studenților.

★

19 NOIEMBRIE — *Acum 45 de ani, în 1919, a murit scriitorul român ALEXANDRU VLAHUȚĂ*. (n. 1858). [Vlahuță, Alexandru. *Opere alese*. Editura tineretului, 1957. 275 p.; *Scrieri alese*. Editura pentru literatură, 1963—1964. 3 vol.; 328 p.; *În viltoare*, Editura tineretului, 1960, 20 p. (Traista cu povești); *Nu-vele, schițe, articole*. E.S.P.L.A., 1959. 264 p.; *Poezii*. E.S.P.L.A., 1959. 272 p. *România pitorească*. Editura tineretului, 1963. 192 p.; *Bojin, Al.: Alexandru Vlahuță*. E.S.I.P., 1959. 552 p.]

★

21 NOIEMBRIE. *Se împlinesc 120 de ani de la moartea (1844) marelui fabulist rus I. A. KRILOV*. (n. 1769). [Krilov, I. A. *Despre munca literară*. Cartea rusă, 1958. 75 p. *Fabule*. Editura tineretului, 1961, 152 p.]

★

24 NOIEMBRIE. *În 1814, acum 150 de ani, s-a născut MATEI MILLO*, unul dintre fondatorii Teatrului Națio-

nal, mare actor și animator al scenei românești. (m. 1896). [M. Millo. Editura Meridiane, 1963, 60 p.; Ștefănescu, Mircea. Matei Millo (Căruța cu paiațe). E.S.P.L.A., 1953. 136 p.]

★

26 NOIEMBRIE. Se împlinesc 40 de ani de la proclamarea R. P. MON-
GOLE. (1924).

★

28 NOIEMBRIE. În anul 1820, acum 144 de ani, s-a născut FRIEDRICH ENGELS, colaboratorul și prietenul lui Karl Marx.

29 NOIEMBRIE. În 1945 s-a proclamat Republica Populară Federativă Iugoslavia (din 1963 — Republica Socialistă Federativă Iugoslavia).

★

— Se împlinesc 20 de ani de la eliberarea Albaniei de sub jugul cotropitorilor fasciști (1944).

★

— În urmă cu 40 de ani, în 1924, a murit GIACOMO PUCCINI, cunoscut compozitor italian (n. 1858). [Șbircea, George. Giacomo Puccini, Editura muzicală, 1959. 176 p.]

La acest număr au colaborat : colonel. I. ABRAHAM, șeful Bibliotecii Casei Centrale a Armatei ; Pavel BINDER, bibliotecar-șef, Biblioteca regională Brașov ; Mihai BORDEIANU, bibliograf-șef, Biblioteca centrală universitară „M. Eminescu” Iași ; Silvia CISTELECAN, bibliotecară, Biblioteca clubului Uzinei mecanice Tr. Severin ; Coșca CRETU, tehnoredactor, Intreprinderea „Arta grafică” ; Artur FLORESCU, medic, Rm. Sărat ; S. GROSMAN, director, Biblioteca Institutului de cultură fizică ; Paul KUNTZ, șef-serviciu, Biblioteca Centrală de Stat ; Emil MANU, documentalist, Editura muzicală a Uniunii compozitorilor din R.P.R. ; Nicolae OANCEA, director Biblioteca facultății de științe juridice, Universitatea București ; Nicolae POPA, bibliograf, Biblioteca regională Oltenia ; V. POPOVICI, șef-serviciu, Biblioteca centrală universitară-București ; Barbu THEODORESCU, conferențiar universitar, Institutul pedagogic de 3 ani ; Mircea TOMESCU, director, Biblioteca centrală universitară-București ; Maria VULCU, director, Biblioteca facultății de istorie, Universitatea București.

COLEGIUL DE REDACȚIE: BAICULESCU George, GRUIA Ștefan (redactor șef), GRÜNBERG Aron (redactor șef adjunct), IOVANOV Eugen, JIANU Marcel, LUPU Atanase, POPESCU-BRĂDICENI Angela, RAUȘ Nicolae, TOMESCU Mircea.

BIBLIOTECARI

Popularizînd secțiile „Cartea prin poștă” asigurați o documentare multilaterală a cititorilor dv.

Cititorii pot obține cărțile dorite adresîndu-se printr-o scrisoare sau carte poștală secției „Cartea prin poștă” din orașul reședință de regiune, la următoarele adrese:

REG. ARGES — INTREPRINDEREA
COMERCIALĂ INTERRAIONALĂ
(I.C.I.) Pitești, str. Tirgul din Vale
nr. 23

REG. BACĂU — I.C.R. Bacău, str. Ti-
neretului nr. 44

REG. BANAT — I.C.R. Timișoara, str.
Ungureanu nr. 17

REG. BRAȘOV — I.C.R. Brașov, str.
Tancsics Mihai nr. 4

REG. CLUJ — I.C.I. Cluj, str. Fabrica
de chibrituri nr. 1

REG. CRIȘANA — I.C.I. Oradea, str.
Martirilor Deportați nr. 32—34

REG. DOBROGEA — I.C.I. Constanța,
str. Ștefan cel Mare nr. 84

REG. GALAȚI — I.C.R. Galați, str. 11
Iunie nr. 25

REG. HUNEDOARA — I.C.R. Deva, str.
George Enescu nr. 40

REG. IAȘI — I.C.R. Iași, str. Manta
Roșie nr. 74

REG. MARAMUREȘ — I.C.I. Bala Ma-
re, str. 6 Martie nr. 216 — Car-
tier Depozite — Recea

REG. MUREȘ — AUTONOMĂ MA-
GHIARĂ — I.C.I. Tg. Mureș, str.
Pavlov nr. 3.

REG. OLTENIA — I.C.I. Craiova, str.
Rampel nr. 35

REG. PLOIEȘTI — I.C.R. Ploiești, B-dul
Grivița Roșie nr. 23.

REG. SUCEAVA — I.C.I. Suceava, str.
Rozelor nr. 1 — cartier Burdujeni

LIBRĂRIA „CARTEA PRIN POȘTĂ”
DIN BUCUREȘTI, str. Biserica Enei
nr. 16.

Cărțile solicitate vor fi trimise prin poștă la adresa indicată de cititori, plata făcîndu-se la primirea coletului.

La aceleași adrese se pot cere și se vor trimite gratuit, cataloage de cărți din orice domenii de activitate, cataloage ale cărților literare, recomandări, recenzii, note bibliografice etc.

BIBLIOTECARI !

Și dv. puteți folosi fondurile bănești disponibile, recurgînd la serviciile secțiilor „Cartea prin poștă” și ale librăriei „Cartea prin poștă” din București pentru a achiziționa unele lucrări necesare bibliotecii dv.